

Instituut voor de nationale rekeningen

Analyse van de prijzen
Jaarverslag 2020 van het instituut
voor de nationale rekeningen

Prijzenobservatorium

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnr: 0314.595.348

0800 120 33 (gratis nummer)

Verantwoordelijke uitgever:

Séverine Waterbley
Voorzitter van het Directiecomité
Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel

Meer informatie:

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
Peter Van Herreweghe
Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Tel.: +32 2 277 83 96
E-mail: Peter.Vanherreweghe@economie.fgov.be

Internetversie

Inleiding

Voor de twaalfde keer publiceert het INR het jaarverslag over het verloop van de consumptieprijsen. De wet van 8 maart 2009, tot wijziging van de wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen, voorziet dat de FOD Economie de taak van prijsobservatie en prijsanalyse voor rekening van het INR uitvoert.

Met de wet van 3 april 2013 houdende de invoeging van boek V in het Wetboek van economisch recht (getiteld “De mededinging en de prijsevoluties”), werd het onderzoeksdomein van het Prijzenobservatorium uitgebreid en voortaan kan onderzoek uitgevoerd worden vanuit de invalshoeken prijsverloop, prijsniveau, marges en ten slotte marktwerking.

In 2020 publiceerde het Prijzenobservatorium zijn kwartaalverslagen binnen de voorziene tijdsbestekken. Er werden specifieke analyses gemaakt over de prijzen van elektriciteit en de onderliggende determinanten ervan in België en de voornaamste buurlanden. Daarnaast werd ook een analyse gemaakt over de marktwerking van hoorapparaten in België. Ruime aandacht werd besteed aan de evolutie van de consumentenprijzen tijdens de coronacrisis, waarbij onder andere het prijsverloop in drie specifieke landbouwkolommen bestudeerd werd. In 2020 werd ook opnieuw de horizontale screening van sectoren gerealiseerd over de marktwerking in België¹.

Dit jaarverslag werd als volgt gestructureerd:

In het eerste deel van het jaarverslag focust het Prijzenobservatorium op de totale inflatie in België en het prijsstijgings-tempo van de drie grote productgroepen: energiedragers, de bewerkte en niet-bewerkte levensmiddelen en ten slotte de diensten en industriële, niet-energetische goederen. Voor elke productgroep wordt eerst de inflatie in België toegelicht, dewelke vervolgens wordt vergeleken met die in de voornaamste buurlanden (Duitsland, Frankrijk en Nederland). Het geharmoniseerd indexcijfer der consumptieprijsen (GICP), dat opgesteld wordt conform de Europese methodologie, vormt veruit de belangrijkste gegevensbron voor het verslag. Het GICP wordt maandelijks gepubliceerd door Eurostat volgens de COICOP-classificatie. De analyse werd uitgebreid met detailgegevens van de nationale consumptieprijs-index (voor individuele bewegingen van bepaalde producten of diensten) of met andere statistieken van officiële instanties (Statbel, EC, IMF, ...).

In het tweede deel van dit verslag heeft het Prijzenobservatorium het consumptieprijsverloop voor levensmiddelen in België bestudeerd en dit op lange en korte termijn. Op basis van een diepgaande statistische analyse werd gezocht naar verklaringen voor de verschillen in prijsverloop in België en de voornaamste landen afzonderlijk.

Conform het bestek dat de modaliteiten bepaalt van de wijze waarop de aan het INR geassocieerde instellingen hun opdrachten zullen uitvoeren, werd dit jaarverslag begin maart goedgekeurd door de Raad van bestuur van het INR en werd het gevalideerd door het Wetenschappelijk Comité.

De volgende medewerkers van de FOD Economie hebben meegewerkt aan dit verslag: Christine Bruynoghe, Myrle Claessens, Mathias Ingelbrecht, Nadine Mat, Jean-Paul Theunissen, Pascale Van Baelen, Etienne Verhaegen.

¹ Voor de studies van het Prijzenobservatorium: <https://economie.fgov.be/nl/over-de-fod/structuur-fod-economie/observatoria/prijzenobservatorium>

Inhoudstafel

Inleiding	3
Inhoudstafel	4
Samenvatting	5
I Totale inflatie in 2020	8
I.1 Totale inflatie in België	8
I.1.1 Totale inflatie in België	8
I.1.2 Totale inflatie in de voornaamste buurlanden	14
I.2 Inflatie voor energie in 2020	17
I.2.1 Inflatie voor energie in België	17
I.2.2 Inflatie voor energie in de voornaamste buurlanden	27
I.3 Inflatie voor levensmiddelen in 2020	33
I.3.1 Inflatie voor levensmiddelen in België	33
I.3.2 Inflatie voor levensmiddelen in de voornaamste buurlanden	37
I.4 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten in 2020	41
I.4.1 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten in België	41
I.4.2 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten in de voornaamste buurlanden	46
II. Prijzen levensmiddelen: vergelijking op lange termijn (2005-2020) met buurlanden	51
II.1 Inleiding	51
II.2 Alle levensmiddelen (inclusief tabak en alcohol)	51
II.3 Periode I: Brood en granen	58
II.4 Periode II: Alcoholische dranken en tabak	62
II.5 Periode III: Groenten en vlees	67
II.6 Conclusie	70
Lijst van afkortingen	71
Bijlagen	73
Bijlage 1: Overzicht van de prijsbewegingen van producten en diensten tussen 2019 en 2020	73
Bijlage 2: Inflatie in 2020 met en zonder gewijzigde indirecte belastingen in België en in de voornaamste buurlanden	76
Bijlage 3: Inflatie in België en in de voornaamste buurlanden in het vierde kwartaal 2020	77
Bijlage 4: Jaarevolutie van de consumptieprijzen voor bewerkte en niet-bewerkte levensmiddelen en voor diensten en niet-energetische industriële goederen	81

Samenvatting

1. In 2020 bedroeg de totale inflatie, gemeten op basis van het geharmoniseerde indexcijfer der consumptieprijzen, gemiddeld 0,4 % tegenover 1,2 % in 2019. Deze sterke daling van het prijsstijgingstempo is voornamelijk te verklaren door de daling van de inflatie van de energieproducten en in mindere mate van de niet-energetische industriële goederen. Daartegenover nam de inflatie voor zowel de bewerkte als de niet-bewerkte levensmiddelen toe. Vooral binnen deze laatste productgroep was de stijging het grootst. De diensteninflatie bleef dan weer ongewijzigd. De onderliggende inflatie nam lichtjes af tot 1,5 % tegenover 1,6 % in 2019.
2. De gemiddelde totale inflatie van onze voornaamste buurlanden is eveneens gedaald in 2020 en bedroeg 0,5 % (tegenover 1,5 % in 2019). Zowel in Duitsland, Frankrijk als in Nederland nam de totale inflatie af. In Duitsland was dit onder meer ook het gevolg van een daling van de btw-tarieven. Net als in 2019 was de totale inflatie in België in 2020 lager dan gemiddeld in de buurlanden. Het inflatieverschil bedroeg -0,08 procentpunt in 2020 in het voordeel van België. Terwijl de inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten hoger lag in België dan in de buurlanden, was de inflatie voor energieproducten en levensmiddelen lager in België dan in de buurlanden. De onderliggende inflatie bedroeg 1,0 % in onze voornaamste buurlanden in 2020 oftewel 0,50 procentpunt lager dan in België.
3. In België daalden de consumptieprijzen voor energieproducten in 2020 met gemiddeld 11 % op jaarbasis (tegenover een inflatie van -0,8 % in 2019). Het waren vooral de prijzen voor vloeibare brandstoffen en gas die een bijzonder sterke daling kenden op jaarbasis in 2020, en in mindere mate de prijzen voor motorbrandstoffen en elektriciteit, voornamelijk door de wereldwijde gezondheids crisis als gevolg van het coronavirus. Als gevolg van de forse daling van de gemiddelde prijs van aardolie in euro (-36,4 % op jaarbasis) kenden motorbrandstoffen en huisbrandolie in 2020 op jaarbasis een prijsdaling van respectievelijk 8,5 % en 28,2 % gemiddeld (tegenover een inflatie van 0,0 % en -1,6 % in 2019). De consumptieprijs voor aardgas zakte met 13,9 % op jaarbasis (tegenover -5,8 % in 2019), voornamelijk als gevolg van een daling van de energiecomponent (-20,9 %). Meer bepaald is de daling van de gasprijs op de groothandelsmarkten voornamelijk te wijten aan de lagere aardoliekoers, een overaanbod aan gas als gevolg van een bijzonder zachte winter 2019-2020 en een afname van de mondiale vraag ten gevolge van de economische vertraging door de coronacrisis. Ook de elektriciteitsprijs daalde in 2020 op jaarbasis, namelijk met -6,4 % (tegenover +1,6 % in 2019). Deze prijsdaling op jaarbasis is voornamelijk te wijten aan de daling van de kosten van de zuivere energiecomponent (-14,2 % gemiddeld op jaarbasis, voor de prijs/kWh en de heffing, met uitzondering van de kosten van groene energie en warmtekrachtkoppeling), en in mindere mate aan de daling van de distributietarieven (-5,9 % gemiddeld op jaarbasis).
4. In de buurlanden kenden de energieprijzen op jaarbasis een daling van 5,5 %. De prijsdaling op jaarbasis was sterker in ons land (-11 %), hetgeen voornamelijk te verklaren is door een prijsdaling op jaarbasis in België voor elektriciteit en een meer uitgesproken negatieve inflatie voor vloeibare brandstoffen en gas ten opzichte van de buurlanden. De elektriciteitsprijzen kenden een verschillend verloop, namelijk stijgend voor de buurlanden (+1,6 % gemiddeld), en dalend in België (-6,4 %). In tegenstelling tot België kenden de netwerktarieven in bijvoorbeeld Duitsland een stijging begin 2020. In Frankrijk steeg het gereguleerd tarief in 2020 door de gestegen productiekosten. De daling van de groothandelsprijzen heeft ook sneller invloed op de Belgische consumptieprijzen door het grotere aandeel variabele contracten. De prijzen voor gas kennen gemiddeld een licht dalende trend op jaarbasis in de buurlanden (-1,1 %), terwijl ze in België met 13,9 % daalden op jaarbasis. De prijsdaling in België is te wijten aan het feit dat de daling van de prijs op de internationale gasmarkt in 2020 sneller zijn weerslag had op de Belgische gasfactuur. Het gewicht van de variabele component (zijnde de energiecomponent) van de gasfactuur is namelijk groter in België, voornamelijk als gevolg van het lage niveau van de diverse heffingen in ons land. Bovendien zijn de gascontracten in België gedeeltelijk variabele contracten, met tussentijdse prijsaanpassingen, terwijl de buurlanden hoofdzakelijk vaste contracten kennen (en dus zonder tussentijdse indexeringen). Voor de vloeibare brandstoffen daalden de prijzen met 18,8 % op jaarbasis in de buurlanden, wat een minder uitgesproken daling is dan in België (-28,2 %). Doordat het accijnsniveau lager

ligt in ons land dan in de buurlanden, tekent de daling van de Belgische prijzen zich dan ook sterker af voor dit product als de koers van de aardolie in dalende lijn gaat.

5. Ten opzichte van het jaar ervoor stegen de consumptieprijzen voor levensmiddelen met 2,6 % in 2020 tegenover 1,3 % in 2019. Globaal is deze inflatie hoger dan deze waargenomen in de 4 voorgaande jaren (gemiddelde inflatie van 2,1 %). De stijging is het grootst voor de prijzen van de niet-bewerkte levensmiddelen (4,7 %); de prijzen van bewerkte levensmiddelen kenden een kleinere stijging (2,1 %). De productgroep die het meest bijdroeg tot de inflatie is het vlees, voornamelijk het varkensvlees en charcuterie, die de grootste jaarinflatie vertoonden (respectievelijk 5,9 % en 4,3 %). Dan komt het fruit, waarvoor de jaarinflatie 8,0 % bedraagt als gevolg van de slechte oogsten tijdens de seizoenperiode 2019-2020. Hoewel de impact van de coronacrisis en de lockdowns voor enkele producten goed te zien is, zoals voor gepelde garnalen of voor bepaalde groenten tijdens de lente, hangen de waargenomen ontwikkelingen af van andere conjuncturele factoren. De coronacrisis (in combinatie met andere factoren) oefende een sterkere neerwaartse druk uit op de prijzen voor de (primaire) producenten, met name van varkensvlees en aardappelen, of ook nog melk en eieren. Aanpassingen op het vlak van de consumptieprijzen zijn (nog) niet gebeurd.
6. De inflatie van levensmiddelen in de buurlanden steeg licht naar gemiddeld 2,7 %. De Belgische inflatie blijft daardoor licht onder het gemiddelde van de buurlanden. Duitsland kent de laagste inflatie (2,3 %) en blijft daarmee onder het niveau van België, maar dat effect is voornamelijk te wijten aan een verlaging van de btw op levensmiddelen. Bij ongewijzigde indirecte belastingen is de Duitse inflatie de hoogste van de 4 landen (3,2 %). Net als in België was ook in de 3 buurlanden de inflatie van de niet-bewerkte producten (gemiddeld 4,8 %) ongeveer dubbel zo groot als die van de bewerkte levensmiddelen (2,3 %). In tegenstelling tot wat in België te zien is, is het tabak die het meest bijdroeg tot de inflatie in elk van de 3 buurlanden. Frankrijk en Nederland kenden een stijging van de indirecte belastingen op tabak in 2020.
7. De inflatie voor de diensten kwam in 2020 uit op 1,8 %, net zoals in het voorgaande jaar, terwijl de inflatie voor niet-energetische industriële goederen (NEIG) vertraagde van 1,0 % in 2019 tot 0,7 % in 2020. De vertraging van het prijsstijgingstempo van de ganse groep werd voornamelijk veroorzaakt door de vertraging van de inflatie voor verpleging in een ziekenhuis (van gemiddeld 1,8 % in 2019 naar 0,9 % in 2020), kleding (van 0,9 % in 2019 naar 0,4 % in 2020), culturele diensten (van gemiddeld 3,1 % in 2019 naar 0,6 % in 2020), verzekeringen (van gemiddeld 2,8 % in 2019 naar 1,3 % in 2020, voornamelijk te wijten aan tariefaanpassingen in 2019 voor verzekeringen in verband met gezondheid) en medische producten (van -0,1 % in 2019 naar -1,5 % in 2020, voornamelijk te wijten aan lagere bijdragen voor de patiënt voor geneesmiddelen vanaf mei 2020). Mede door het grote gewicht (42,6 % voor diensten en 27,2 % voor NEIG) hebben de diensten gemiddeld 0,7 procentpunt bijgedragen tot de totale inflatie, tegenover 0,2 procentpunt voor de NEIG. Het verloop van de inflatie voor bepaalde diensten (zoals culturele diensten, cateringdiensten en pakketreizen) laat zich verklaren door factoren van methodologische aard oftewel door de impact die covid-19 heeft gehad op de indexberekening en inflatiemeting door de tijdelijke sluiting van verschillende sectoren.
8. De diensteninflatie voor het gemiddelde van de buurlanden kwam in 2020 uit op 1,2 %, waarmee dit lager is dan in België (1,8 %). Ook de inflatie voor de NEIG kwam gemiddeld lager uit dan in België (0,1 % tegenover 0,7 % in België). Enkel in Nederland kwam de inflatie voor beide productgroepen hoger uit dan in België. Voornamelijk de categorieën pakketreizen en werkelijke woninghuur hebben sterk bijgedragen tot het inflatieverschil ten nadele van België.
9. De analyse in het tweede hoofdstuk is toegespitst op de verschillende evoluties op lange termijn van de prijzen voor levensmiddelen met elk buurland afzonderlijk, en op de redenen voor deze verschillen. Tijdens de beschouwde periode (2005-2020) zijn de prijzen voor levensmiddelen in België sneller gestegen dan in elk van de drie buurlanden afzonderlijk. De bijdrage van levensmiddelen tot de totale inflatie in België was ook groter dan die in elk van de buurlanden. Uit een meer gedetailleerd onderzoek per productgroep blijkt dat vooral bewerkte levensmiddelen (exclusief alcohol en tabak) en alcoholische dranken bijgedragen hebben tot deze relatief hoge inflatie in België. Met Frankrijk was het verschil het grootst. Verschillende productgroepen verklaren deze stijging, volgens specifieke perioden en afhankelijk van het land waarmee vergeleken wordt. Verschillende factoren speelden eveneens een rol : structurele factoren (zoals wijzigingen in de belastingtarieven), maar ook

factoren die verband houden met de structuur van de voedselconsumptie (en dus met de weging van de verschillende producten bij de berekening van de geaggregeerde indexcijfers).

I Totale inflatie in 2020^{2 3}

I.1 Totale inflatie in België

I.1.1 Totale inflatie in België

In 2020 is het gemiddelde niveau van de consumptieprijzen in België, gemeten aan de hand van het geharmoniseerde indexcijfer van de consumptieprijzen (GICP, index 2015=100), lichtjes gestegen in vergelijking met het gemiddelde niveau van 2019. Na de traditionele daling in soldenmaand januari herstelden de consumptieprijzen zich in februari 2020 om vanaf maart opnieuw te dalen tot in mei (en dit als gevolg van de scherpe daling van de energieprijzen). In juni maar ook in juli namen de consumptieprijzen dan weer toe. Door de covid-19-crisis werden de zomersolden verplaatst naar augustus (in plaats van juli) met dalende consumptieprijzen tot gevolg in die maand. Vanaf september trokken de consumptieprijzen dan weer terug aan om in december 2020, en na een kleine knik in november, uit te komen op 108,76.

De consumptieprijzen voor energie zetten, na de afname in 2019, hun daling verder in 2020. Na een lichte toename in januari, daalden de energieprijzen zoals aangehaald vanaf februari om hun laagste peil in 2020 te bereiken in mei (tevens het laagste peil sedert april 2016). Vanaf juni trokken de energieprijzen met tussenpozen wederom aan om in december 2020 te eindigen op het indexniveau van 106,25.

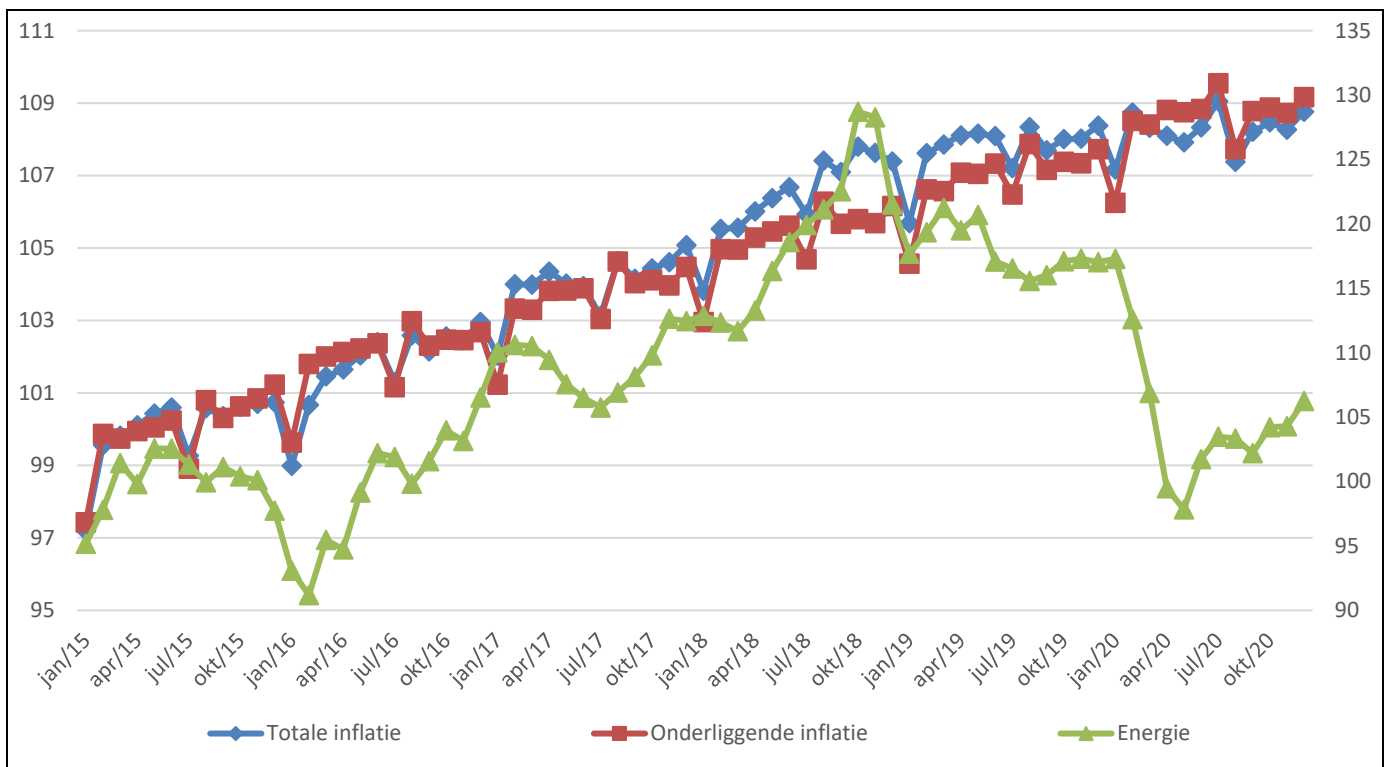
De index van de onderliggende inflatie, die geen rekening houdt met de evolutie van de prijzen van de niet-bewerkte levensmiddelen en de energieproducten, tekende in 2020 een stijging op en kwam in december uit op 109,17, een niveau iets boven dat van het GICP.

² De gemiddelde inflatie voor een periode wordt berekend als de procentuele variatie van het rekenkundige gemiddelde van de indexcijfers van de betrokken periode ten opzichte van het rekenkundige gemiddelde van de indexcijfers van de overeenstemmende periode van het voorgaande jaar.

³ Omwille van de vergelijkbaarheid met de evoluties in andere Europese landen gebeurt de analyse op basis van het geharmoniseerde indexcijfer van de consumptieprijzen (GICP).

Grafiek 1. Recent verloop van het GICP, de onderliggende inflatie-index en de consumptieprijzen voor energieproducten

(Index 2015=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

In 2020 bedroeg de totale inflatie gemiddeld 0,4 % tegenover 1,2 % in 2019. In de loop van 2020 is de totale inflatie gedaald van 1,0 % in het eerste kwartaal 2020 tot 0,3 % in het vierde kwartaal 2020. Ze bereikte haar laagste niveau in het tweede kwartaal met een nulinflatie. De lage inflatie in het tweede kwartaal wordt verklaard door de sterke daling van de prijzen van energieproducten (-16,3 % op jaarbasis). Ook in de overige kwartalen van 2020 zorgde de negatieve inflatie voor energie er voor dat de totale inflatie zeer beperkt was.

2020 stond in het teken van de covid-19-crisis. Een aantal markante gevolgen van deze crisis op het vlak van de prijzen wordt hierna beschreven, zonder echter allesomvattend te willen zijn. Gegeven dat de gezondheidscrisis pas begin maart in Europa een aanvang nam, bleef de impact op de Belgische inflatie in het eerste kwartaal 2020 relatief klein en beperkte zich tot de energieproducten waarvan de prijzen onderhandeld worden op de wereldmarkt. In het tweede kwartaal 2020 versnelde de inflatie voor levensmiddelen (vooral in april en mei), niet alleen door een tijdelijk verbod op promoties (ten gevolge van covid-19) maar eveneens onder invloed van een hoge inflatie voor de niet-bewerkte levensmiddelen. Deze hoge inflatie hield voor fruit verband met slechte oogsten en toenemende exportvolumes, voor groenten met minder gunstige weersomstandigheden (droogte) en logistieke problemen ivm covid-19 en voor vlees met een aanhoudende vraag vanuit Azië. In het derde kwartaal werden de zomersolden, normaliter in juli, met een maand uitgesteld tot in augustus, waardoor de inflatiecijfers in juli sterk positief, maar in augustus sterk negatief beïnvloed werden. Op kwartaalbasis was er echter geen impact. Voor de volledigheid melden we ook nog de btw-verlaging (naar 6 %) voor een aantal producten en diensten in de horeca, welke bedoeld was als tijdelijke ondersteuningsmaatregel voor de sector en dus nauwelijks of geen impact had op de consumptieprijzen. Daarnaast had de coronacrisis ook gevolgen voor de berekening van het GICP in 2020, wat aan bod komt in onderstaande focus.

In 2020 hadden dalende energieprijzen (-11,0 % gemiddeld op jaarbasis), zoals reeds aangehaald, de grootste invloed op de verdere vertraging (met 0,8 procentpunt) van de totale inflatie in 2020. Dit wordt geïllustreerd door de evolutie van hun bijdrage aan de totale inflatie. De bijdrage van deze productgroep tot de daling van de totale inflatie nam toe met -1,00 procentpunt: van -0,06 procentpunt in 2019 tot -1,06 procentpunt in 2020. Terwijl de bijdrage van de diensten aan de totale inflatie in 2020 nagenoeg onveranderd bleef tegenover 2019, zorgden de niet-energetische industriële goederen eveneens voor een vertraging van de totale inflatie. Zo is hun bijdrage aan de totale inflatie gedaald van

1,04 procentpunt in 2019 naar 0,94 procentpunt in 2020 (-0,10 procentpunt). Daar tegenover zijn de bijdrages van (vooral de niet-bewerkte) levensmiddelen aan de totale inflatie gestegen van 0,27 procentpunt in 2019 naar 0,55 procentpunt in 2020: van -0,02 procentpunt naar 0,19 procentpunt voor de niet-bewerkte levensmiddelen (+0,21 procentpunt) en van 0,29 procentpunt naar 0,36 procentpunt (+0,06 procentpunt) voor de bewerkte levensmiddelen.

De onderliggende inflatie, die geen rekening houdt met de evolutie van de prijzen van de niet-bewerkte levensmiddelen en de energieproducten, daalde lichtjes in 2020 (1,5 % ten opzichte van 1,6 % in 2017, 2018 en 2019). Deze daling was het gevolg van de afname van de inflatie van de niet-energetische industriële goederen (van 1 % in 2019 naar 0,7 %) die de toename van de inflatie van de bewerkte levensmiddelen (van 1,7 % in 2019 naar 2,1 %) compenseerde.

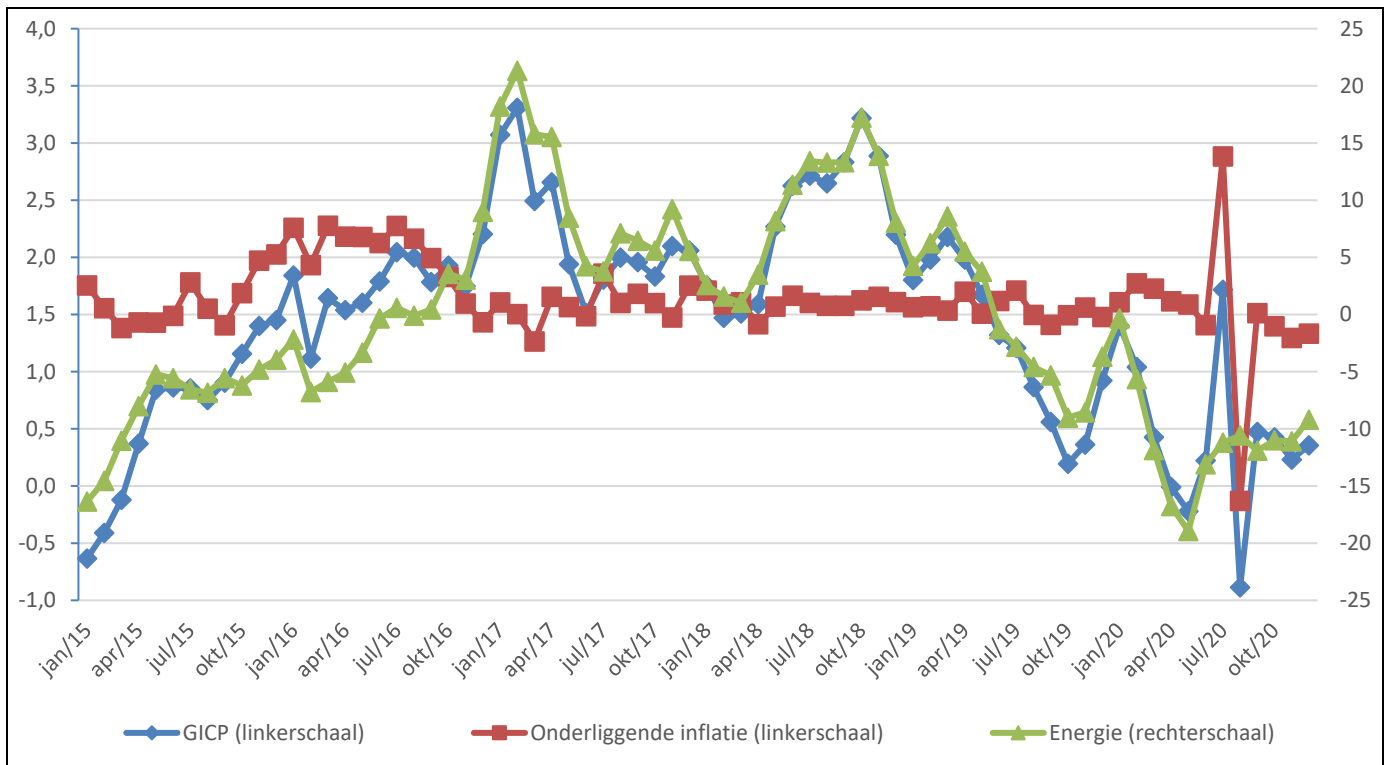
De totale inflatie en de onderliggende inflatie zijn in 2020 onderhevig geweest aan wijzigingen van de indirecte belastingen. Zo werd de btw voor een aantal producten en diensten in de horeca verlaagd naar 6 % (tijdelijke ondersteuningsmaatregel voor de sector). Bij ongewijzigde indirecte belastingen zouden de totale inflatie en de onderliggende inflatie respectievelijk 0,6 % en 1,7 % hebben bedragen in 2020. De indirecte belastingen hebben (theoretisch gezien, want het gaat in feite om een ondersteuningsmaatregel) een neerwaartse invloed gehad op de inflatie van diensten. Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou deze productgroep een inflatie van 2,2 % (in plaats van 1,8 %) hebben laten optekenen (voor meer informatie, zie deel I.4.1). Als gevolg van de accijnsverhoging voor tabak in 2019, zou ook de inflatie voor bewerkte levensmiddelen bij constant gebleven indirecte belastingen lager zijn uitgekomen (2,0 % in plaats van 2,1 % nu).

De prijzen van gereguleerde goederen en diensten kunnen een grote invloed hebben op de totale en onderliggende inflatie. Gereguleerde prijzen zijn prijzen die rechtstreeks vastgelegd of sterk beïnvloed worden door de overheid of die gecontroleerd worden door een regulerende overheid. Deze hebben in 2020 een gewicht van respectievelijk 16,2 % en 14,0 % in de berekening van de onderliggende en de totale inflatie (voor meer informatie, zie deel I.4.1). In 2020 droegen de gereguleerde goederen en diensten 0,18 procentpunt bij tot de totale inflatie in België, tegenover 0,23 procentpunt in 2019. In het jaarverslag 2016 van het Prijzenobservatorium werd bovendien aangetoond dat sinds 2012 een belangrijk gedeelte van de diensteninflatie veroorzaakt wordt door ingrepen van de overheid met betrekking tot de prijzen⁴.

⁴Zie <https://economie.fgov.be/nl/publicaties/prijzen-analyse-van-de-prijzen-18>, hoofdstuk 2 over de analyse van de diensteninflatie. Deze analyse werd gemaakt door de FOD Economie (Prijzenobservatorium en de Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium), de Nationale Bank van België en het Federaal Planbureau in het kader van het Instituut voor de Nationale Rekeningen.

Grafiek 2. Recent verloop van de totale inflatie, de onderliggende inflatie en de consumtielijzen voor energieproducten

(Veranderingspercentage ten opzichte van de overeenstemmende maand van het voorgaande jaar)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

De belangrijkste prijsbewegingen binnen de drie grote productgroepen⁵ van het GICP tussen 2019 en 2020 kunnen als volgt samengevat worden:

- Terwijl de inflatie van de niet-energetische industriële goederen in 2020 is afgenomen (van 1,0 % in 2019 naar 0,7 %), is deze van de diensten constant gebleven op 1,8 %. De diensten, die het grootste gewicht vormen in de consumptiekorf (42,1 %), hebben in 2020 de grootste bijdrage geleverd aan de totale inflatie (0,75 procentpunt). De niet-energetische industriële goederen hebben in 2020, met een gewicht van 26,7 %, 0,19 procentpunt bijgedragen tot de totale inflatie in België.
- De inflatie van levensmiddelen steeg naar 2,6 % in 2020 (1,3 % in 2019). Zowel de niet-bewerkte als de bewerkte levensmiddelen kenden een toename van de inflatie. De toename was echter meer uitgesproken voor de niet-bewerkte levensmiddelen (van -0,4 % naar 4,7 %) dan voor de bewerkte levensmiddelen (van 1,7 % naar 2,1 %). Met uitzondering van brood en granen en tabak, nam de inflatie toe voor alle producten binnen de groep van de levensmiddelen. Binnen de niet-bewerkte levensmiddelen speelden vooral fruit (van -1,3 % naar 8 %), vis- en zeevruchten (van -1,6 % naar 4,5 %) en vlees (van 1,1 % naar 3,1 %) een belangrijke rol in de toename van de inflatie. Binnen de bewerkte levensmiddelen zorgden vooral bier (van -1 % naar 3,2 %), café, cacao en thé (van -1,6 % naar 0,7 %) en gedistilleerde dranken (van -0,2 % naar 1,2 %) voor een stijging van de inflatie. Zonder alcoholische dranken en tabak zou de inflatie van bewerkte levensmiddelen 1,9 % hebben bedragen (in plaats van 2,1 %). Met een gewicht van 20,7 % droeg de productgroep levensmiddelen 0,55 procentpunt bij tot de totale inflatie in 2020.

⁵ Zoals elk jaar werd ook in 2020 het wegingsschema van het geharmoniseerde indexcijfer van de consumtielijzen (GICP) aangepast. Deze aanpassing gebeurde op basis van de versie 2019 van de nationale rekeningen (en aangepast in functie van de prijsvo-lutie in 2019), en werd aangevuld (voornamelijk voor de gedetailleerde niveaus) met gedetailleerde gegevens uit het huishoud-bud-getonderzoek. Zie: "focus wijziging in het wegingsschema", (pagina 11) van het eerste kwartaalverslag 2020.

- Net als in 2019 daalden de prijzen van energieproducten in 2020. Terwijl de afname in 2019 beperkt bleef tot 0,8 %, daalden de energieprijzen in 2020 met 11,0 %. Alle belangrijke subgroepen hebben in de productgroep energie in 2020 een prijsdaling gekend. Deze prijsdaling kan uiteraard gelinkt worden aan de wereldwijde economische crisis na het uitbreken van de gezondheidscrisis, waardoor de vraag naar energie in alle landen sterk terugliep. Met een gewicht van 9,5 % droeg deze productgroep -1,06 procentpunt bij aan de totale inflatie in 2020.

De afgevlakte gezondheidsindex⁶, die gelijk is aan het viermaandelijks voortschrijdende gemiddelde van de gezondheidsindex⁷ vermenigvuldigd met 0,98, kwam in december 2020 uit op 107,72 punten (index 2013=100). In februari 2020 werd de spilindex voor de overheidszaken en sociale uitkeringen het laatst overschreden. Als gevolg daarvan werden de sociale uitkeringen in maart 2020 en de zaken van het overheidspersoneel in april 2020 met 2 % aangepast aan de gestegen levensduur. Overeenkomstig de maandvooruitzichten van het Federaal Planbureau, zou de volgende overschrijding van de spilindex (momenteel 109,34) door de afgevlakte gezondheidsindex plaatsvinden in januari 2022. Als gevolg daarvan zouden de sociale uitkeringen in februari 2022 en de zaken van het overheidspersoneel in maart 2022 met 2 % aangepast worden aan de gestegen levensduur⁸.

Tabel 1. Recent verloop van de inflatie voor het geharmoniseerde indexcijfer der consumptieprijzen

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2018	2019	2020	2019	2020				2020 - IV			Bijdrage 2019 ¹	Bijdrage 2020 ¹	Ge- wicht ²
				IV	I	II	III	IV	okt	nov	dec			
Energie	8,9	-0,8	-11,0	-7,2	-6,0	-16,3	-11,2	-10,4	-11,0	-11,1	-9,2	-0,06	-1,06	9,5
Levensmiddelen	2,7	1,3	2,6	1,0	2,1	3,2	3,0	2,3	3,0	2,1	1,8	0,27	0,55	20,7
Bewerkte levensmiddelen	2,9	1,7	2,1	1,6	2,1	2,4	2,1	1,8	2,1	1,6	1,7	0,29	0,36	16,6
Niet-bewerkte levensmiddelen ^a	1,8	-0,4	4,7	-1,1	1,9	6,1	6,6	4,3	6,7	4,3	2,0	-0,02	0,19	4,1
Goederen en diensten	1,3	1,5	1,4	1,5	1,6	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,04	0,94	69,8
Diensten	1,6	1,8	1,8	1,8	2,1	1,6	1,7	1,6	1,6	1,5	1,7	0,77	0,75	42,6
Niet-energetische industriële goederen	0,8	1,0	0,7	1,0	0,8	0,9	0,5	0,6	0,6	0,7	0,6	0,27	0,19	27,2
p.m. Onderliggende inflatie ^b	1,6	1,6	1,5	1,5	1,7	1,5	1,4	1,3	1,4	1,3	1,3	1,33	1,29	86,4
p.m. Gezondheidsindex ^c	1,8	1,5	1,0	0,6	1,0	1,1	1,0	0,8	1,0	0,8	0,6			0,0
Totale inflatie	2,3	1,2	0,4	0,5	1,0	0,0	0,4	0,3	0,4	0,2	0,4	1,25	0,43	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

^a Fruit, groenten, vlees en vis. ^b Gemeten aan de hand van het GICP, zonder niet-bewerkte levensmiddelen en energiedragers.

^c Nationale consumptieprijsindex, zonder tabak, alcoholhoudende dranken, benzine en diesel.

¹ Bijdrage tot de totale inflatie (in procentpunt), ² p.m. Gewicht in 2020 (in %).

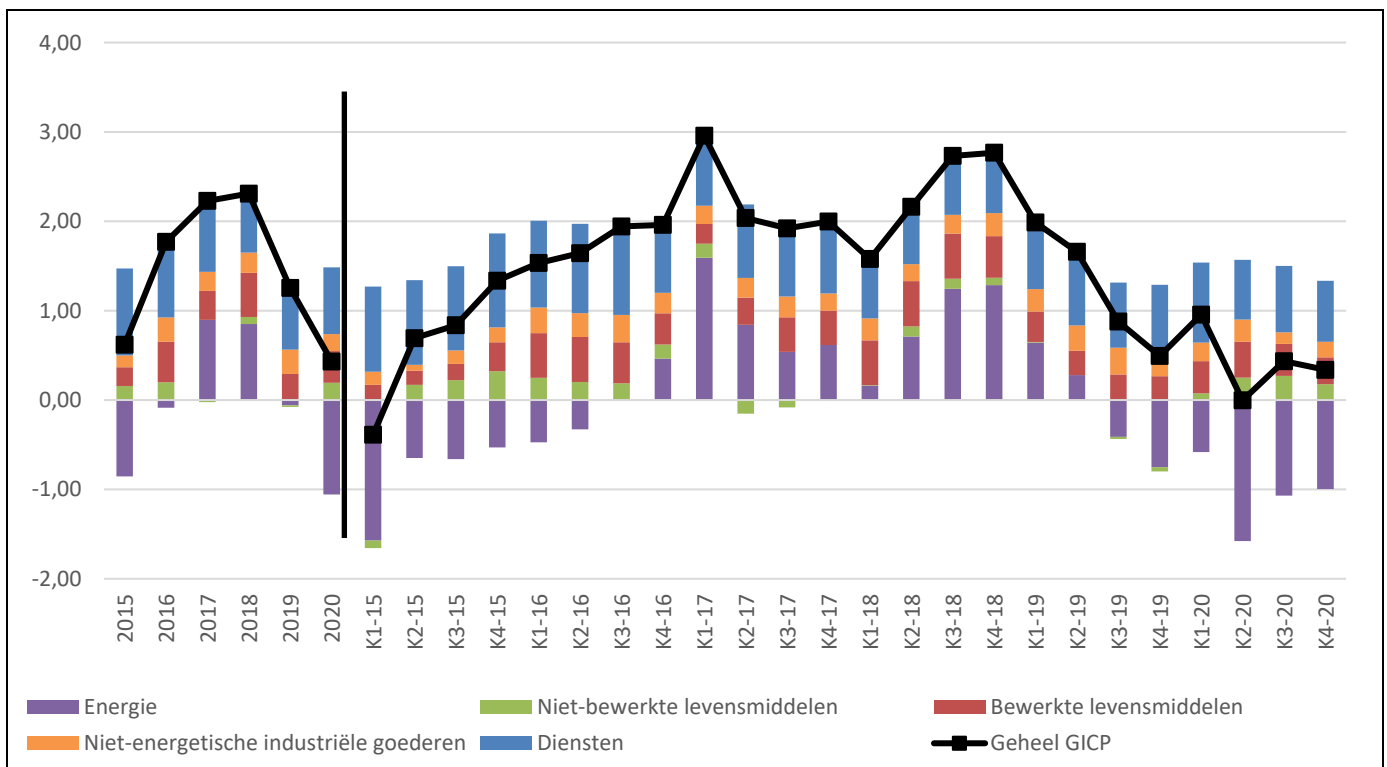
⁶ Zoals gedefinieerd in de wet van 23 april 2015 ter verbetering van de werkgelegenheid. Voor meer informatie over de afgevlakte gezondheidsindex: <https://statbel.fgov.be/nl/themas/consumptieprijnsindex/consumptieprijnsindex>.

⁷ De gezondheidsindex wordt berekend op basis van de nationale consumptieprijsindex (NCPI), waarvan de methodologie op verschillende punten verschilt van die van het GICP (in het bijzonder wat betreft het gewichtenschema).

⁸ Inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau van 2/2/2021.

Grafiek 3. Bijdrage tot de totale inflatie

(In procentpunt, jaar- en kwartaalgemiddelden)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Focus: Impact Coronacrisis op de inflatiemeting in 2020

Sinds het begin van de coronacrisis in maart 2020 werden de horeca, de niet-essentiële winkels en de niet-medische contactberoepen gedurende twee periodes gesloten⁹. Daarnaast hebben ook andere sectoren te lijden gehad onder de genomen maatregelen door een gewijzigd consumptiepatroon van de consument, zoals bijvoorbeeld de reissector. Al deze maatregelen hadden ook een impact op de berekening van de indexcijfers door Statbel. In december 2020 publiceerde Statbel een document¹⁰ over hoe men de gevolgen van de coronacrisis heeft opgevangen bij de berekening van het GICP in 2020. De algemene principes waarop Statbel zich gebaseerd heeft voor de indexberekening tijdens de pandemie zijn de stabiliteit van de gewichten van de gepubliceerde indexcijfers, de verderzetting van de publicatie van alle indexcijfers in de consumptieprijsindex en een minimum aan imputaties.

Voor de berekening van de gewichten van de verschillende categorieën van het GICP wordt gebruik gemaakt van de nationale rekeningen en het huishoudbudgetonderzoek. De gewichten binnen het GICP reflecteren steeds het consumptiepatroon het voorgaande jaar, met een gewicht dat vastligt voor het hele jaar. Indien variabele maandelijkse gewichten gehanteerd worden, zou de indexevolutie een mix zijn van prijswijzigingen en bestedingswijzigingen. De gewichten voor de productgroepen van het GICP voor 2020 zijn dus gebaseerd op de consumptiepatronen van 2019.

⁹ In de eerste lockdown dienden restaurants en cafés dienden te sluiten van 14 maart 2020 tot en met 7 juni 2020. Hotels mochten open blijven, maar de eetzaal diende te sluiten. Niet-essentiële winkels waren gesloten van 18 maart 2020 tot en met 10 mei 2020. Tuincentra en doe-het-zelfzaken mochten wel al de deuren openen op 18 april. Niet-medische contactberoepen dienden de deuren te sluiten tussen 25 maart en 18 mei 2020. De tweede lockdown begon met de sluiting van de restaurants en cafés op 19 oktober 2020. Op 2 november sloten ook de niet-essentiële winkels en de niet-medische contactberoepen. Op 1 december 2020 mochten de niet-essentiële winkels de deuren opnieuw openen.

¹⁰ Inflatiemeting tijdens de coronacrisis. https://statbel.fgov.be/sites/default/files/files/documents/Analyse/NL/13_NL_Price-Range_v1.pdf

Op het laagste gepubliceerde en meest gedetailleerde niveau bestaat het GICP uit 235 productgroepen. Door de publicatie van deze productgroepen kunnen de hoger liggende niveaus of aggregaten berekend worden. Indien de consumptie van een productgroep in een bepaalde maand tot nul herleid werd, bijvoorbeeld door de sluiting van de cafés en restaurants, dienden de prijzen geïmputeerd te worden opdat toch een index kan gepubliceerd worden.

Er zijn twee werkwijzen om gegevens te imputeren, afhankelijk van het feit of de sector al dan niet een seizoenspatroon vertoont. Voor de sectoren waar er geen seizoenspatroon is in de maandelijkse prijszetting (bijvoorbeeld kappers) werden de laatst beschikbare prijzen doorgetrokken. Gelet op het feit dat deze prijzen in normale omstandigheden ook weinig fluctueren van maand tot maand, zullen deze geïmputeerde prijzen meer dan waarschijnlijk overeenstemmen met de echte prijzen wanneer deze sectoren heropenen. Bij sectoren waar de maand-op-maand prijsgegevens traditioneel gekenmerkt worden door een seizoenspatroon (bijvoorbeeld vliegtuigtickets), zou het doortrekken van de prijzen leiden tot een breuk in het seizoenspatroon. Zo zou ook de totale inflatie vertekend worden. Die gegevens worden doorgetrokken op basis van de maand-op-maandevolutive van het voorgaande jaar. Deze imputaties zijn zelfcorrigerend eens reële prijzen opnieuw beschikbaar zijn.

Daar waar mogelijk werden prijzen online opgenomen toen de fysieke winkels gesloten waren. Ook na opening van de niet-essentiële winkels werd tijdelijk geen lokale prijsinzameling gedaan om de gezondheid van de inspecteurs te beschermen en om geen plaats in te nemen van klanten. Ook dan gebeurde de prijsopname online waar mogelijk of telefonisch. Door de overstap naar big data zoals scannerdata en webscraping, is het aandeel van de lokale prijsopname de afgelopen jaren sterk afgenomen. In 2014 bedroeg het aandeel van de lokale prijsinzameling ongeveer 64 % van het gewicht van de korf tegenover nog maar 32 % in 2020. Het aandeel van prijzen die in 2020 in het GICP van België werden geïmputeerd omwille van de coronacrisis lag lager dan gemiddeld in de EU ondanks de strengere maatregelen tijdens de eerste lockdown. In België werd in april, mei, juni en juli 2020 respectievelijk 24 %, 17 %, 4 % en 0 % van de korf (berekend op basis van de gewichten in het GICP) geïmputeerd tegenover respectievelijk 32 %, 22 %, 11 % en 3 % in de eurozone.

I.1.2 Totale inflatie in de voornaamste buurlanden

In 2020 is de totale inflatie in de voornaamste buurlanden van België gedaald naar gemiddeld 0,5 % (1,5 % in 2019). Zowel in Duitsland (van 1,4 % naar 0,4 %), Frankrijk (van 1,3 % naar 0,5 %) als in Nederland (van 2,7 % naar 1,1 %) nam de totale inflatie af. Ter herinnering: de hoge inflatie in Nederland in 2019 was onder andere het gevolg van de verhoging van het verlaagde btw-tarief van 6 % naar 9 %.

Net als in 2019 was de totale inflatie in België in 2020 lager dan gemiddeld in de buurlanden. In 2020 bedroeg het verschil met onze buurlanden -0,08 procentpunt in het voordeel¹¹ van België (tegenover een verschil van -0,21 procentpunt in 2019, eveneens in het voordeel van België). De totale inflatie in België was in 2020 gelijk aan het niveau van totale inflatie in Duitsland doch bleef onder het niveau van Frankrijk en Nederland.

De gemiddelde totale inflatie van de voornaamste buurlanden is voortdurend gedaald in de loop van 2020: van 1,5 % in het eerste kwartaal naar 0,6 % in het tweede kwartaal en naar 0,2 % in het derde kwartaal. In het vierde kwartaal werd de totale inflatie zelfs negatief (-0,2 %). Ook in België kende de totale inflatie in de loop van 2020 een dalende trend: van 0,9 % in het eerste kwartaal naar 0,4 % en 0,3 % in respectievelijk het derde en vierde kwartaal. Tussendoor was er een nulinflatie in het tweede kwartaal 2020.

Op basis van het GICP bij ongewijzigde indirecte belastingen¹², zou de totale inflatie in België 0,6 % hebben bereikt in 2020 (in plaats van 0,4 % nu). In België werd, met ingang van 8 juni 2020, het btw-tarief voor bepaalde horecaproducten en -diensten verlaagd naar 6 % en dat tot en met 31 december 2020. Deze btw-verlaging was echter bedoeld als ondersteuningsmaatregel voor de sector en had geenszins de bedoeling om een daling van de consumptieprijzen in

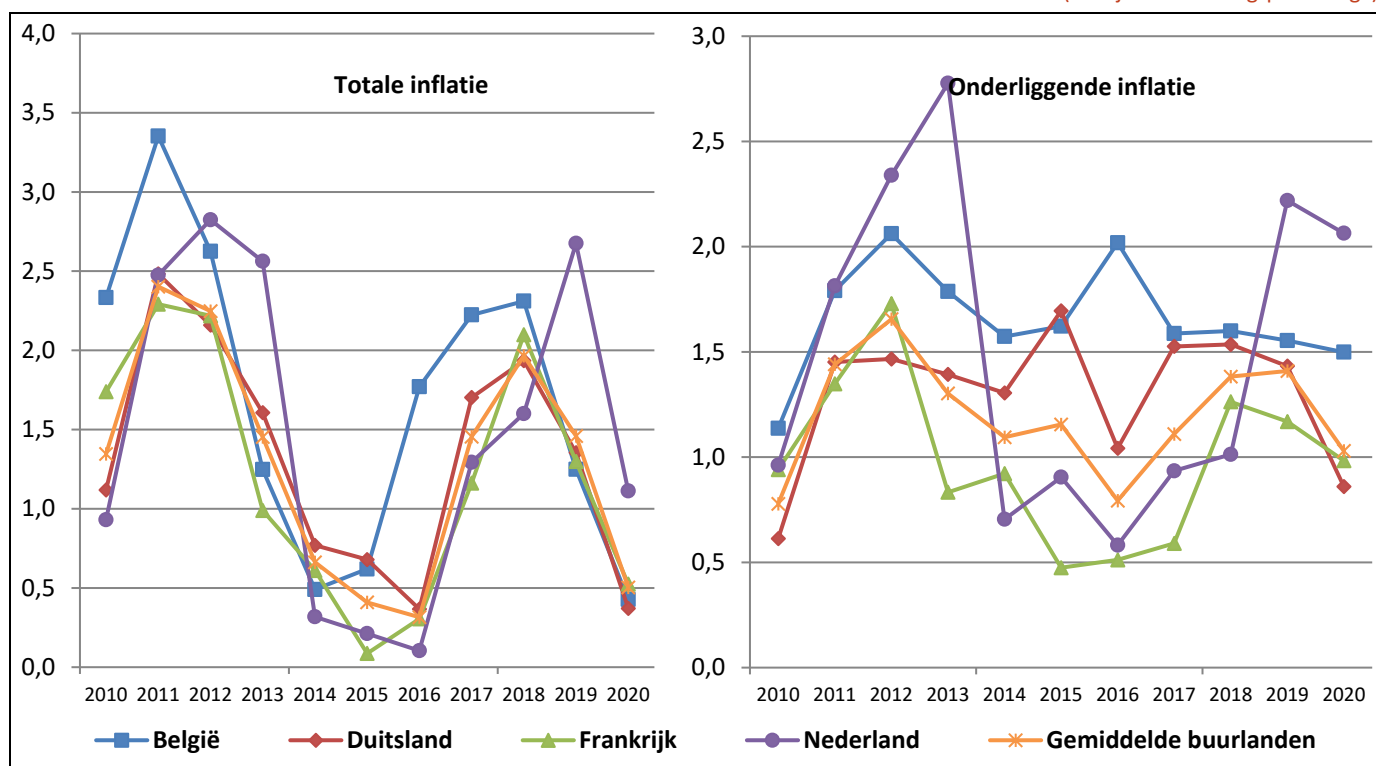
¹¹ In dit rapport duidt een inflatieverschil ten voordele (nadele) van België op een inflatie die lager (hoger) is in België dan gemiddeld in de voornaamste buurlanden.

¹² Het GICP bij ongewijzigde indirecte belastingen van België wordt door Statbel berekend en door Eurostat gepubliceerd.

de sector teweeg te brengen. Ook in Duitsland en Nederland zou de totale inflatie hoger zijn geweest bij ongewijzigde indirecte belastingen met respectievelijk 1,4 % en 1,2 % (tegenover respectievelijk 0,4 % en 1,1 % nu). In Duitsland werd met ingang van 1/7/2020 (en tot 31/12/2020) het standaard btw-tarief verlaagd van 19 % naar 16 % terwijl het verlaagd btw-tarief daalde van 7 % naar 5 %. In Nederland werden de indirecte belastingen op energie verlaagd (sterke daling van de indirecte belastingen op elektriciteit en een lichte stijging voor gas en motorbrandstoffen) doch anderzijds werden de indirecte belastingen op bewerkte levensmiddelen verhoogd (tabak). Deze laatste verhoging kon echter de verlaging van de indirecte belastingen op energie niet neutraliseren. In Frankrijk daarentegen zou de totale inflatie bij ongewijzigde indirecte belastingen lager zijn uitgevallen (0,3 % tegenover 0,5 % nu). In Frankrijk werden de accijnzen op bewerkte levensmiddelen (tabak en alcoholische dranken) verhoogd.

Grafiek 4. Jaarevolutie van de totale inflatie en van de onderliggende inflatie in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Net als in België is de gemiddelde onderliggende inflatie in de buurlanden gedaald: van 1,4 % in 2019 naar 1,0 % in 2020. In België was de afname van de onderliggende inflatie minder groot (van 1,6 % in 2019 naar 1,5 %).

Evenals in de vorige jaren ligt de onderliggende inflatie in België in 2020 (1,5 %) hoger dan in de buurlanden (1,0 %). Het verschil in onderliggende inflatie tussen België en de voornaamste buurlanden is in 2020 weer toegenomen in vergelijking met 2019 (0,47 procentpunt in het nadeel van België tegenover 0,14 procentpunt in 2019). De lagere onderliggende inflatie in het buitenland mag vooral op het conto van Duitsland geschreven worden waar met ingang van 1/7/2020 (en tot 31/12/2020) het standaard btw-tarief verlaagd werd van 19 % naar 16 % terwijl het verlaagd btw-tarief daalde van 7 % naar 5 %.

Frankrijk en Duitsland lieten beide in 2020 een lagere onderliggende inflatie optekenen dan België met respectievelijk 1,0 % en 0,9 % (tegenover 1,2 % en 1,4 % in 2019). In Nederland lag de onderliggende inflatie in 2020 dan weer hoger dan in België (2,1 % tegenover 2,2 % in 2019).

Tabel 2. Totale inflatie en zijn productgroepen in België en in de voornaamste buurlanden in 2020

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

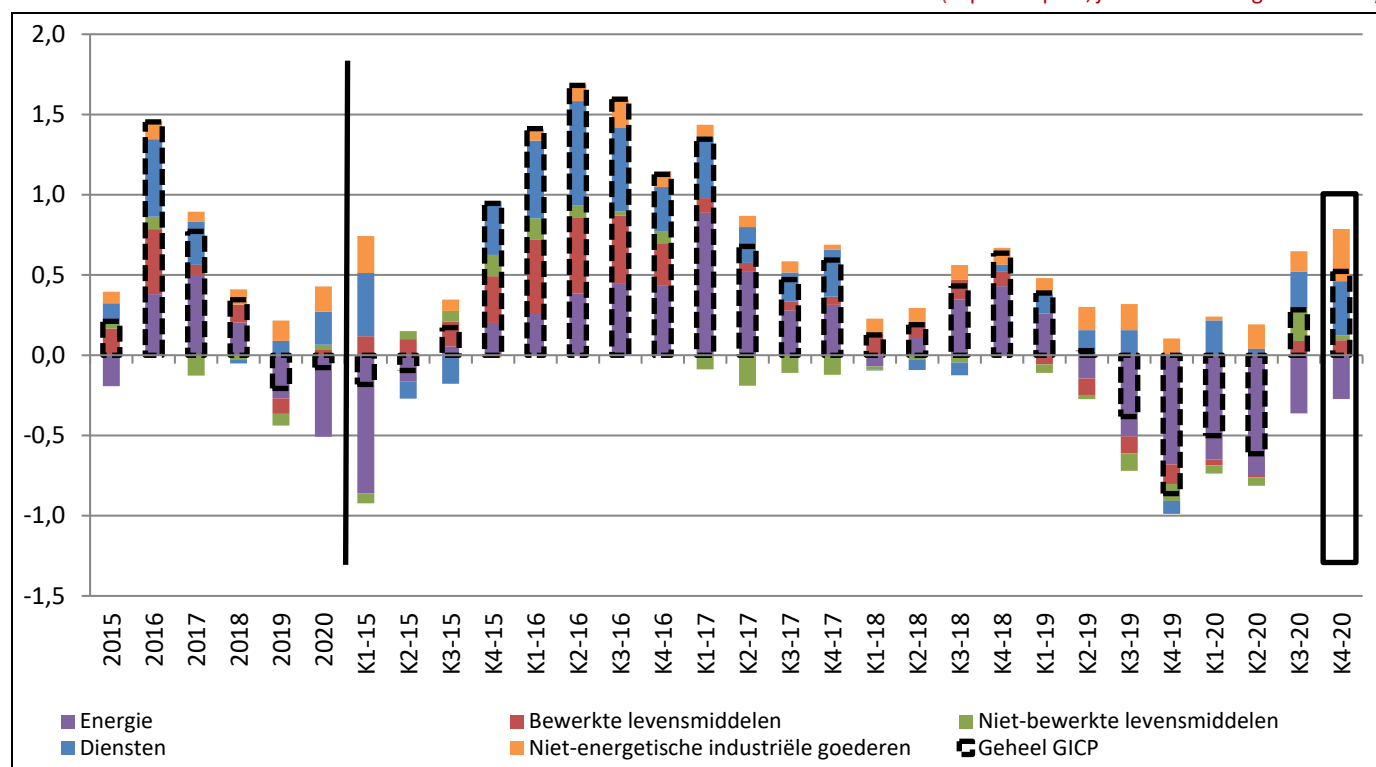
	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Energie	-11,0	-5,5	-4,5	-6,0	-9,1	9,5	10,1
Levensmiddelen	2,6	2,7	2,3	3,2	2,9	20,7	17,6
Bewerkte levensmiddelen	2,1	2,3	1,8	2,6	2,8	16,6	14,2
Niet-bewerkte levensmiddelen	4,7	4,8	4,3	5,4	3,6	4,1	3,4
Goederen en diensten	1,4	0,8	0,7	0,6	1,9	69,8	72,4
Diensten	1,8	1,2	1,2	0,9	2,3	42,6	46,2
Niet-energetische industriële goederen	0,7	0,1	-0,1	0,1	1,3	27,2	26,2
Onderliggende inflatie	1,5	1,0	0,9	1,0	2,1	86,4	86,6
GICP	0,4	0,5	0,4	0,5	1,1	100,0	100,0
GICP (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	0,6	1,0	1,4	0,3	1,2	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Net als in 2019 was de totale inflatie in 2020 in België (0,4 %) lager dan de gemiddelde totale inflatie in de voornaamste buurlanden (0,5 %). Terwijl de inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten hoger lag in België dan in de buurlanden, was de inflatie voor energieproducten en levensmiddelen lager in België dan in de buurlanden. Het inflatieverschil tussen België en zijn buurlanden bedroeg -0,08 procentpunt in 2020 (in het voordeel van België) tegenover -0,21 procentpunt in 2019 (eveneens in het voordeel van België). Voornamelijk de energieproducten (-0,51 procentpunt) droegen in 2020 bij tot het verschil in totale inflatie met de buurlanden in het voordeel van België. De oorzaken van deze inflatieverschillen worden in de volgende hoofdstukken uitgewerkt.

Grafiek 5. Bijdrage van elke productgroep aan het inflatieverschil tussen België en de voornaamste buurlanden

(In procentpunt, jaar- en kwartaalgemiddelden)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

I.2 Inflatie voor energie in 2020

I.2.1 Inflatie voor energie in België

Na een sterke stijging in 2017 (+9,9 %) en in 2018 (+8,9 %) zijn de prijzen van energieproducten in 2019 licht gedaald (gemiddeld met -0,8 %). In 2020 zijn de prijzen van deze producten verder sterk blijven dalen met gemiddeld -11 %. Deze sterke negatieve inflatie is voornamelijk te wijten aan een daling van de prijzen van vloeibare brandstoffen en motorbrandstoffen op jaarbasis, en in mindere mate van de prijzen van gas en elektriciteit, voornamelijk als gevolg van de wereldwijde gezondheidscrisis door het coronavirus. In de loop van het jaar schommelden echter de prijzen. Zo versnelde de prijsdaling op jaarbasis tussen het eerste en het tweede kwartaal 2020, van -6,0 % tot -16,3 %, als gevolg van de scherpe daling van de vraag, gekoppeld aan een olie-aanbod dat zeer overvloedig bleef (met een zeer sterke stijging in maart van de productie in Saudi-Arabië, die de daling van de olieprijs nog versterkte). Vervolgens is de negatieve inflatie in het derde kwartaal (-11,2 %) en in het vierde kwartaal 2020 (-10,4 %) verminderd, onder meer als gevolg van exit-maatregelen uit de lockdown die vanaf mei in Europa van kracht werden.

In 2020 bedroeg de bijdrage van energie tot de totale inflatie -1,06 procentpunt op een totale inflatie van 0,43 % (tegenover een bijdrage van -0,06 procentpunt op een totale inflatie van 1,25 % in 2019).

Tabel 3. Recent verloop van de consumptieprijzen voor energiedragers

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2018	2019	2020	2019	2020				2020 – IV			Bijdrage 2019 ¹	Bijdrage 2020 ¹	Gewicht ²
				IV	I	II	III	IV	okt	nov	dec			
Vaste brandstoffen	1,2	2,4	3,0	3,5	3,5	3,7	2,9	2,2	2,4	2,5	1,6	0,03	0,03	1,1
Elektriciteit	2,2	1,6	-6,4	-6,5	-7,3	-7,7	-6,2	-4,4	-4,2	-4,5	-4,5	0,80	-2,17	34,0
Gas	9,6	-5,8	-13,9	-16,3	-15,4	-16,1	-14,7	-9,0	-10,2	-8,7	-8,1	-1,37	-2,37	16,9
Brandstoffen voor privévoer- tuigen	10,7	0,0	-8,5	-3,1	0,4	-16,3	-8,1	-9,4	-9,6	-10,6	-8,0	0,13	-2,91	35,2
Vloeibare brandstoffen	19,4	-1,6	-28,2	-6,8	-8,8	-40,7	-30,2	-32,3	-35,0	-34,3	-27,5	-0,45	-3,55	12,8
Energie	8,9	-0,8	-11,0	-7,2	-6,0	-16,3	-11,2	-10,4	-11,0	-11,1	-9,2	-0,85	-10,97	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

¹ Bijdrage tot de inflatie van de groep (in procentpunt), ² p.m. Gewicht in 2020 (in %).

De wereldwijde gezondheidscrisis door het coronavirus, die de vraag naar olieproducten bleef beïnvloeden als gevolg van de lockdown-maatregelen, had rechtstreekse en onrechtstreekse gevolgen voor de prijs van diverse energieproducten. De evolutie van de olieprijs op de internationale markten bepaalt immers grotendeels de consumptieprijzen van huisbrandolie en van motorbrandstoffen. Hoewel de prijzen voor elektriciteit en gas uitdrukkelijk werden losgekoppeld van de olieprijs, worden deze prijzen onrechtstreeks mee bepaald door de prijs van olie.

Aardolieproducten

Na in 2017 en 2018 sterk te zijn gestegen (gemiddeld respectievelijk +23,2 % en +29,4 %), vertoonde de olieprijs in USD in 2019 een neerwaartse trend (-9,3 %). In het eerste semester 2020 is de daling van de olieprijs in USD nog sterker geworden (-53,6 % tussen het vierde kwartaal 2019 en het tweede kwartaal 2020). Vervolgens is hij in het derde kwartaal 2020 opnieuw sterk gestegen (+46,1 % ten opzichte van het tweede kwartaal 2020) en bleef ook lichtjes stijgen in het vierde kwartaal (+3,1 %) tot 43,8 USD per vat. Ondanks de diverse schommelingen is de olieprijs in 2020 met gemiddeld 35,1 % op jaarbasis teruggevallen tot 41,3 USD per vat. De waardeinstijging van de euro ten opzichte van de dollar tijdens de beschouwde periode (+2,0 % tussen 2019 en 2020) heeft bovendien de scherpe daling van de olieprijs (in euro) geaccentueerd. De olieprijs liet op jaarbasis gemiddeld een daling van 36,4 % optekenen tot gemiddeld 36,2 euro per vat in 2020 (zie grafiek 6)¹³.

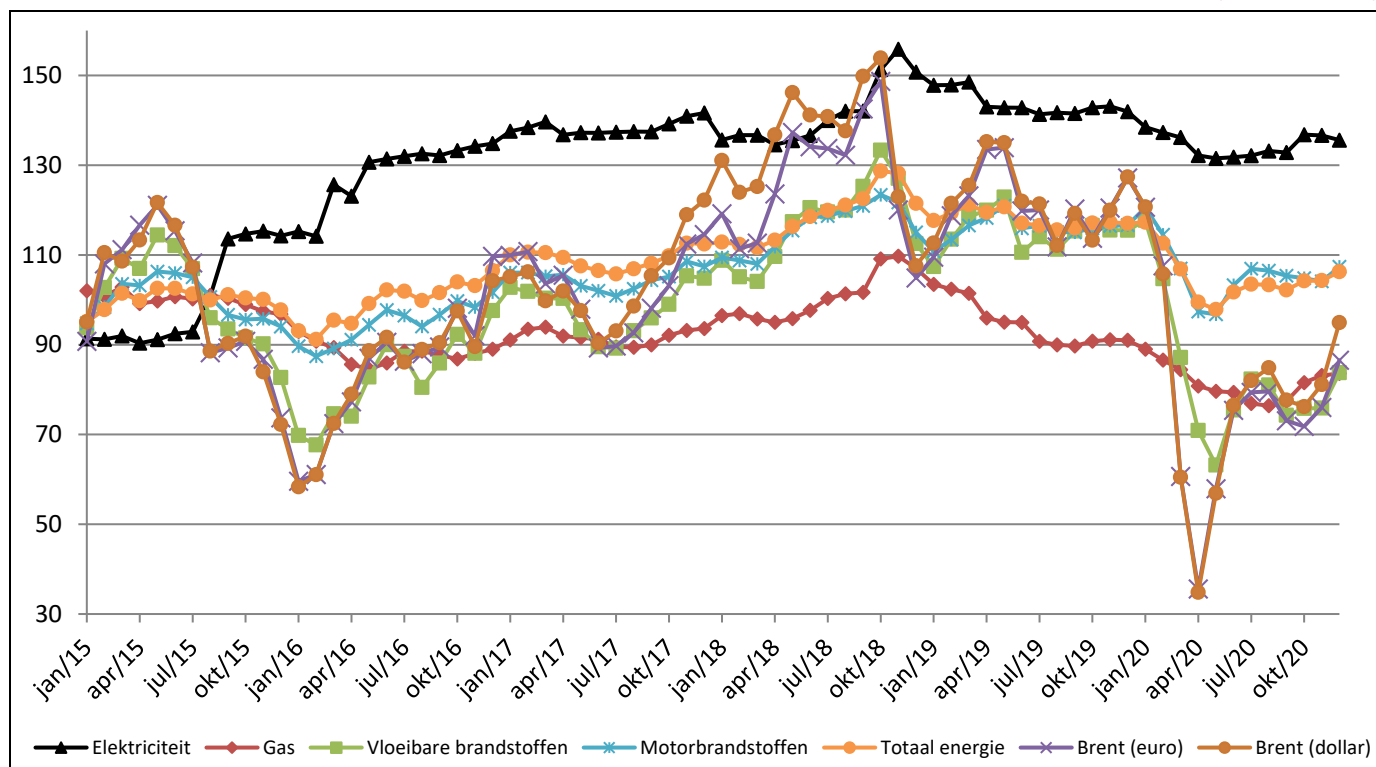
De daling van de olieprijs dit jaar wordt grotendeels verklaard door de drastische lockdown-maatregelen, die in een groot aantal landen van kracht waren sinds maart, in reactie op de pandemie van het coronavirus, waardoor de economische activiteit sterk is vertraagd en de vraag naar olieproducten is ingestort. Bovendien vechten Saoedi-Arabië en

¹³ Insee, [Prijzen van olie en geïmporteerde grondstoffen](#).

Rusland sinds begin maart een prijzenoorlog uit, waardoor de prijs van ruwe olie verder is gedaald¹⁴. De prijzen hebben zich in mei en juni hersteld na een daling van het aanbod aan olie als gevolg van de inwerkingtreding van de OPEC+-overeenkomst¹⁵ en dankzij de stijging van de wereldwijde vraag naar olie als gevolg van de eerste exit-maatregelen uit de lockdown en een aanzienlijk herstel van de vraag in de Verenigde Staten. Tijdens het derde en vierde kwartaal waren er vervolgens prijschommelingen onder andere in functie van de evolutie van de gezondheidstoestand in de wereld en de genomen maatregelen in termen van beperkingen en lockdown (hernieuwde lockdown of exit-strategie uit de lockdown)¹⁶. Naar het einde van het jaar toe hebben de komst van mogelijke vaccins tegen Covid-19, de resultaten van de Amerikaanse verkiezingen en de stijging van de industriële activiteit in China het herstel van de olieprijs begunstigd (+17,1 % tussen november en december 2020).

Grafiek 6. Maandelijkse consumptieprijzen voor energiedragers

(Index 2015=100)

Bronnen: Insee¹⁷, EC, FOD Economie, Statbel.

Als gevolg van een sterke daling van de gemiddelde olieprijs in euro in 2020, kenden de motorbrandstoffen en vloeibare brandstoffen (huisbrandolie), waarvan de prijzen bijna onmiddellijk reageren op schommelingen van de olieprijs, een prijsdaling van gemiddeld respectievelijk 8,5 % en 28,2 % op jaarbasis (tegenover respectievelijk 0,0 % en -1,6 % in

¹⁴ Op 6 maart 2020 heeft Saoedi-Arabië namelijk de lidstaten van de Organisatie van olie-exporterende landen (OPEC) en een tiental partnerlanden, waaronder Rusland, bijeengebracht om de olieproductie te verminderen om de daling van de wereldwijde vraag als gevolg van de crisis veroorzaakt door het coronavirus te compenseren. Rusland, de op één na grootste producent ter wereld, heeft dit voorstel voor een verdere daling van de olieproductie echter verworpen. In reactie op deze verwerping verhoogde Saoedi-Arabië de productie sterk, waardoor de prijs van ruwe olie verder daalde.

¹⁵ De OPEC-landen en hun partnerlanden, waaronder Rusland, hadden op 12 april 2020 namelijk een overeenkomst gesloten om de productie in mei en juni met 9,7 miljoen vaten per dag te verminderen. Diezelfde landen zijn overeengekomen om hun akkoord te verlengen tot eind december.

¹⁶ International Energy Agency, « [IEA releases Oil Market Report for 2020](#) ».

¹⁷ De evolutie van de oliekoers is gebaseerd op de gegevens gepubliceerd door Insee, "[International prices of imported raw materials - Brent crude oil \(London\) - Prices in euros per barrel](#)".

2019). De prijzen van deze twee producten hebben gedurende de verschillende kwartalen van 2020 geschommeld parallel met de schommelingen van de olieprijs. In het vierde kwartaal 2020 werd een daling van 32,3 % op jaarbasis geregistreerd voor vloeibare brandstoffen en van 9,4 % voor motorbrandstoffen. Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie van motorbrandstoffen in 2020 niet zijn gewijzigd (met name -8,5 %) ¹⁸.

Elektriciteit en gas

De consumptieprijzen van elektriciteit en gas worden voornamelijk bepaald door de kost van de energiecomponent en de nettarieven (distributie en transmissie). Verschillende belastingen en taksen oefenen eveneens een niet te verwaarlozen invloed uit op deze prijzen. ¹⁹

Zoals in de vorige rapporten al werd uitgelegd, wordt de verkoopprijs van de energiecomponent door de leveranciers vrij bepaald sinds de elektriciteits- en gasmarkt werd vrijgemaakt. Bovendien liep het vangnetmechanisme af op 31 december 2017. Zo kunnen de energieleveranciers sinds 1 januari 2018 opnieuw elke maand hun aanbod van elektriciteit en gas met variabele prijzen aanpassen (het is dus niet meer beperkt tot vier keer per jaar), op basis van de indexeringsparameters die ze ook opnieuw vrij kunnen bepalen (er is dus geen beperking meer tot een lijst van toegelaten parameters). Sinds het eerste kwartaal 2020 hebben sommige energieleveranciers nieuwe indexeringsparameters toegepast en hun variabele contracten maandelijks geïndexeerd voor één of meer van hun variabele producten. ²⁰

Sinds 2008 worden de vervoerstarieven van elektriciteit en gas door de CREG goedgekeurd voor een periode van vier jaar. ²¹ Nieuwe tarieven voor de regulatoire periode 2020-2023 zijn sinds 1 januari 2020 van kracht. Voor elektriciteit in Vlaanderen zijn deze nieuwe tarieven, die door de energieleveranciers worden doorgefactureerd, gestegen. Ze zijn van toepassing op consumenten vanaf 1 maart 2020 tot 28 februari 2021. ²² In Wallonië zijn de tarieven van 2020 bijna ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2019. ²³ In Brussel werden de transportkosten voor elektriciteit echter verhoogd in januari ²⁴, voornamelijk als gevolg van een verhoging van de tarieven voor openbare dienstverplichtingen. Voor gas werden vanaf 1 januari 2020 nieuwe tarieven in de drie gewesten toegepast. Die zijn vooral gedaald als gevolg van kostenbeheersing, de daling van de rentevoeten ²⁵ en de terugbetaling van saldi uit het verleden ²⁶.

In het kader van de zesde staatshervorming (bijzondere wet van 6 januari 2014) werd de regulering van de distributietarieven voor elektriciteit en gas op 1 juli 2014 overgeheveld naar de gewestelijke regulerende overheden.

¹⁸ De evolutie van de officiële tarieven (maximumprijzen) van de olieproducten in euro is beschikbaar op de website van de FOD Economie. <https://economie.fgov.be/nl/themas/energie/energieprijzen/maximumprijzen/officieel-tarief-van-de>.

¹⁹ De gewichten van de verschillende componenten verschillen sterk tussen de elektriciteits- en gasfactuur. Ze kunnen ook sterk verschillen naargelang het type klant (consumptiepatroon en spanningsniveau van de aansluitingen), het distributiegebied, het gewest en de leverancier.

²⁰ Ter herinnering: minder dan 40 % van de residentiële consumenten heeft in 2020 voor een variabel contract gekozen, zowel voor gas als voor elektriciteit.

²¹ Ze mochten niettemin worden geïndexeerd en, in een aantal gevallen, in de loop van de periode worden aangepast (maar telkens na goedkeuring door de CREG).

²² De nieuwe tarieven zijn sedert april 2020 zichtbaar in de elektriciteitsindicator. Ter herinnering: bepaalde gegevens zoals het marktaandeel van de leveranciers of bepaalde nettarieven zijn met een maand vertraging in de indicator opgenomen. Zie ook de methodologische nota die in het Jaarverslag 2011 van het Prijzenobservatorium werd gepubliceerd.

²³ In het Waals Gewest werd het nieuwe transmissietarief vanaf maart 2020 ook toegepast op consumenten.

²⁴ Deze komen voor in de indicator sedert april 2020.

²⁵ De OLO-rentevoeten worden meer bepaald gebruikt om de toegelaten vergoeding van de netbeheerders te berekenen.

²⁶ Zie het persbericht van de CREG van 07/05/2019: <https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Press/2019/PR190507FR.pdf>.

In het Vlaams Gewest werden nieuwe distributietarieven door de VREG goedgekeurd voor het jaar 2020. Deze zijn lager voor zowel elektriciteit als gas, voornamelijk als gevolg van lagere verwachte kosten in verband met de openbare dienstverplichtingen voor de distributienetbeheerders en de opname in deze nieuwe tarieven van de historische saldi van de periode 2010-2014.²⁷

In het Waals Gewest werden de distributietarieven goedgekeurd door de CWaPE voor de periode 2019-2023. Na een stijging in 2019²⁸ zijn de tarieven voor de distributie van elektriciteit in 2020 gemiddeld iets lager. Bovendien werd op 1 oktober 2020 een prosumementarief ingevoerd, maar dit tarief zal volledig worden gecompenseerd door een premie die door de netbeheerders voor 2020 en 2021 wordt betaald.²⁹ De distributietarieven van gas liggen gemiddeld iets lager voor 2020. Dit wordt verklaard door een toename van het aantal gebruikers die aangesloten zijn op het aardgas-net als gevolg van een promotiecampagne voor aardgas, waardoor de afnamevolumes sneller toenemen dan de kosten.³⁰

In Brussel werden nieuwe distributietarieven voor gas en elektriciteit goedgekeurd door BRUGEL voor een periode van vijf jaar (van 2020 tot 2024), op basis van een nieuwe methodologie.³¹ De tarieven voor 2020 voor gas nemen af, voornamelijk door een verlaging van het budget³² dat door de tarieven moet worden gedekt.³³ Voor elektriciteit³⁴ werd een capacitaire term toegevoegd in de distributietarieven. De invoering van deze forfaitaire capacitaire term heeft de factuur van zeer kleine elektriciteitsklanten doen stijgen (in Brussel bedraagt het gemiddeld verbruik 2.458 kWh per jaar, dit is een lager niveau dan in de andere gewesten), terwijl een gemiddelde laagspanningsklant, of iemand die meer dan het gemiddelde verbruikt, zijn distributiekosten voor elektriciteit ziet dalen tussen 2019 en 2020.³⁵

²⁷ Ter herinnering: de VREG heeft besloten om een groot deel van de historische saldi om te zetten in een verlaging van de tarieven voor 2019 en 2020 (elk de helft). Zie persbericht van de VREG van 16/12/2019 : <https://www.vreg.be/sites/default/files/press-release/pers-2019-11.pdf>.

²⁸ Ter herinnering: de distributietarieven van elektriciteit waren gestegen in 2019, onder meer door de stijging van het werkings-budget (of van het toegelaten inkomen) van de netbeheerders, de stijging van de uitgaven in verband met de Quali watt-premies die aan de eigenaars van zonnepanelen worden betaald, de indexering van een reeks kosten en de kosten in verband met de ontwikkeling van slimme meters.

²⁹ De Waalse regering heeft op 30 september 2020 een decreet aangenomen betreffende de compensatie van dit prosumementarief. Deze compensatie (premie betaald aan de Waalse prosumenten door de distributienetbeheerder) trad in werking op 1 oktober 2020, tegelijk met het prosumementarief. Deze belasting zal voor 100 % gefinancierd worden in 2020 en 2021 en voor 54,27% in 2022 en 2023.

³⁰ Zie : <https://www.cwape.be/?lg=1&dir=7.7.3>.

³¹ Voor bijkomende informatie over de voornaamste wijzigingen in deze methodologieën, zie de website van BRUGEL: <https://www.brugel.brussels/publication/document/persberichten/2019/nl/Persbericht-tariefmethodologieen-2020-2024.pdf>.

³² Het budget omvat alle kosten die nodig of efficiënt zijn voor de uitoefening van de activiteiten van de distributienetbeheerder en de wettelijke of reglementaire verplichtingen op grond van de gasordonnantie. Voor de gasdistributie in 2020 worden alle kosten globaal gezien beïnvloed door een daling.

³³ Voor meer informatie, zie de beslissing inzake de goedkeuring van de gastarieven voor 2020-2024 : <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2019/nl/BESLISSING-123bis-goedkeuring-nieuwe-tarieven-Gas.pdf>.

³⁴ Sinds 2020 worden de kosten van distributie van elektriciteit in Brussel niet meer uitsluitend op basis van het verbruik (in kWh) aangerekend, maar voor een vijfde op basis van het aansluitingsvermogen van de elektrische installatie (32,69 euro voor 13 kVA en 65,41 euro voor meer).

³⁵ Voor meer informatie, zie de beslissing inzake de goedkeuring van de elektriciteitstarieven voor 2020-2024 : <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2019/nl/BESLISSING-122bis-goedkeuring-nieuwe-tarieven-ELEK.pdf>.

Elektriciteit

Na een stijging in 2018 (+2,2 %) en 2019 (+1,6 %), is de prijs van elektriciteit met gemiddeld 6,4 % gedaald in 2020 (op basis van de HICP). Deze prijsdaling wordt vooral verklaard door de lagere kosten van de zuivere energiecomponent en, in mindere mate, door de daling van de distributietarieven. Meer bepaald is de daling van de elektriciteitsprijs op de groothandelsmarkten vooral te wijten aan een elektriciteitsproductie die normaal is, terwijl het elektriciteitsverbruik afneemt door de lockdown en door de vermindering van de economische activiteiten als gevolg van de gezondheids-crisis veroorzaakt door het coronavirus.

Op basis van de indicator "gemiddelde Belgische elektriciteitsfactuur"³⁶ kan de evolutie van de verschillende componenten van de elektriciteitsprijs worden geëvalueerd, namelijk de energiecomponent, de nettarieven en de taksen en toeslagen. In de totale elektriciteitsfactuur had de energiecomponent in 2020 een aandeel van 34,6 %, de nettarieven een aandeel van 45,9 %, de taksen en heffingen een aandeel van 2,4 % en had de btw een aandeel van 17,1 %. Ter vergelijking, in de totale gasfactuur bedroeg het aandeel van deze componenten respectievelijk 46,4 %, 32,7 %, 3,8 % en 17,1 %.

Na een sterke stijging in de laatste jaren gekend te hebben (gemiddeld op jaarbasis +10,6 % in 2017, +17,2 % in 2018 en +5,8 % in 2019) is de kost van de energiecomponent van de elektriciteitsprijs (inclusief de kosten voor groene energie en voor warmtekrachtkoppeling) in 2020 met gemiddeld 10,9 % gedaald ten opzichte van 2019. De component reikte in de loop van dit jaar tot 9,7 cent/kWh (ofwel 34,6 % van de totale elektriciteitsprijs voor een consumptiepatroon van 3.500 kWh/jaar aan enkelvoudig tarief).³⁷ Deze daling valt hoofdzakelijk te verklaren door de daling van de kosten voor de zuivere energiecomponent, met andere woorden exclusief kosten van groene energie en warmtekrachtkoppeling, en die de grootste subcomponent van deze component is (hetzij gemiddeld -14,2 % in vergelijking met een jaar eerder voor de prijs/kWh en de heffingen, als gevolg van de daling van de waarde van de indexeringsparameters voor variabele contracten en de daling van de vaste tarieven). Meer bepaald is de daling op jaarbasis van de elektriciteitsprijs op de groothandelsmarkten vooral te wijten aan een aanzienlijke afname van het elektriciteitsverbruik door de lockdown en de vermindering van de economische activiteiten als gevolg van de gezondheids-crisis veroorzaakt door het coronavirus. Bovendien zijn, als gevolg van deze wereldwijde gezondheids-crisis en de daling van de grondstoffenprijzen, ook de productiekosten van elektriciteit uit aardgascentrales gedaald. Merk op dat de kosten van de zuivere energiecomponent sinds medio 2020 aan het stijgen zijn (+10,6 % tussen mei en december, tegenover -11,3 % tussen januari en mei, onder meer als gevolg van de forse stijging van de prijs van CO₂-certificaten (+54,3 % tussen mei en december)³⁸.

³⁶ De gebruikte methodologie voor het uitwerken van de indicator van de gemiddelde elektriciteitsfactuur voor de consument wordt uitgelegd in het Jaarverslag 2011 van het Prijzenobservatorium.

³⁷ Merk op dat de contracten aangeboden door de verschillende elektriciteitsleveranciers, evenals hun marktaandeel, kunnen variëren per gewest, wat het gemiddelde niveau van de zuivere energiecomponent, zoals berekend door het Prijzenobservatorium, kan beïnvloeden.

³⁸ In de eerste helft van 2020 heeft het stoppen van de economische activiteit als gevolg van de eerste lockdown wegens de gezondheids-crisis, geleid tot een prijsdaling van CO₂-certificaten (-18,0 % tussen januari en mei 2020, als gevolg van de stijging van het aanbod en de daling van de vraag naar die certificaten). In het tweede semester heeft de industriële sector geprofiteerd van de daling van de prijs van CO₂-certificaten om deze terug te kopen en zo voorraden op te bouwen in afwachting van nieuwe maatregelen tot hervorming van het EU-ETS-systeem (emissiehandelssysteem van de EU), te weten een verdere terugtrekking uit de markt van een deel van de overtollige emissierechten. Die aankopen hebben geleid tot een zeer sterke stijging van de prijzen van CO₂-certificaten in het tweede semester 2020.

De kosten voor groene energie³⁹ (groene-energiebijdrage in de drie gewesten en bijdrage warmtekrachtkoppeling enkel in het Vlaams Gewest) waren in 2020 goed voor ongeveer 24,3 % van de energiegcomponent (of 8,4 % van de totale prijs van elektriciteit). Die kosten stegen met gemiddeld 1,5 % tegenover een jaar eerder. Op regionaal vlak blijkt dat de tarieven sterker zijn gestegen in Brussel (+8,2 % op jaarbasis) dan in het Waals Gewest (+3,1 %) en in het Vlaams Gewest (+0,0 %). In 2020 waren de kosten van groene energie hoger in het Waals Gewest (gemiddeld 95 euro per huishouden per jaar) en in het Vlaams Gewest (83 euro) dan in Brussel (35 euro). Die kosten verklaren vooral het kostenverschil voor de totale energiegcomponent, die dus gemiddeld 364 euro per jaar bedraagt in het Waals Gewest en 332 euro in het Vlaams Gewest, tegenover 298 euro in Brussel voor een verbruik van 3.500 kWh/jaar aan enkelvoudig tarief.

De nettatarieven, (inclusief de huur van een meter en het prosumementtarief in Vlaanderen), die in 2018 stabiel zijn gebleven (+0,1 %) en in 2019 licht gedaald zijn (-1,8 %), zijn in 2020 gemiddeld 4,5 % gedaald in vergelijking met het jaar voordien. De nettatarieven bedroegen 12,8 cent/kWh in de loop van het jaar, wat neerkomt op 45,9 % van de totale elektriciteitsprijs.

De transmissietarieven voor elektriciteit (met een gewicht van 8,5 % in de totale prijs) zijn gemiddeld met 2,2 % gestegen op jaarbasis, als gevolg van de toepassing van nieuwe tarieven sinds 1 maart 2020 (zie hierboven). Op regionaal niveau blijkt dat de tarieven zijn gestegen in Brussel (+7,5 % op jaarbasis) en in het Vlaams Gewest (+4,1 %), terwijl ze in het Waals Gewest stabiel gebleven zijn (-0,4 %). Bovendien bedroeg de gemiddelde jaarlijkse kost voor transmissietarieven van elektriciteit in 2020 120 euro voor Waalse verbruikers, tegenover 65 euro voor Vlaamse en 70 euro voor Brusselse verbruikers. De hoge transmissietarieven in het Waals Gewest hangen samen met de financiering van gewestelijke steunmaatregelen voor hernieuwbare energie, een component die deel uitmaakt van de openbare dienstverplichtingen en als zodanig verrekend is in de transporttarieven.

De distributietarieven (met een gewicht van 37,4 % in de totale prijs, inclusief prosumementtarief en huur van een meter) daalden met 5,9 % op jaarbasis, vooral door van de invoering van nieuwe distributietarieven in januari 2020 (zie hierboven). Er zijn echter grote verschillen tussen de gewesten. De distributietarieven daalden met 7,6 % op jaarbasis in het Waals Gewest en met 5,5 % in het Vlaams Gewest, terwijl de tarieven minder sterk daalden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, namelijk met 3,1 % op jaarbasis. In 2020 was de jaarlijkse gemiddelde kost voor deze tarieven in Brussel lager dan de kosten van toepassing in de twee andere gewesten, namelijk 33 euro minder dan in Wallonië (jaarlijkse gemiddelde kost van 316 euro) en 125 euro minder dan in Vlaanderen (jaarlijkse gemiddelde kost van 408 euro). De hogere distributietarieven in het Vlaams Gewest hangen vooral samen met de financiering van ondersteuningsmaatregelen voor hernieuwbare energie in de voorbije jaren.

De component taksen en heffingen (exclusief btw)⁴⁰, met een aandeel van 2,4 % in de totale prijs, is gemiddeld met 12,9 % gestegen in 2020 in vergelijking met een jaar eerder en bedroeg gemiddeld 0,67 cent/kWh (tegenover 0,59 cent/kWh in 2019). De stijging van deze component wordt hoofdzakelijk verklaard door de stijging van de federale bijdrage, die onder andere wordt aangewend om de werkingskosten van de CREG, sociale maatregelen en de denuclearisatie van bepaalde sites te financieren.

Daaruit blijkt dat de daling van de consumptieprijsen voor elektriciteit op jaarbasis in 2020 hoofdzakelijk te wijten is aan de daling van de kost van de zuivere energiegcomponent en aan de daling van de distributietarieven.

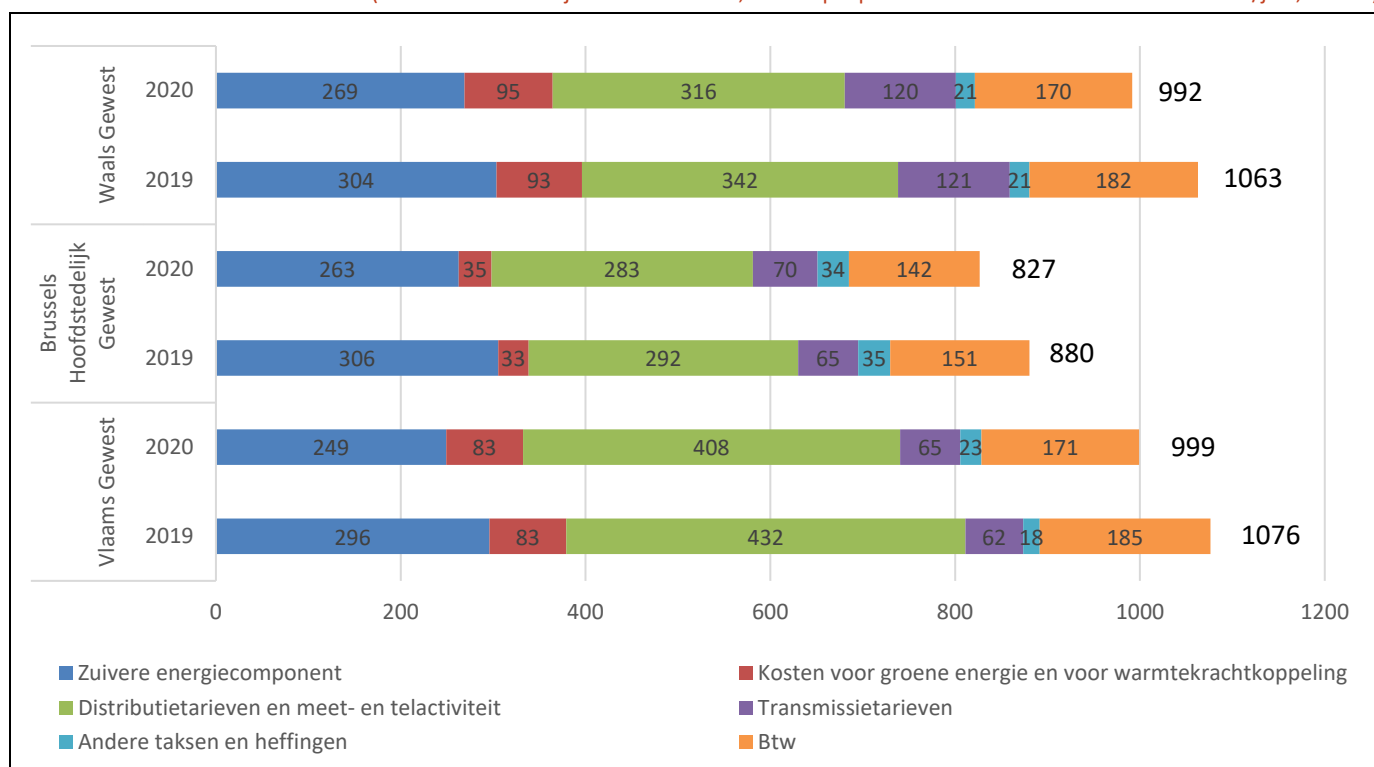
³⁹ De Belgische consument betaalt op zijn elektriciteitsfactuur een groene-energiebijdrage (in de drie gewesten) en een bijdrage warmtekrachtkoppeling (enkel in Vlaanderen). Die worden vrij bepaald door de elektriciteitsleveranciers en dienen om de kosten verbonden aan hun aankoopverplichting van groene-stroomcertificaten te recupereren (quota vastgelegd per decreet). Voor bijkomende informatie: FOD Economie, "[Eerste kwartaalverslag 2013 van het Prijzenobservatorium](#)".

⁴⁰ Deze component omvat onder andere de energiegbijdrage, de federale bijdrage en de bijdrage Energiefonds.

In 2020 bedroeg de totale jaarfactuur voor elektriciteit van een doorsnee huishouden (jaarlijks verbruik van 3.500 kWh aan enkelvoudig tarief) gemiddeld 979 euro, een daling met 73 euro in vergelijking met een jaar eerder⁴¹. Toch blijven er nog grote verschillen bestaan tussen de gewesten onderling, voornamelijk door sterk uiteenlopende taken en net-tarieven die sterk variëren tussen de gewesten (zie hieronder). In 2020 bedroeg de totale jaarfactuur voor elektriciteit van een doorsnee huishouden in het Waals en het Vlaams Gewest respectievelijk gemiddeld 992 euro en 999 euro. Dit is een daling met respectievelijk 71 euro (-6,7 %) en 77 euro (-7,2 %) op jaarbasis. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de factuur ook gedaald, met 54 euro (of -6,1 %) op jaarbasis en bedroeg 827 euro in 2020 ⁴².

Grafiek 7. Gemiddelde jaarlijkse factuur (all in) voor elektriciteit in 2020, per gewest

(Indicator van het Prijzenobservatorium, consumptieprofiel Dc1 - residentiële klant - 3.500 kWh/jaar, in euro)

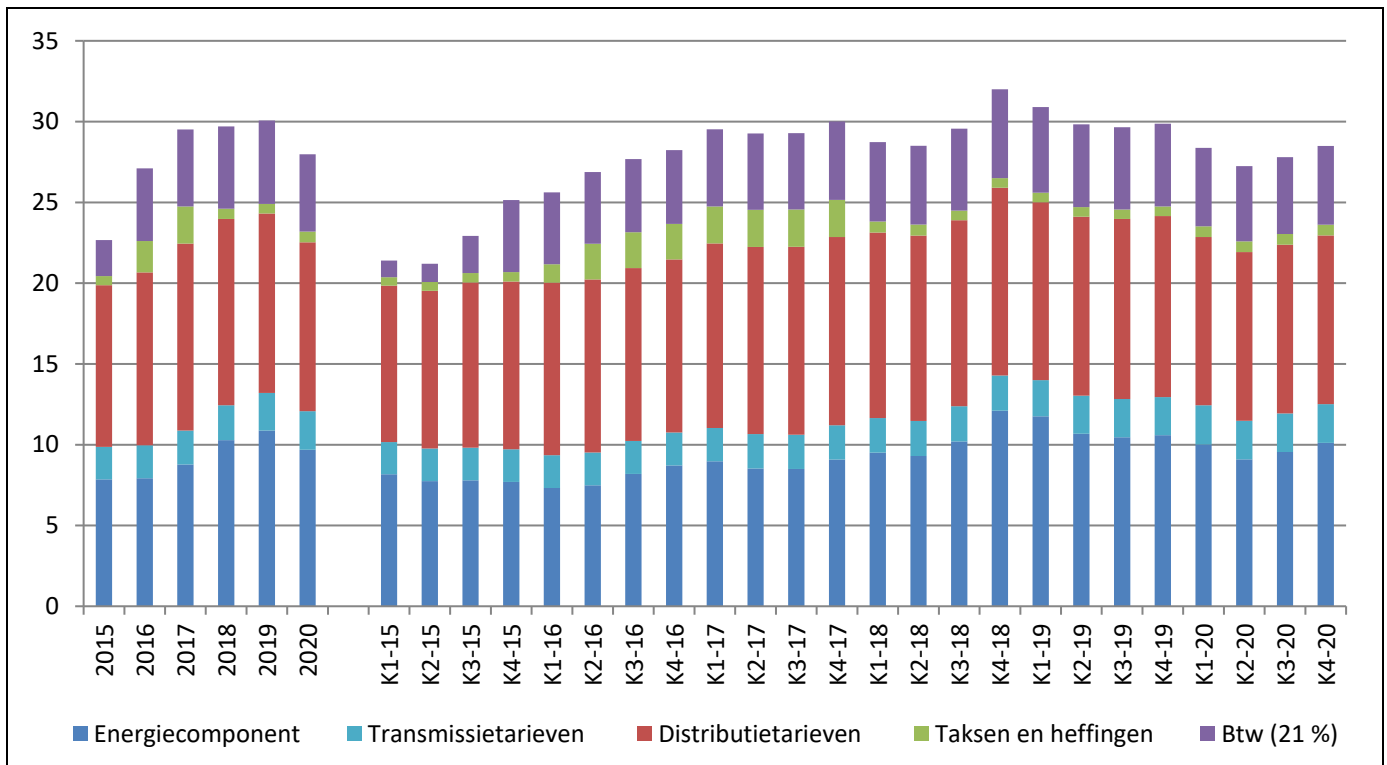
Bronnen: Eigen berekeningen, VREG, CWaPE, BRUGEL, FOD Economie.

⁴¹ De berekeningsmethode is gebaseerd op de verwervingsbenadering volgens de richtlijnen van Eurostat voor het GICP. Die benadering houdt rekening met een geschatte aankoopprijs (op jaarbasis) bij het ondertekenen van het contract. Die geschatte prijs is dus gebaseerd op een enkele waarde (de actuele waarde) van de verschillende prijscomponenten die de energieleveranciers toepassen, in tegenstelling tot de betalingsbenadering die rekening houdt met het gemiddelde van de maandprijzen van de laatste 12 maanden gewogen naargelang het maandelijkse consumptieniveau.

⁴² De resultaten kunnen sterk variëren volgens het beschouwde verbruikersprofiel.

Grafiek 8. Indicator voor een gemiddelde elektriciteitsfactuur en zijn componenten

(Consumptieprofiel Dc1 -3.500 kWh per jaar, In eurocent/kWh)

Bronnen: Eigen berekeningen, VREG, CWAPE, BRUGEL, FOD Economie.

Opm. 1: De federale bijdrage en de bijdrage Energiefonds zijn niet aan de btw onderworpen.

Opm. 2 De hoeveelheid gratis elektriciteit die in het Vlaamse Gewest wordt toegekend, werd opgenomen in de energiecomponent tot april 2016.

Opm. 3: Tussen april 2014 en augustus 2015 is het btw-tarief gedaald van 21 % naar 6 %. In september 2015 werd het btw-tarief opnieuw verhoogd tot 21 %.

Opm. 4: Op 1 januari 2018 werd de bijkomende belasting geïntegreerd in de bijdrage Energiefonds in het Vlaams Gewest afgeschaft.

Gas

Na een negatieve inflatie van -5,8 % in 2019 zijn de gasprijzen voor consumenten in 2020 op jaarbasis opnieuw sterk gedaald, met gemiddeld -13,9 % (op basis van het GICP).

De indicator “gemiddelde Belgische gasfactuur” toont dat de kost van de energiecomponent van de aardgasprijs met 20,9 % is gedaald in 2020, terwijl die in 2019 ook al met 7,6 % gedaald was. Deze energiecomponent kostte dus 2,21 cent/kWh (of 46,4 % van de totale prijs voor gas voor een consumptieprofiel van 23.260 kWh/jaar) tijdens de beschouwde periode. De daling van de gasprijzen op de groothandelsmarkten wordt voornamelijk verklaard door de terugval van de olieprijs, een overaanbod van gas door de zeer zachte winter 2019-2020 en een daling van de wereldwijde vraag door de vertraging van de economie als gevolg van de gezondheidscrisis veroorzaakt door het coronavirus. De kost van de energiecomponent liep in 2020 op tot 500 euro in het Vlaams Gewest, tot 525 euro in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en tot 537 euro in het Waals Gewest.

De nettariëven daalden gemiddeld met 2,7 % in 2020 (tegenover -4,6 % in 2019). Zij bedroegen gemiddeld 1,56 cent/kWh en vertegenwoordigden 32,7 % van de totale gasprijs in de beschouwde periode.

De transmissietarieven voor gas (met een gewicht van 3,1 % in de totale prijs) zijn met gemiddeld 1,7 % gedaald in 2020 in vergelijking met een jaar eerder, als gevolg van hun aanpassing op 1 januari 2020 (zie hierboven). De transmissietarieven voor gas, die in de drie Gewesten gelijk zijn, bedroegen 35 euro in 2020.

In januari 2020 werden nieuwe tarieven voor distributie (en van meet- en telactiviteiten) goedgekeurd door de gewestelijke regulatoren. De eindverbruiker betaalde in 2020 op jaarbasis minder voor de distributiekosten van gas, namelijk -2,8 % minder. Er zijn echter verschillen tussen de gewesten. Het Vlaams en Waals Gewest kenden op jaarbasis een

kleine afname van hun distributiekosten van respectievelijk -2,2 % en -1,7 %. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn ze daarentegen sterk gedaald (gemiddeld -10,0 %) over dezelfde periode. Ondanks de daling op jaarbasis van de distributietarieven voor gas in de drie gewesten in 2020, bedroeg de jaarlijkse gemiddelde kost ervan 159 euro meer in Wallonië dan in Brussel en zelfs 219 euro meer in Wallonië dan in Vlaanderen. In Wallonië bedroeg de kost 471 euro in 2020. Het aandeel van de distributiekosten in het totaalbedrag van de gasfactuur bedroeg in het beschouwde jaar gemiddeld 29,6 %, of 1,41 cent/kWh.

Taksen en heffingen (excl. btw)⁴³ op gas zijn gestegen met gemiddeld 8,3 % tussen 2019 en 2020 (tegenover 2,2 % tussen 2018 en 2019). Het gewicht van deze component is relatief beperkt binnen de totale gasfactuur (3,8 %). In Brussel bijvoorbeeld vertegenwoordigden de taksen en heffingen gemiddeld 50 euro binnen de totale jaarlijkse factuur in 2020.

In totaal blijkt dat de daling van de consumptieprijs voor gas in 2020 hoofdzakelijk te verklaren is door de sterkte daling van de kost van de energiecomponent.

In 2019 bedroeg de totale jaarfactuur voor gas voor een doorsnee huishouden (jaarlijks verbruik van 23.260 kWh) gemiddeld 1.109 euro, een daling van 174 euro ten opzichte van een jaar eerder⁴⁴.

Meer bepaald bedroeg in 2020 de totale jaarfactuur voor gas voor een doorsnee huishouden gemiddeld 997 euro in het Vlaams Gewest tegenover 1.111 euro in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en 1.309 euro in het Waals Gewest. Dit is een daling van respectievelijk 176 euro, 208 euro en 159 euro op jaarbasis^{45 46}.

⁴³ Deze component omvat de energiebijdrage, de federale bijdrage, de toeslag "beschermde klanten", de aansluitingsvergoeding voor het Waals Gewest en het bijkomend recht voor de openbare dienstverplichtingen in Brussel.

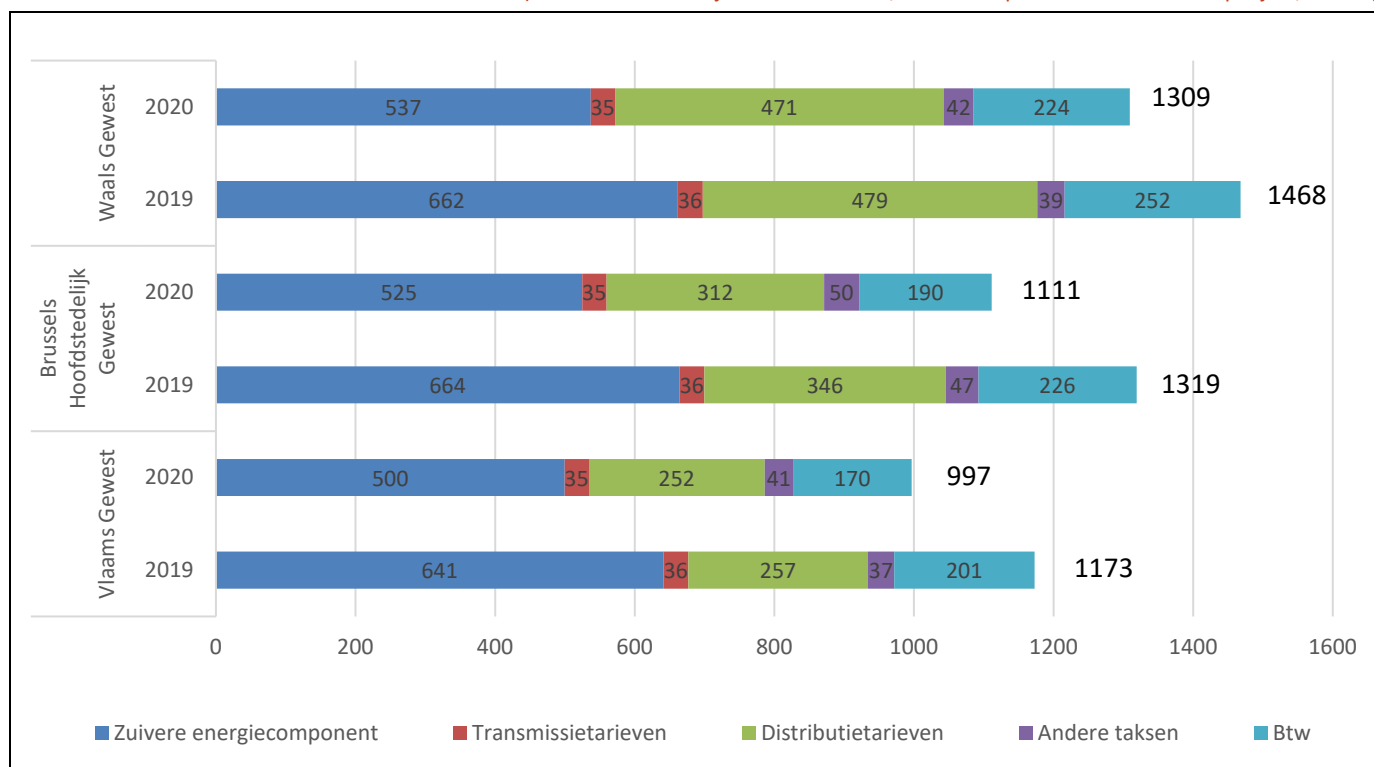
⁴⁴ Ter herinnering: de berekeningsmethode is gebaseerd op de verwervingsbenadering volgens de richtlijnen van Eurostat voor het GICP en houdt geen rekening met de maandelijkse verbruiksniveaus.

⁴⁵ De resultaten kunnen sterk variëren volgens het beschouwde verbruikersprofiel.

⁴⁶ De prijsverschillen tussen de gewestelijke autoriteiten zijn hoofdzakelijk te verklaren door een verschil in de distributietarieven onder meer als gevolg van topografische en technische factoren die verschillen naargelang de gewesten, het belang van de openbare dienstverplichtingen en het al dan niet bestaan van bepaalde toeslagen.

Grafiek 9. Gemiddelde jaarlijkse factuur (all in) voor gas in 2020, per gewest

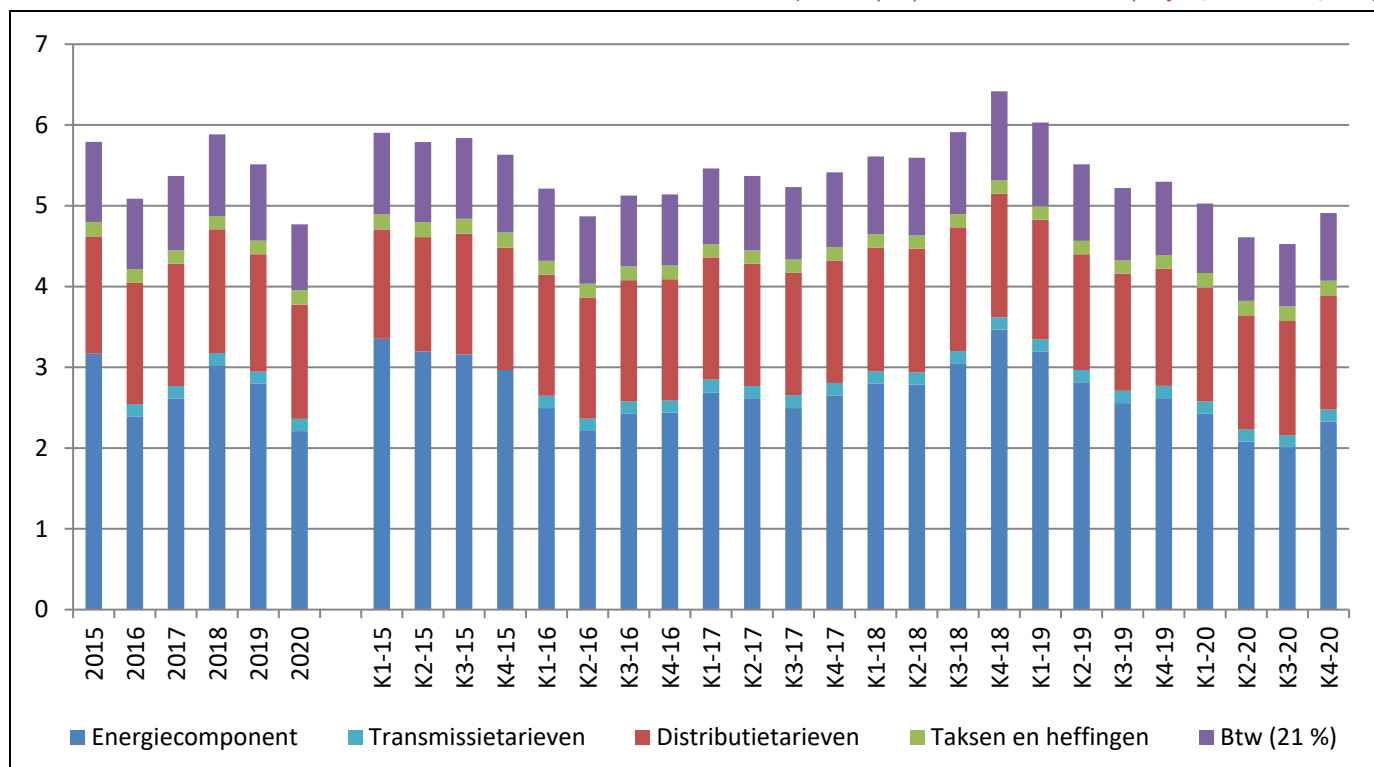
(Indicator van het Prijzenobservatorium, verbruikersprofiel D3 -23.260 kWh per jaar, in euro)

Bronnen: Eigen berekeningen, VREG, CWaPE, BRUGEL, FOD Economie.

Grafiek 10. Indicator voor een gemiddelde aardgasfactuur en zijn componenten

(Consumptieprofiel D3 -23.260 kWh per jaar, in eurocent/kWh)

Bronnen: Eigen berekeningen, VREG, CWaPE, BRUGEL, FOD Economie.

Opm. 1: Vanaf 2016 worden de transportkosten apart gepubliceerd door de energieleveranciers.

Opm. 2: De toeslag 'beschermde klanten' en de federale bijdrage zijn (sinds april 2014) niet onderworpen aan btw.

I.2.2 Inflatie voor energie in de voornaamste buurlanden

In 2020 viel het inflatieverschil voor energie tussen België en de voornaamste buurlanden in het voordeel van België uit (met 5,5 procentpunt), voornamelijk door een daling van de prijzen op jaarbasis in België voor gas (het inflatieverschil voor gas bedroeg 12,8 procentpunt in het voordeel van België), vloeibare brandstoffen (met 9,4 procentpunt) en elektriciteit (met 8,0 procentpunt, met gemiddeld zelfs een lichte positieve inflatie in de buurlanden). Met een groter gewicht in België droeg elektriciteit het meest bij tot het inflatieverschil in het voordeel van België. Daarnaast was de prijsdaling in België enkel voor de motorbrandstoffen enigszins minder uitgesproken. In 2019 viel het inflatieverschil ook uit in het voordeel van België, met 2,8 procentpunt.

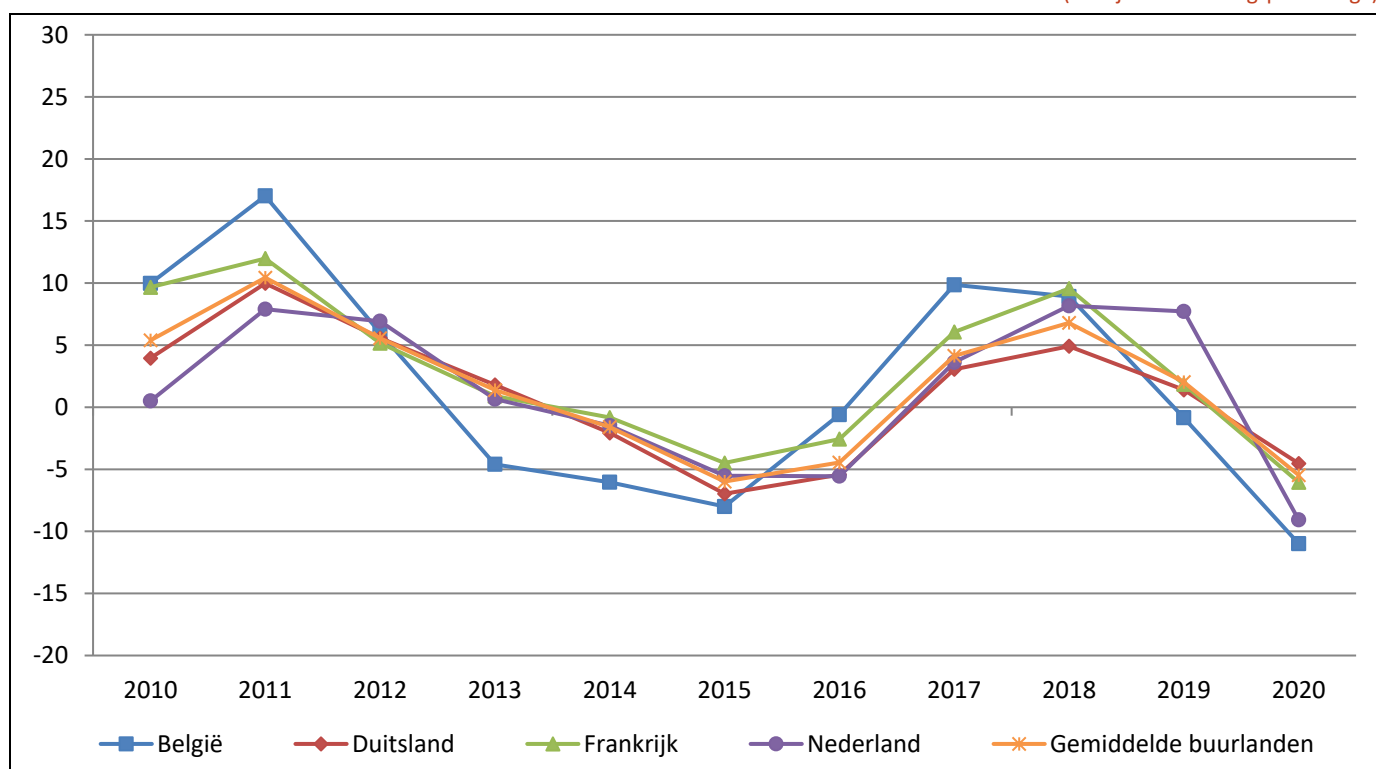
Na gedurende drie jaar een stijging gekend te hebben (+4,1 % in 2017, +6,8 % in 2018 en +2,0 % in 2019 op jaarbasis), vertoonden de energieprijzen in de buurlanden een dalende trend in 2020 (-5,5 % gemiddeld). In België bedroeg de inflatie voor energie -11,0 % in 2020 (tegenover -0,8 % in 2019). Deze productgroep droeg aldus 0,5 procentpunt bij tot het totale inflatieverschil in het voordeel van België (tegenover 0,3 procentpunt in het voordeel van ons land in 2019).

In 2020 was de inflatie voorenergie negatief voor elk van de drie buurlanden, namelijk -4,5 % in Duitsland (tegenover +1,4 % in 2019), -6,0 % in Frankrijk (1,8 % in 2019) en -9,1 % in Nederland (7,7 % in 2019). Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de energie-inflatie niet veranderd zijn in België in 2020 (namelijk -11,0). In Frankrijk zou de inflatie voor energie bij ongewijzigde indirecte belastingen lichtjes gewijzigd zijn (-6,1 % tegenover -6,0 % in werkelijkheid). In Duitsland zou de inflatie van de energieproducten minder sterk gedaald zijn, namelijk -3,4 % (tegenover -4,5 % nu door de verlaging van de btw van 19 % naar 16 % sinds 1 juli 2020⁴⁷), hetgeen ook het geval is in Nederland waar de inflatie voor energie bij ongewijzigde indirecte belastingen -5,7 % bedragen zou hebben (tegenover -9,1 % in werkelijkheid, voornamelijk als gevolg van de verlaging van de belasting op elektriciteit die de Nederlandse regering sinds januari 2020 doorgevoerd heeft).

⁴⁷ De Duitse regering besloot de btw te verlagen tussen 1 juli en 31 december 2020 om zo de consumptie te herstellen na de impact van de coronacrisis.

Grafiek 11. Jaarevolutie van de consumptieprijsen voor energie in België en in de voornaamste buurlanden

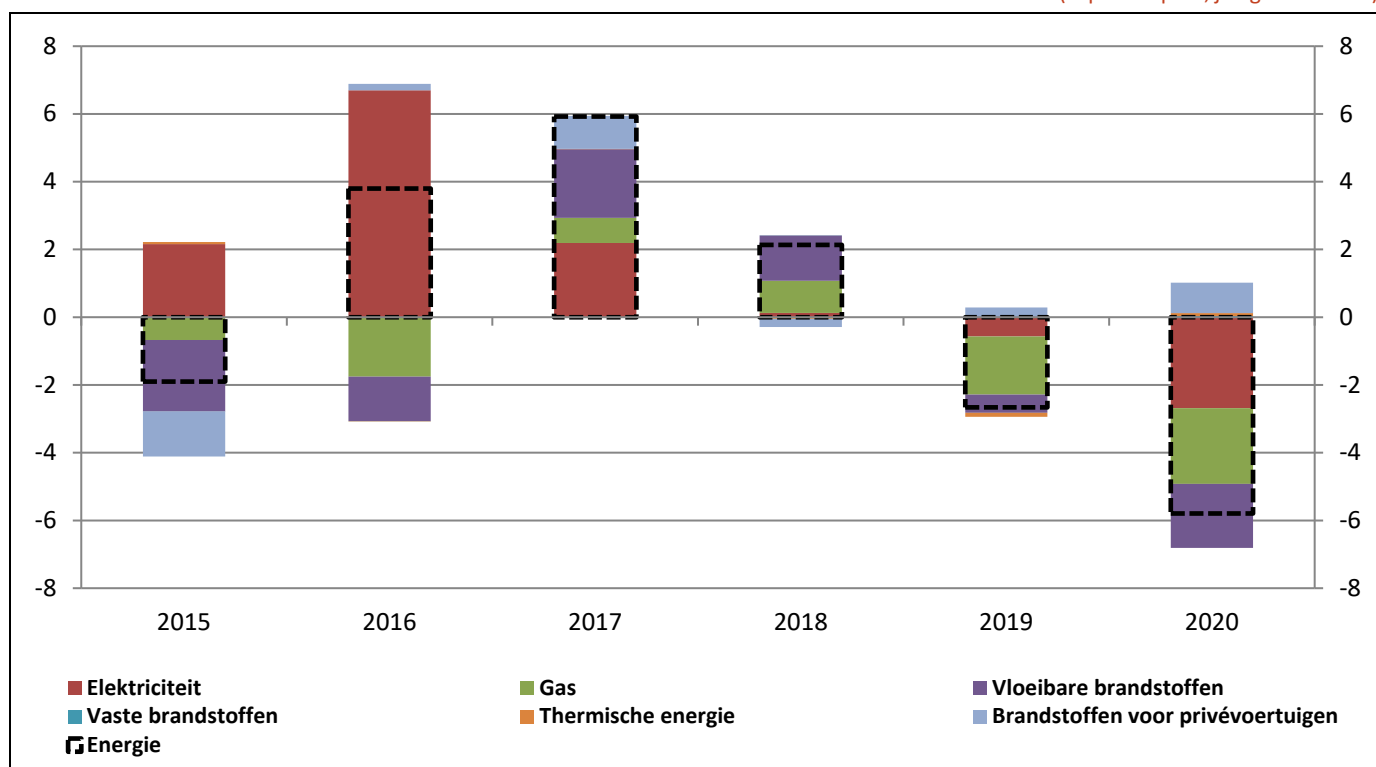
(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Grafiek 12. Bijdrage van elke categorie aan het inflatieverschil voor energie tussen België en de voornaamste buurlanden

(In procentpunt, jaargemiddelden)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Elektriciteit en gas

Elektriciteit

Terwijl in België de inflatie voor elektriciteit negatief was in 2020 (-6,4 % gemiddeld, tegenover +1,6 % in 2019), stegen de prijzen voor elektriciteit gemiddeld met 1,6 % in de buurlanden (tegenover 4,3 % in 2019). In Duitsland steeg de prijs voor elektriciteit op jaarbasis, met +3,0 % (tegenover 3,4 % in 2019), hetgeen ook het geval was in Frankrijk, namelijk met +5,9 %⁴⁸ (tegenover 3,9 % in 2019). In Nederland daarentegen daalde de elektriciteitsprijs fors, met -39,6 % ten opzichte van het jaar voordien, door de verlaging van de belasting die de Nederlandse regering sinds januari 2020 doorgevoerd heeft, omdat zij elektriciteit als een basisbehoefte van de bevolking beschouwt (tegenover +15,7 % in 2019).

Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou het inflatieverschil voor elektriciteit meer uitgesproken geweest zijn (-6,4 % in België tegenover 4,3 % gemiddeld in de buurlanden)^{49 50}. Dit verschillend verloop van de elektriciteitsprijzen in België tegenover de buurlanden is te verklaren door verschillende factoren. In tegenstelling tot België stegen bijvoorbeeld de netwerktarieven in Duitsland begin 2020. In Frankrijk steeg het gereguleerde tarief in 2020 door de stijging van de productiekosten⁵¹. Daarnaast is de kost van de zuivere energiecomponent volatieler in België dan in de buurlanden door het grotere aandeel van variabele contracten. De daling van de groothandelsprijzen heeft daardoor sneller een weerslag op de energiecomponent. Het Prijzenobservatorium heeft, ter herinnering, een specifieke studie verricht over de verschillende evolutie van de Belgische stroomfactuur ten opzichte van deze in de buurlanden, en over het kostenverschil van deze factuur in het kader van zijn tweede kwartaalverslag 2020⁵².

Naast de vergelijking van de prijswijzigingen op jaarbasis werd ook het niveau van de elektriciteitsprijzen in België en in de buurlanden geanalyseerd op basis van cijfers die gepubliceerd worden door de CREG⁵³. De methodologie van de CREG toont aan dat in 2020 de Belgische consument ten opzichte van het gemiddelde van de buurlanden 5,7 % minder

⁴⁸ De stijging van de inflatie voor elektriciteit in Frankrijk is te verklaren door een verhoging van het gereguleerde tarief in februari (+2,4 % gemiddeld) en in augustus (+1,55 % gemiddeld), als gevolg van de hogere bevoorradingskosten voor elektriciteit, en door een stijging van het maximumtarief van de "Taxe sur la Consommation Finale d'Electricité (TCFE)" (de Franse belasting op het eindverbruik van elektriciteit) in februari en van het "Tarif d'Utilisation des Réseaux Publics d'Électricité (TURPE, dit moet de kosten dekken voor het onderhoud en de ontwikkeling van het distributie- en transportnetwerk voor elektriciteit) in augustus.

⁴⁹ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie voor elektriciteit niet veranderd zijn in België (-6,2 %). In Frankrijk zou ze 5,6 % bedragen hebben (tegenover 5,9 % nu). In Duitsland zou de inflatie sterker gestegen zijn, meer bepaald met 4,4 % (tegenover 3,0 % nu door de verlaging van de btw van 19 % naar 16 % sinds 1 juli 2020). In Nederland zouden de prijzen voor elektriciteit veel minder sterk gedaald zijn als de indirecte belastingen ongewijzigd zouden zijn gebleven: -4,0 % (tegenover -39,6 % momenteel), voornamelijk als gevolg van de verlaging van de belasting op elektriciteit.

⁵⁰ Hoewel de elektriciteitsprijzen in België en in de buurlanden een zekere volatiliteit kenden tussen 2015 en 2020, bedroeg de gemiddelde jaarlijkse groeivoet (GJG) voor de prijzen van dit product (berekend door op jaarbasis de index van 2020 te vergelijken met de index van 2015) 7,7 % in België en 2,4 % in de buurlanden (meer bepaald 3,7 % voor Frankrijk, 2,5 % voor Duitsland en -8,7 % voor Nederland). Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de GJG 4,2 % bedragen hebben voor België, 2,9 % voor Frankrijk, 2,1 % voor Nederland, en 2,8 % voor Duitsland.

⁵¹ Het park van kerncentrales van EDF vergt heel wat investeringen op het vlak van veiligheid, verlenging van de operationele levensduur van de reactoren, en ontwikkeling van kernreactoren van de derde generatie.

⁵² <https://economie.fgov.be/nl/publicaties/prijzen-analyse-van-de-prijzen-3>.

⁵³ Deze vergelijking tussen Belgische en buitenlandse energiefacturen is gebeurd op basis van de methodologie die ontwikkeld werd door Frontier Economics in de studie « International comparison of electricity and gas prices for households » en die verder verfijnd werd door de CREG. Voor meer informatie over deze publicaties en over de methodologie: FOD Economie « [Jaarverslag 2013 van het Prijzenobservatorium](#) », INR. Voor elk land vergelijkt de CREG de prijzen op basis van drie contracten: het standaard-aanbod van de standaardleverancier, het goedkoopste aanbod en een concurrerend aanbod van de tweede leverancier van de markt.

betaalde voor zijn totale elektriciteitsfactuur⁵⁴. Vergeleken met elk buurland afzonderlijk, betaalde de Belgische consument 28,0 % meer voor zijn elektriciteitsfactuur dan in Frankrijk en 52,7 % meer dan in Nederland. Hij betaalde echter duidelijk minder dan de Duitse consument, en wel 25,5 % minder.

Deze verschillen in elektriciteitskosten tussen België en de buurlanden zijn grotendeels toe te schrijven aan de netwerkkosten, en vooral aan het belangrijk karakter van de diverse heffingen in België⁵⁵.

Gas

Terwijl in België de gasprijzen op jaarbasis gemiddeld met 13,9 % daalden in 2020 (tegenover -5,8 % in 2019), daalden deze op jaarbasis slechts lichtjes in de buurlanden, met -1,1 % gemiddeld (tegenover +3,9 % in 2019). Het belangrijke inflatieverschil met België is te verklaren door de stijging van de gasprijzen op jaarbasis in Nederland (2,6 % in 2020 tegenover 10,6 % in 2019) en in Duitsland (1,3 % tegenover 2,4 % in 2019). Frankrijk daarentegen kende een daling van de gasprijzen op jaarbasis (-9,4 % tegenover +2,8 % in 2019). De sterk negatieve inflatie voor gas in België is te verklaren door het feit dat de prijsdaling op de internationale gasmarkt die in 2020 werd waargenomen, sneller werd doorerekend in de gasfactuur van de Belgische huishoudens. Het gewicht van de variabele component (te weten de energiecomponent) van de gasfactuur is immers groter in België, wat vooral te wijten is aan het lage niveau van de verschillende heffingen in ons land. Bovendien zijn de gascontracten in België deels variabel met tussentijdse prijsaanpassingen, terwijl de contracten in de buurlanden voornamelijk vast zijn (en dus niet tussentijds geïndexeerd worden). Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou het inflatieverschil voor gas minder uitgesproken geweest zijn (-13,9 % in België tegenover -1,5 % gemiddeld in de buurlanden)^{56 57}.

Net als voor elektriciteit vergelijkt de CREG ook de gasprijzen tussen België en de buurlanden. In 2020 moest de Belgische consument gemiddeld 35,84 % minder betalen voor zijn totale aardgasfactuur dan zijn burens. Een lagere gemiddelde prijs in België is het geval sinds 2013. Vergeleken met elke buurland afzonderlijk, betaalde de Belgische consument respectievelijk 31,7 %, 33,7 % en 55,1 % minder dan zijn Duitse, Franse en Nederlandse burens.

De lagere kosten voor gas in België ten opzichte van zijn buurlanden zijn, ter herinnering, voornamelijk te verklaren door de lagere netwerkkosten (met uitzondering van Nederland, waar de netwerkkosten nog tweemaal lager liggen dan in België) en vooral door het lage niveau van de diverse heffingen in ons land⁵⁸.

⁵⁴ Zijnde het totaal van alle componenten, waaronder de netwerktarieven, de btw en de diverse taken.

⁵⁵ Zie: CREG (28 juni 2018), *A European comparison of electricity and natural gas prices for residential and small professional consumers*.

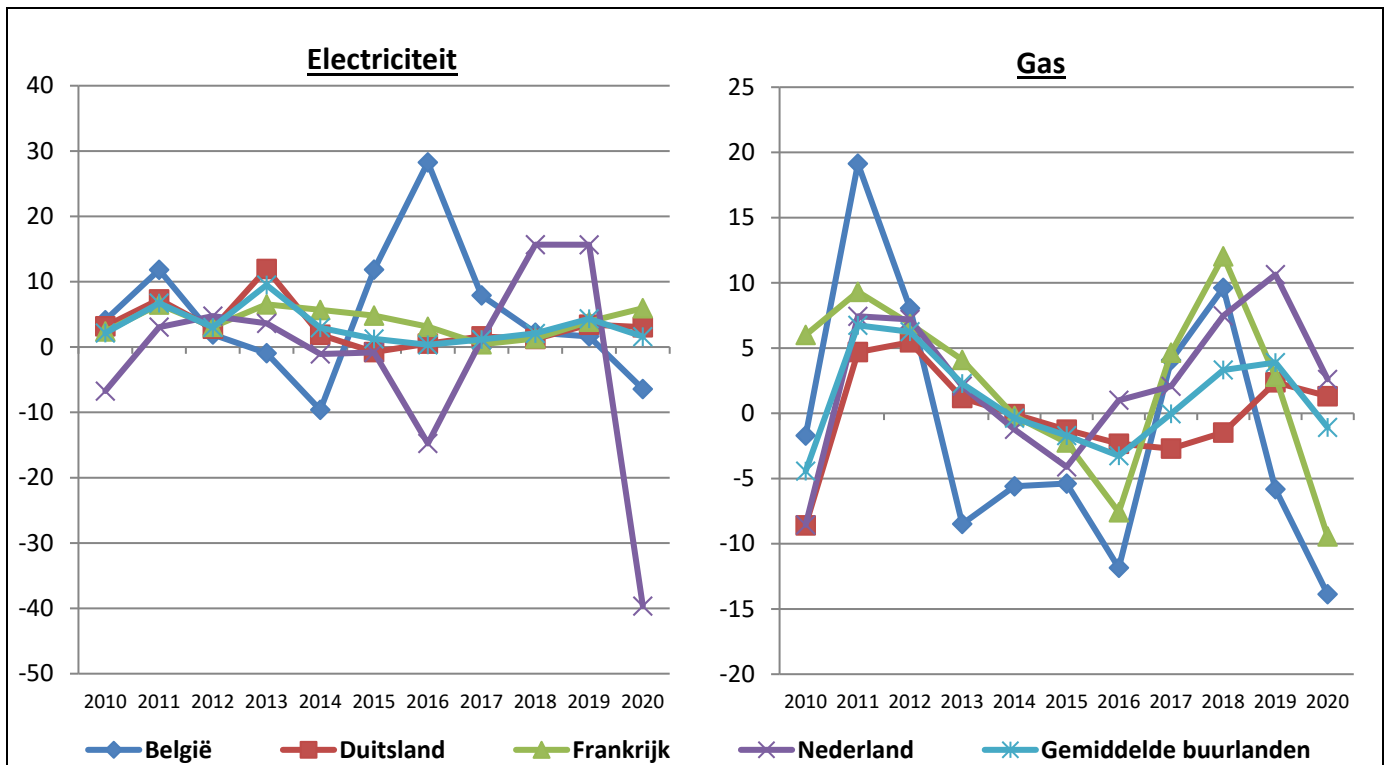
⁵⁶ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie voor gas -5,7 % bedragen hebben in Nederland (tegenover 2,6 % nu) en 2,5 % in Duitsland (tegenover 1,3 % nu). In Frankrijk en in België zou de inflatie voor gas niet veranderd zijn (namelijk respectievelijk -9,4 % en -13,9 %).

⁵⁷ Hoewel de gasprijzen een zekere volatiliteit kenden tussen 2015 en 2020, blijkt dat de gemiddelde jaarlijkse groeivoet voor de prijzen van dit product (GJG, berekend door vergelijking op jaarbasis van de index van 2020 met de index van 2015) -5,0 % bedraagt in België en 0,7 % in de buurlanden (meer bepaald 0,2 % in Frankrijk, 5,9 % in Nederland en -0,7 % in Duitsland). Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de GJG ongewijzigd gebleven zijn voor België (-5,0 %) en relatief stabiel voor Duitsland (-0,5 %), maar zou -2,0 % geweest zijn voor Frankrijk en -1,7 % voor Nederland.

⁵⁸ Zie: CREG (28 juni 2018), *A European comparison of electricity and natural gas prices for residential and small professional consumers*.

Grafiek 13. Jaarevolutie van de consumptieprijsen voor elektriciteit en gas in België en de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Aardolieproducten

De voornaamste buurlanden zagen de prijzen voor vloeibare brandstoffen dit jaar dalen op jaarbasis. Vergeleken met vorig jaar daalden ze in 2020 gemiddeld met 18,8 % in de buurlanden (tegenover +2,3 % in 2019), hetzij een minder uitgesproken daling dan in België (-28,2 %, tegenover -1,6 % in 2019). In Duitsland daalde de prijs van vloeibare brandstoffen met 19,1 % op jaarbasis (+2,5 % in 2019), en in Frankrijk met 17,7 % (+1,7 % in 2019)^{59 60 61}. Wanneer de grondstofprijzen dalen, heeft dit sneller een weerslag op de prijzen van huisbrandolie in België, omdat de vaste component (accijnzen) minder doorweegt in België (zie ook voetnoot 67).

De prijzen van motorbrandstoffen in de buurlanden kenden eveneens een forse daling op jaarbasis in 2020 (-10,0 % gemiddeld, tegenover -0,6 % in 2019), ook in ons land (-8,5 %, tegenover 0,0 % in 2019). De inflatie ging aldus van -1,6 % naar -9,8 % in Duitsland, van 0,2 % naar -11,4 % in Frankrijk en van 1,9 % naar -5,8 % in Nederland.⁶² Bij ongewijzigde indirecte belastingen zouden de prijzen voor motorbrandstoffen minder sterk gedaald zijn op jaarbasis in Duitsland, namelijk -8,7 % (tegenover -9,8 % nu). In Nederland zou de inflatie voor motorbrandstoffen bij ongewijzigde indi-

⁵⁹ De vloeibare brandstoffen worden niet opgenomen in de prijzenindex van Nederland.

⁶⁰ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie voor vloeibare brandstoffen -18,2 % bedragen hebben in Duitsland (tegenover -19,1 % nu). In België en in Frankrijk zou de inflatie voor deze categorie niet gewijzigd zijn geweest.

⁶¹ Ondanks een sterke volatiliteit van de prijzen voor huisbrandolie blijkt dat de gemiddelde jaarlijkse groeivoet tussen 2015 en 2020 (GJG, berekend door op jaarbasis de index van 2020 te vergelijken met de index van 2015) -4,6 % bedraagt in België en -2,1 % in de buurlanden (meer bepaald +1,8 % in Frankrijk en -3,6 % in Duitsland). Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de GJG -4,7 % bedragen hebben voor België, -3,3 % voor Duitsland en -1,2 % voor Frankrijk.

⁶² Ondanks een sterke volatiliteit van de prijzen voor motorbrandstoffen tussen 2015 en 2020, bedroeg de GJG 1,5 % in België en -0,3 % in de buurlanden (meer bepaald 1,4 % in Frankrijk, 0,3 % in Nederland, en -1,5 % in Duitsland) in de loop van de periode 2015-2020. Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de GJG -0,8 % bedragen hebben voor België, eveneens -0,8 % voor Frankrijk, -0,3 % voor Nederland en -1,3 % voor Duitsland.

recte belastingen lager geweest zijn, namelijk -6,7 % (tegenover -5,8 % in werkelijkheid⁶³). De inflatie voor deze categorie zou ongewijzigd gebleven zijn in België en in Frankrijk (respectievelijk -8,5 % en -11,4 %).

Het prijsniveau van aardolieproducten in België en in de buurlanden kan daarnaast ook geanalyseerd worden op basis van gegevens (btw en accijnzen inbegrepen) die gepubliceerd worden door de Europese Commissie⁶⁴. Volgens deze gegevens kende België in 2020 een minder hoog prijsniveau voor benzine vergeleken met de voornaamste buurlanden: de prijs (super euro 95/E10) in België was 4,8 % lager dan gemiddeld in de buurlanden (ten opzichte van de afzonderlijke landen was België 18,3 % minder duur dan Nederland, 5,8 % minder duur dan Frankrijk en 0,8 % goedkoper dan Duitsland⁶⁵). Voor diesel daarentegen lag de prijs in België hoger dan gemiddeld in de buurlanden, meer bepaald 9,3 % gemiddeld (2,3 % duurder dan in Frankrijk, 4,2 % duurder dan in Nederland en 16,3 % duurder dan in Duitsland)⁶⁶. Huisbrandolie bleek heel wat goedkoper in België, meer bepaald 25,7 % minder duur dan gemiddeld in de buurlanden (39,4 % goedkoper dan in Frankrijk en 10,9 % goedkoper dan in Duitsland)⁶⁷. In het algemeen hangt het lagere prijspeil in België voor benzine en huisbrandolie samen met de lagere accijnzen in ons land ten opzichte van de buurlanden. Anderzijds is de hogere dieselprijs het resultaat van relatief hogere indirecte taksen in België.

⁶³ De accijnzen op de motorbrandstoffen werden in Nederland op 1 januari 2020 verhoogd.

⁶⁴ [The European Market Observatory for Energy](#).

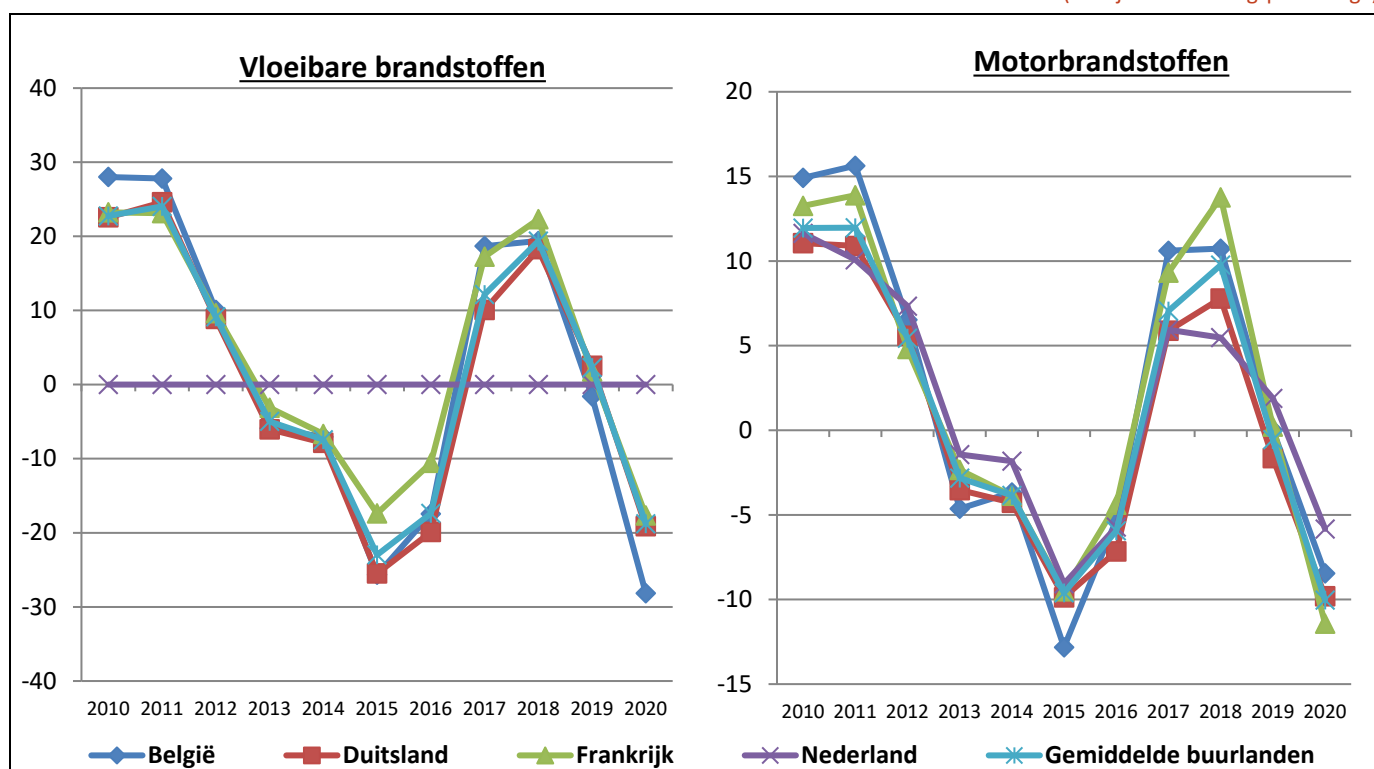
⁶⁵ Volgens de beschikbare gegevens van de Europese Commissie (gegevens van december 2020) lagen de accijnzen voor benzine, ten opzichte van de situatie in België (60,0 cent per liter in België), 9,1 % hoger in Duitsland, 15,2 % hoger in Frankrijk en 34,7 % hoger in Nederland. In 2020 bedroeg de btw voor benzine 21 % in België en in Nederland, en 20 % in Frankrijk. In Duitsland daalde de btw van 19 % in de eerste helft van 2020 naar 16 % in de tweede helft.

⁶⁶ Volgens de laatste gegevens die beschikbaar zijn (december 2020) lagen de accijnzen voor diesel, ten opzichte van de situatie in België (60,0 cent per liter in België), 14,8 % lager in Nederland en 21,6 % lager in Duitsland, maar 1,5 % hoger in Frankrijk. In 2020 bedroeg de btw voor diesel 21 % in België en in Nederland, en 20 % in Frankrijk. In Duitsland daalde de btw van 19 % in de eerste helft naar 16 % in de tweede helft van 2020.

⁶⁷ De accijnzen voor huisbrandolie (met inbegrip van de energiebijdrage en de controleretriëbutie) liggen veel lager in België (1,865 cent per liter in België) dan in de buurlanden. Volgens de laatste gegevens die beschikbaar zijn (december 2020) lagen de accijnzen voor huisbrandolie, ten opzichte van België, ongeveer 3,3 keer hoger in Duitsland en 8,4 keer hoger in Frankrijk. In 2019 lag de btw voor huisbrandolie op 21 % in België en op 20 % in Frankrijk. In Duitsland daalde de btw van 19 % in de eerste helft van het jaar naar 16 % in de tweede helft van het jaar. Huisbrandolie is niet opgenomen in de prijsindex van Nederland.

Grafiek 14. Jaarevolutie van de consumptieprijsen voor vloeibare brandstoffen en motorbrandstoffen in België en de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Tabel 4. Inflatie voor energie en voornaamste categorieën in België en in de voornaamste buurlanden in 2020

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden ¹
Vaste brandstoffen	3,0	-0,6	-3,2	2,7	Nb	1,1	1,4
Elektriciteit	-6,4	1,6	3,0	5,9	-39,6	34,0	26,9
Gas	-13,9	-1,1	1,3	-9,4	2,6	16,9	20,4
Brandstoffen voor privévoertuigen	-8,5	-10,0	-9,8	-11,4	-5,8	35,2	38,7
Vloeibare brandstoffen	-28,2	-18,8	-19,1	-17,7	Nb	12,8	8,9
Energie	-11,0	-5,5	-4,5	-6,0	-9,1	100,0	100,0
Energie (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	-11,0	-4,6	-3,4	-6,1	-5,7	100,0	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Nb: niet beschikbaar.

¹ Stadsverwarming, die niet vervat zit in de index van België, heeft een gewicht van 3,7 % gemiddeld in de buurlanden.

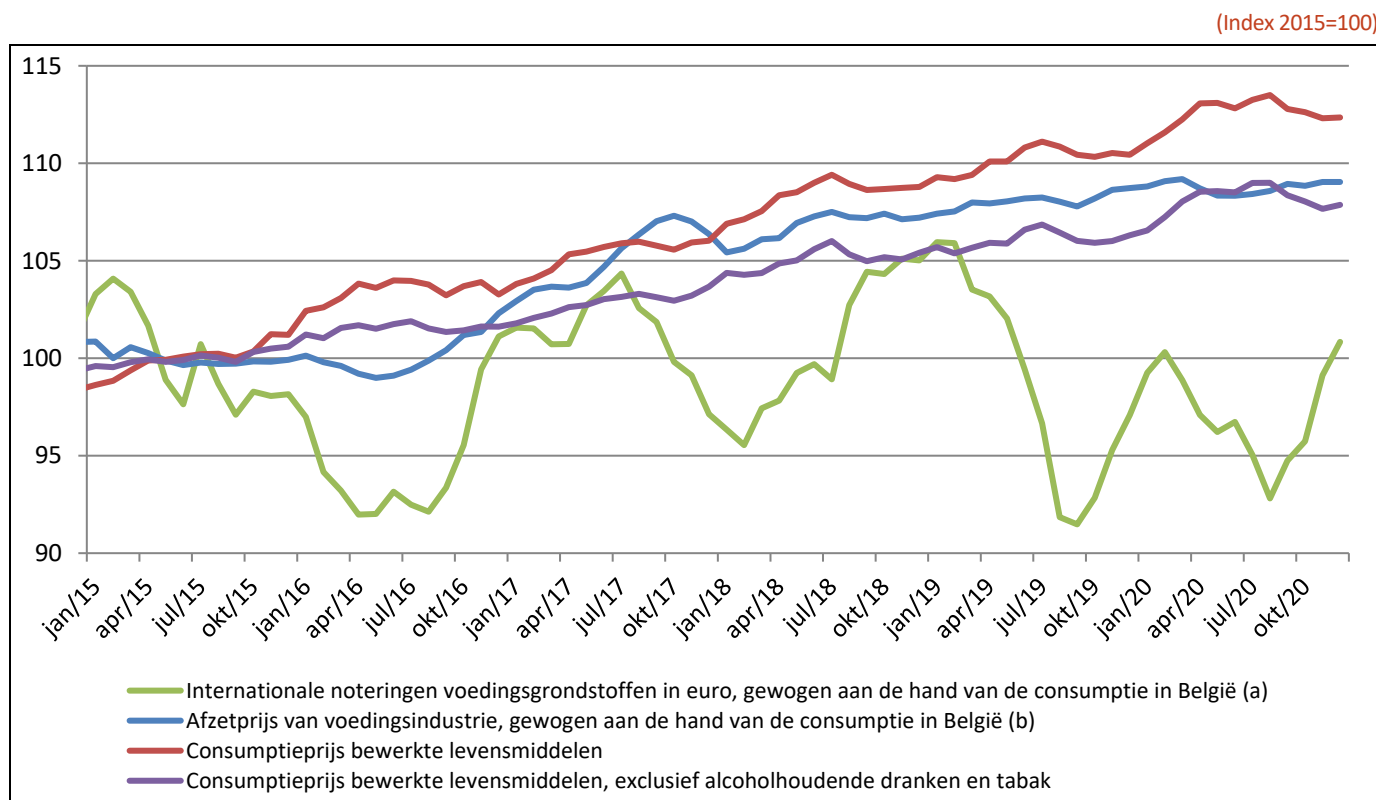
I.3 Inflatie voor levensmiddelen in 2020

I.3.1 Inflatie voor levensmiddelen in België

In vergelijking met het voorgaande jaar zijn de consumptieprijsen van levensmiddelen in 2020 met 2,6 % gestegen, vergeleken met 1,3 % in 2019. De inflatie van 2020 is dus dubbel zo hoog als in 2019, maar ze blijft lager dan de inflatie van 2016 en 2018. Over het algemeen is deze inflatie hoger dan diegene die in de vier voorgaande jaren is waargenomen (gemiddelde inflatie van 2,1 %). Dit is echter te wijten aan de prijsstijging van de niet-bewerkte levensmiddelen (+4,7 %), terwijl de inflatie voor bewerkte levensmiddelen minder uitgesproken was (+2,1 %, tegenover gemiddeld +2,5 % in de periode 2016-2019).

In vergelijking met een jaar eerder waren de grondstoffennoteringen voor bewerkte levensmiddelen (uitgedrukt in euro) in 2020 gemiddeld opnieuw lager (-1,5 %) dan in 2019, ook al waren de prijzen opwaarts gericht vanaf september en dit vooral omwille van de stijging van granen en oliën. De prijsdaling op jaarbasis op de grondstoffenmarkt in 2019 was vooral te wijten aan de prijsdaling voor oliën, zuivelproducten en cacao.

Grafiek 15. Prijsverloop in de voedingskolom

Bronnen: EC, IMF, FOD Economie, Statbel, NBB

(a) Voor de grondstoffenprijzen werd op basis van de gegevens betreffende de Europese interne marktprijzen (granen, melk, eieren, en vetten), de grondstoffenprijzen van het IMF (cacao, koffie en vetten) en de gemiddelde Europese prijs voor witte suiker (verkooprijzen van de suikerraffinaderijen voor bulkproducten, beschikbaar vanaf juli 2006 tot oktober 2020, en geëxtrapoleerd aan de hand van de afzetprijs van de suikerindustrie in de Eurozone – 19 landen) een index samengesteld die het gemiddelde verloop van de voedingsgrondstoffennotering weergeeft.

(b) Voor de berekening van de index betreffende de afzetprijzen werd een gewogen gemiddelde gemaakt van enerzijds de afzetprijzen voor de binnenlandse Belgische markt (voor de NACE-sectoren: 1040 Oliën en vetten, 1050 Zuivelproducten, 1060 Maalderijproducten, 1070 Bakkerijproducten, 1080 Andere voedingsmiddelen en 1100 Dranken) en anderzijds de (via Eurostat beschikbare) afzetprijzenstatistiek van dezelfde sectoren voor de Eurozone (19 landen). De in de detailhandel verkochte goederen worden immers zowel in België als in het buitenland geproduceerd. Aan beide reeksen werd, op basis van de input-outputtabellen, een gewicht toegekend van respectievelijk 60 % en 40 % (overeenkomstig het intermediair verbruik van bewerkte voedingsproducten van Belgische en buitenlandse oorsprong in de detailhandel). Voor het samenstellen van de index werden de gewichten van de betreffende sectoren binnen het GICP gebruikt.

Sinds midden 2016 gingen de afzetprijzen van de voedingsindustrie in stijgende lijn. In 2020 was de stijging echter kleiner (de prijzen lagen 0,7 % hoger dan het jaar ervoor, tegenover een stijging van 1,2 % tussen 2018 en 2019).

Ook al was de inflatie gematigder, toch blijft de bijdrage van de bewerkte levensmiddelen (1,70 procentpunt) aan de inflatie van levensmiddelen groter dan de bijdrage van de niet-bewerkte levensmiddelen (0,93 procentpunt). De bijdrage van levensmiddelen aan de totale inflatie is in 2020 twee keer zo groot (2,6 procentpunt) als in 2019 (1,3 procentpunt), nochtans met een lager gewicht (20,7 % tegenover 21,5 % in 2019). Bij de niet-bewerkte producten is de stijging vooral afkomstig van vlees (bijdrage van 0,60 procentpunt) en fruit (0,41 procentpunt, met een zeer hoge jaarlijkse inflatie: 8,0 %). Voor de bewerkte producten, met uitzondering van tabak en alcohol, was de jaarlijkse inflatie hoger dan vorig jaar (1,9 % tegenover 1,0 % in 2019). De indirecte belastingen wijzigden niet in 2020.

De productgroep die het meest heeft bijgedragen aan de inflatie in 2020 is **vlees**, met bijna een kwart aan de inflatie van levensmiddelen. De inflatie bedroeg 3,1 % en was het hoogst in het tweede kwartaal (met een piek van 4,4 % in april). Binnen de belangrijkste vleescategorieën vertoonden varkensvlees en charcuterie de hoogste jaarlijkse inflatie (respectievelijk +5,9 % en +4,3 %). Voor varkensvlees was de seizoensgebonden stijging in de lente en de zomer in 2020 bijzonder sterk. Daarna daalden de prijzen, zoals elk jaar, maar in oktober was er opnieuw een grote prijsstijging. De prijs van varkensskarkassen vertoonde sinds maart echter een duidelijk neerwaartse tendens. In december 2020 daalde de gemiddelde prijs van karkassen tot minder dan 95 euro/100 kg, een historisch laag niveau. Die daling houdt zowel verband met de moeilijkheden als gevolg van de gezondheidscrisis (sluiting van de horecasector, stopzetting van bepaalde verwerkingsketens in de buurlanden) als met conjuncturele factoren op de wereldmarkt (vertraging van de Chinese vraag en blokkering van de Duitse uitvoer wegens de Afrikaanse varkenspest, concurrentie van Noord- en Zuid-Amerikaanse producenten). De prijsontwikkeling van rundvlees is veel vlakker geweest.

De tweede productgroep die het meest heeft bijgedragen aan de inflatie van levensmiddelen is **fruit** (met een bijdrage van 16 % aan de inflatie van levensmiddelen). De jaarlijkse inflatie bedroeg 8,0 % en was bijzonder hoog in het tweede en derde kwartaal (meer dan 11 %). De consumptieprijzen bereikten over het algemeen een piek in maart. Die piek is dit jaar bijzonder hoog geweest. De oogsten 2019-2020 van appels en vooral van peren waren slecht, zowel in België als in de buurlanden. De voorjaarsvorst en de zeer hete zomer van 2019 verklaren de daling van de productie. Vervolgens zijn de prijzen in april en mei verder gestegen, terwijl ze in de voorgaande jaren in deze periode zijn gedaald. Vanaf juni begonnen zij te dalen met de komst van nieuwe oogsten, en de duidelijk neerwaartse tendens van de prijzen werd gedurende het gehele vierde kwartaal bevestigd. De recente oogsten waren echter relatief goed (er is een terugval van de productie van appels als gevolg van een sterke daling van de oppervlakte, maar dit is meer dan gecompenseerd door een grote productiestijging van peren).

Daarna komt **tabak**, met een inflatie van 2,5 % en een bijdrage aan de inflatie van 0,37 procentpunt. Deze inflatie was opnieuw lager dan die van het voorgaande jaar. Dit is de eerste keer sinds 2011 dat de inflatie onder de 3 % ligt. Er was geen stijging van de accijnzen in 2020.

Voor **groenten** was de inflatie relatief sterk (3,5 %), met een bijdrage van 0,33 procentpunt aan de inflatie van levensmiddelen. Die inflatie van groenten werd duidelijk gestimuleerd door verse groenten (exclusief aardappelen), die op jaarbasis een inflatie van 4,1 % optekenden. Ter herinnering: de traditionele prijspiek in april was bijzonder hoog (+10,7 % ten opzichte van april 2019). Dit hoge prijsniveau kan in verband worden gebracht met de voorjaarsdroogte, maar ook met de logistieke problemen die de groentetelers ondervinden als gevolg van de gezondheidscrisis (gebrek aan arbeidskrachten). De gemiddelde prijzen die tussen maart en mei van dit jaar aan de producenten werden betaald, lagen 22 % hoger dan de gemiddelde prijzen voor dezelfde periode in 2019⁶⁸. Vanaf juni kenden de prijzen hun seizoensgebonden daling, maar die daling volgde hetzelfde tempo als in 2019, waardoor de inflatie in het derde en vierde kwartaal vrij hoog bleef. Voor aardappelproducten bleven de consumptieprijzen dicht bij die van 2019 in april en mei, terwijl de productie- en verwerkingssector, met de sluiting van de horeca en de kantines en de exportmoeilijkheden, een situatie van sterke overproductie kende (gedurende deze periode lag de vrije markt in feite stil en kon een groot deel van de voorraden niet worden verkocht). In juni en juli zijn de consumptieprijzen gestegen met de komst van de eerste vroege aardappelen op de markt. De prijsstijging in juni en juli 2020 bracht de prijzen op een veel hoger niveau dan in 2019 op hetzelfde tijdstip. De daling van de index van de aardappelprijzen in het derde en vierde kwartaal verliep echter even snel en de inflatie op jaarbasis was in het vierde kwartaal bijna nul (terwijl de producentenprijzen op de vrije markt voor bewaaraardappelen aanzienlijk lager waren dan in voorgaande jaren⁶⁹).

⁶⁸ Volgens gegevens van Statbel.

⁶⁹ De Fontane-aardappel noteerde gemiddeld 2,5 euro/100 kg in de loop van het laatste kwartaal 2020, tegenover 12,5 euro tijdens dezelfde periode van 2019 (bron : Belgapom).

De inflatie voor **alcoholische dranken** was relatief hoog (2,6 %) in vergelijking met de vorige drie jaar. Zowel bier als wijn kenden een uitgesproken prijsstijging aan het begin van het jaar (vanaf februari voor wijn, vanaf april voor bier). Ondanks sterke schommelingen van maand tot maand bleven de prijzen toen op een relatief hoog niveau. De inflatie voor bier bedroeg in het vierde kwartaal 2020 nog 4,2 %.

Ook moet worden gewezen op de hoge inflatie voor **vis en zeevruchten** in het tweede, maar vooral in het derde en vierde kwartaal 2020. De stijging van de consumptieprijzen is zeer groot voor verse zeevruchten (inflatie van 31,5 % in het vierde kwartaal 2020 en bedroeg 37,5 % in het voorgaande kwartaal). Wat zeevruchten betreft is de stijging zeer duidelijk voor garnalen, omdat het pellen van de garnalen in Marokko, als gevolg van de gezondheidscrisis, sterk werd ingeperkt.

Binnen de productgroep "suiker, jam, honing, chocolade en suikerwaren" wordt in 2020 een relatief hoge inflatie voor **suiker** waargenomen (3,2 %). De prijsstijging vond vooral eind 2019 plaats. Ze houdt verband met de prijsstijging van witte suiker in bulk op de Europese markt (de gemiddelde prijs in 2020 ligt 16,3 % hoger dan de gemiddelde prijs in 2019⁷⁰).

We kunnen concluderen dat de gezondheidscrisis en de lockdowns die deze met zich heeft meegebracht, weinig invloed hebben gehad op de evolutie van de prijzen van levensmiddelen in 2020. Behalve voor enkele niet-bewerkte levensmiddelen, zoals gepelde garnalen of sommige voorjaarsgroenten, is de waargenomen evolutie toe te schrijven aan andere conjuncturele factoren, zoals de weersomstandigheden of de Afrikaanse varkenspest. De jaarinflatie voor bewerkte producten (2,1 %) is ook lager dan de gemiddelde inflatie van de voorbije tien jaar. De gezondheidscrisis (in combinatie met andere factoren) heeft een grotere impact gehad op de prijzen die de producenten ontvangen. Varkensvlees en aardappelen, maar in mindere mate ook melk en eieren, zagen hun noteringen kelderen. De aanpassingen op het niveau van de consumptieprijzen zijn (nog) niet gebeurd.

⁷⁰ In 2019-2020 is de wereldproductie van suiker aanzienlijk gedaald, met name in India ('s werelds grootste producent) en Thailand, terwijl ze in Brazilië stagneerde. Het wereldwijde productietekort werd geraamd op 10 miljoen ton. Europa heeft ook een tekort opgebouwd, met de sluiting van fabrieken en daling van de bewerkte oppervlakte voor suikerbieten. De sluiting van de horeca leidde tot een daling van het verbruik, maar werd gecompenseerd door een stijging van de aankopen voor thuisverbruik. Ook de wereldwijde vraag was groter door de opbouw van strategische voorraden door China en Indonesië (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/sugar-mo-2020-11-12-report_en.pdf; <https://www.rfi.fr/fr/podcasts/20200526-les-prix-sucre-ont-ils-touch%C3%A9-le-fond>).

Tabel 5. Recent verloop van de consumptieprijsen voor levensmiddelen

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2018	2019	2020	2019	2020					2020 – IV			Bijdrage 2019 ¹	Bijdrage 2020 ¹	Gewicht ²
				IV	I	II	III	IV	okt	nov	dec				
Vlees	1,3	1,1	3,1	1,7	3,0	3,5	3,1	2,7	3,5	2,5	2,2	0,22	0,60	19,6	
Fruit	3,5	-1,3	8,0	-2,2	5,7	11,6	11,2	3,3	7,6	3,0	-0,8	-0,06	0,41	5,2	
Tabak	6,6	5,4	2,5	5,2	4,4	2,3	1,8	1,7	1,5	1,7	1,9	0,76	0,37	15,1	
Groenten	-0,5	2,0	3,5	-1,9	0,2	5,2	4,5	4,1	5,7	4,9	1,8	0,15	0,26	7,3	
Alcoholische dranken	2,1	0,4	2,6	0,4	1,8	3,6	2,5	2,8	3,4	1,7	3,2	0,03	0,24	8,9	
<i>Wijnen</i>	2,3	1,3	2,5	1,0	2,5	3,9	1,4	2,2	3,0	0,7	3,0	0,07	0,14	5,4	
<i>Bier</i>	2,3	-1,0	3,2	-0,6	0,5	3,4	4,9	4,2	4,6	3,8	4,0	-0,03	0,09	2,8	
<i>Gedistilleerde dranken</i>	0,3	-0,2	1,2	0,3	1,4	1,4	0,7	1,3	1,4	1,3	1,1	0,00	0,01	0,8	
Vis en zeevruchten	2,8	-1,6	4,5	-0,9	-0,3	3,7	7,8	6,8	8,1	6,9	5,3	-0,08	0,19	4,2	
Brood en granen	1,7	1,2	1,1	1,0	1,1	1,2	1,4	1,0	1,2	0,8	1,0	0,17	0,16	14,3	
Melk, kaas en eieren	4,7	0,5	1,7	0,4	1,2	1,8	2,0	1,9	2,4	1,6	1,7	0,05	0,15	8,9	
Suiker, jam, chocolade	1,4	0,7	1,9	0,9	0,9	2,7	2,5	1,7	1,9	1,3	1,9	0,04	0,10	5,2	
Alcoholvrije dranken	3,0	-0,1	1,3	-0,4	0,7	1,6	2,0	1,1	1,1	1,3	0,9	-0,01	0,09	6,5	
<i>Mineraalwater, frisdranken en sappen</i>	3,8	0,2	1,5	-0,1	1,0	1,6	2,1	1,2	1,2	1,4	1,0	0,01	0,08	5,3	
<i>Koffie, thee en cacao</i>	0,0	-1,6	0,7	-1,9	-0,8	1,4	1,2	0,8	1,0	1,0	0,4	-0,02	0,01	1,2	
Voeding n.e.g.	0,1	-0,1	1,0	0,5	1,3	1,4	1,1	0,2	0,3	0,2	0,1	0,00	0,03	3,0	
Oliën en vetten	7,0	0,3	1,0	-1,2	-0,4	1,2	1,5	1,5	1,4	1,6	1,6	0,00	0,01	1,5	
Levensmiddelen	2,7	1,3	2,6	1,0	2,1	3,2	3,0	2,3	3,0	2,1	1,8	1,27	2,64	100,0	
<i>Bewerkte levensmiddelen</i>	2,9	1,7	2,1	1,6	2,1	2,4	2,1	1,8	2,1	1,6	1,7	1,35	1,70	80,4	
<i>Niet-bewerkte levensmiddelen</i>	1,8	-0,4	4,7	-1,1	1,9	6,1	6,6	4,3	6,7	4,3	2,0	-0,08	0,93	19,6	

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

¹ Bijdrage tot de inflatie van de groep (in procentpunt), ² p.m. Gewicht in de groep in 2020 (in %).

I.3.2 Inflatie voor levensmiddelen in de voornaamste buurlanden

In 2020 is de inflatie van levensmiddelen in de buurlanden licht gestegen naar gemiddeld 2,7 %, tegenover 2,5 % in 2019 (de gemiddelde inflatie van de buurlanden bevindt zich daardoor terug op het niveau van 2018, een relatief hoog niveau in vergelijking met de vijf voorgaande jaren toen de inflatie gemiddeld 1,9 % bedroeg). Het verschil in inflatie met het jaar ervoor is minder groot dan in België (van 1,3 % in 2019 steeg de inflatie hier naar 2,6 % in 2020). De Belgische inflatie blijft niettemin licht onder het gemiddelde van de buurlanden. Duitsland vertoont de zwakste inflatie en blijft onder het niveau van België, maar dit effect is grotendeels te wijten aan een verlaging van de btw voor basisproducten (zie verder).

Net als in België was ook in elk van de buurlanden de inflatie het hoogst in de loop van het tweede kwartaal, maar de piek van de kwartaalinflatie was groter dan in België. En in tegenstelling tot België daalde de inflatie bij onze burens vervolgens duidelijk in het derde kwartaal, om dan gemiddeld in het vierde kwartaal te stabiliseren. De inflatieschommelingen in de loop van het jaar waren dan ook meer uitgesproken bij onze burens. Het zijn de niet-bewerkte producten die dit verklaren. In Duitsland en in Frankrijk zijn de prijzen van deze producten sterk gestegen in het tweede kwartaal, of in ieder geval toch veel sterker dan in België, en ze zijn ook sneller terug gedaald in de loop van het derde kwartaal. Voor de bewerkte producten waren de prijsontwikkelingen zeer vergelijkbaar tussen de verschillende landen (behalve in Duitsland, door btw-aanpassingen).

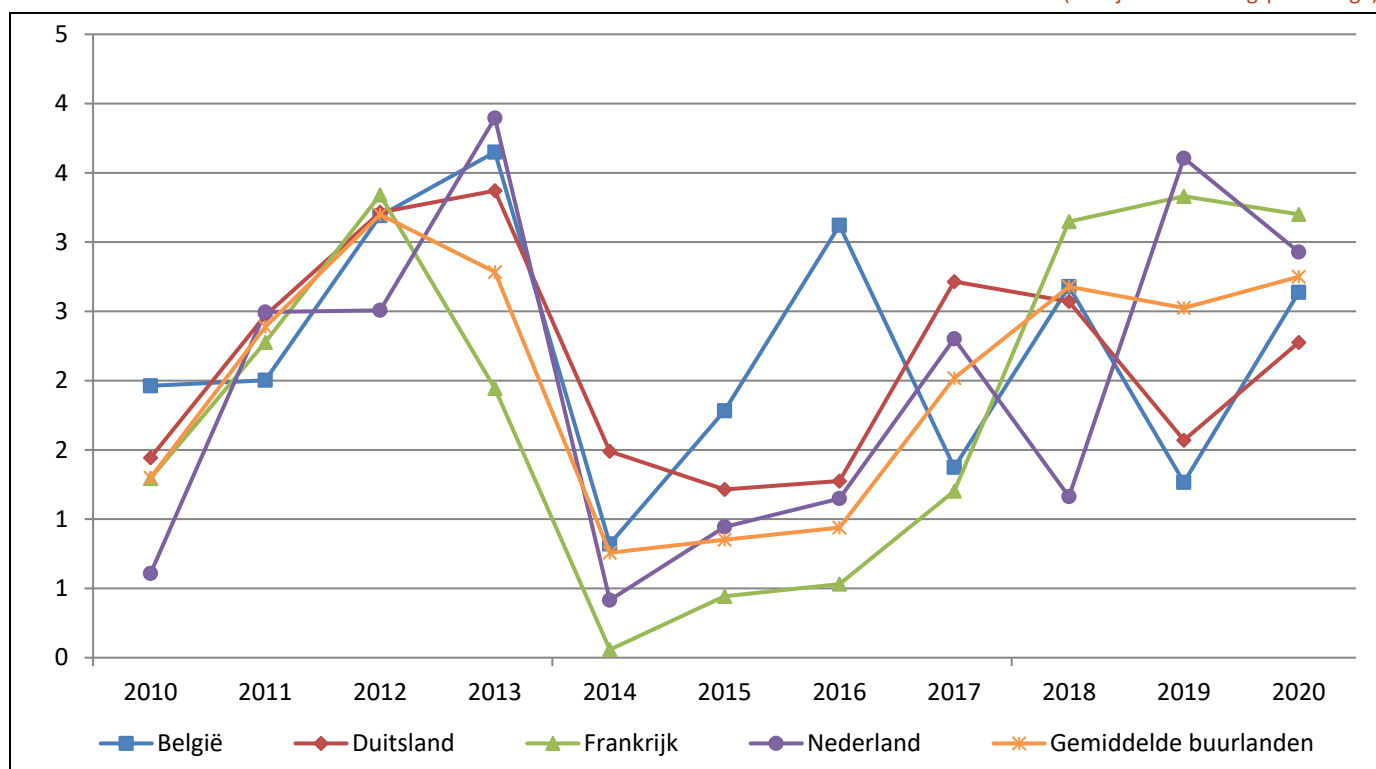
In de drie buurlanden was, net zoals in België, de inflatie van de niet-bewerkte producten (4,8 % gemiddeld) ongeveer twee keer zo hoog als die van de bewerkte producten (2,3 %).⁷¹ Zowel voor bewerkte als voor niet-bewerkte producten is de Belgische inflatie lager dan het gemiddelde van de buurlanden. Voor de niet-bewerkte producten is de Belgische inflatie evenwel hoger dan die van Duitsland en Nederland. Voor de bewerkte producten ligt de Belgische inflatie enkel hoger dan die van Duitsland. De lagere inflatie in Duitsland is een gevolg van de verlaging van de btw.

De bijdrage van levensmiddelen aan de totale inflatie steeg, in vergelijking met het vorige jaar, sterker in België dan in de drie buurlanden (de bijdrage daalde zelfs in Nederland en in Frankrijk). Deze bijdrage blijft evenwel gemiddeld lichtjes lager in België dan in de buurlanden. Vergeleken met vorig jaar nam de bijdrage aan de inflatie in alle landen vooral toe voor de niet-bewerkte producten. Voor de bewerkte producten daarentegen daalde de bijdrage tot de inflatie in Frankrijk en vooral ook in Nederland, terwijl deze zo goed als gelijk bleef in Duitsland.

Bij ongewijzigde indirecte belastingen bleef de inflatie van levensmiddelen in België ook lager dan gemiddelde in de drie voornaamste buurlanden (2,6 % in België en 2,7 % in de buurlanden). Maar als we elk land apart bekijken, krijgen we een verschillend beeld. In Duitsland ligt de inflatie bij ongewijzigde indirecte belastingen (3,2 %) boven de reële inflatie (2,3 %) omdat de btw op basisproducten tussen augustus en december 2020 verlaagd werd (van 7 naar 5 %). In Frankrijk en in Nederland daarentegen wordt de inflatie minder sterk. In deze twee landen werden de accijnzen op tabak⁷² verhoogd. De taks op alcoholische dranken steeg eveneens in Frankrijk. In België veranderden de taksen niet in de loop van dit jaar.

Grafiek 16. Jaarevolutie van de consumptieprijs voor levensmiddelen in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

⁷¹ In bijlage 4 zijn de grafieken opgenomen betreffende de jaarevolutie van de consumptieprijs voor enerzijds de niet-bewerkte levensmiddelen en anderzijds de bewerkte levensmiddelen in België en de voornaamste buurlanden.

⁷² In Frankrijk stegen de gehomologeerde verkoopprijzen voor tabak in de detailhandel in januari en maart 2020. In Nederland stegen de accijnzen op sigaretten, ten opzichte van 2019, met 25 % in april 2020 (<https://accijnsmonitor.nl/accijnstarieven-2019-2021/>).

Voor de twee voornaamste productgroepen in termen van gewicht, vlees en tabak, was de jaarinflatie voor 2020 minder sterk in België dan gemiddeld in de buurlanden. Voor alle andere productgroepen wordt het omgekeerde vastgesteld. Het zijn uiteraard de groepen vlees en tabak die de sterkste bijdragen leverden tot het inflatieverschil in het voordeel van ons land (respectievelijk 0,10 en 0,75 procentpunt).

Voor **tabak** was de Belgische inflatie veruit het minst uitgesproken onder de vier betrokken landen. De Belgische inflatie bedroeg 2,5 % tegenover 8,9 % gemiddeld in de buurlanden. Het is het vijfde opeenvolgende jaar dat de Belgische inflatie voor tabak lager is dan in de buurlanden. Zelfs bij ongewijzigde indirecte belasting blijft de Belgische inflatie minder hoog dan het gemiddelde van de buurlanden (2,1 % tegenover 5,2 %). Bij ongewijzigde indirecte belasting is in Nederland de inflatie het minst uitgesproken (-0,2 %), terwijl deze 7,0 % bedraagt in Frankrijk.

Ook voor **vlees** is de Belgische inflatie lager (3,1 % tegenover 4,4 % gemiddeld in de buurlanden). Het verschil is bijzonder groot met Duitsland (6,2 %) en Nederland (5,4 %). Daarentegen is de prijsevolutie voor vlees minder sterk in Frankrijk (2,7 %). Sinds 2017 ligt de Belgische inflatie van vlees onder het gemiddelde van de buurlanden. In de buurlanden kende de inflatie een sterk opwaartse beweging door de prijzen van het varkensvlees. De prijzen stegen met 9,1 % in Duitsland, 8,0 % in Nederland, 5,9 % in België en 4,6 % in Frankrijk. In de loop van de eerste twee kwartalen was de inflatie bijzonder hoog. Ze nam enigszins af in het derde kwartaal en iets sterker in het vierde kwartaal. De problemen die de slachthuizen en verwerkingsbedrijven ondervonden met de tijdelijke sluitingen als gevolg van de pandemie, hebben hier wellicht een rol in gespeeld. Omgekeerd namen de prijzen voor de kwekers echter een duik. Op 1 jaar tijd, tussen december 2019 en december 2020, verloren de prijzen voor varkensskarkassen in de Europese Unie bijna 32 %⁷³. Dat heeft te maken met de afzetproblemen op de interne markt, maar ook met de exportproblemen naar China (logistieke problemen, afnemende Chinese vraag, embargo op Duits vlees vanaf augustus, concurrentie van Amerikaanse exporteurs). Men ziet dus een heel ander verloop van de consumptieprijzen voor varkensvlees dan van de prijzen voor de producenten (kwekers). Ook charcuterie, waarvan de prijs gedeeltelijk gekoppeld is aan die van varkensvlees, kende een aanzienlijke stijging van de prijsindex (vooral in Duitsland: +7,7 %, en in Nederland: +7,6 %).

Zoals in België was de inflatie voor **fruit** ook in de drie buurlanden hoog. Door de slechte oogst van 2019-2020 (vorst in het voorjaar en hittegolf in de zomer van 2019) waren de prijzen sterk gestegen tijdens de eerste 5 maanden van 2020. De stijgende trend was bijzonder uitgesproken in België en in Frankrijk. In deze twee landen daalden de prijzen vervolgens in de loop van het tweede deel van het jaar, met een goede oogst voor het seizoen 2020-21. In Duitsland en in Nederland daarentegen bleef de prijsindex stabiel. In deze landen lijkt de consumptieprijsindex voor fruit minder gevoelig voor de ontwikkelingen van de producentenprijzen, of anders gezegd, voor de wijzigingen in het aanbod.

De prijs voor **groenten** steeg eveneens fors tijdens de eerste vier maanden van het jaar. De prijzen daalden vervolgens in de vier landen, ongeveer even snel na de seizoenpiek van het voorjaar (de daling was forser in Duitsland, waar ze versterkt werd door de daling van de btw). In termen van inflatie echter was de situatie verschillend in België, omdat de inflatie daar relatief hoog bleef in het derde en ook vierde kwartaal, in tegenstelling tot wat werd waargenomen in de buurlanden. Kenmerkend voor de Belgische situatie was dat in het derde en het vierde kwartaal van 2019 de prijzen voor verse groenten en diepvriesgroenten een opvallende daling kenden, terwijl ze in de drie buurlanden opnieuw stegen⁷⁴, hetgeen verklaart waarom de inflatie relatief hoog is gebleven in België in de loop van deze kwartalen. Bij de **aardappelen** valt op dat Duitsland, net als in 2019, grote prijsschommelingen kende, met een bijzonder grote piek in juni, gevolgd door een even snelle en uitgesproken daling. De andere landen, waaronder ook België, kenden dezelfde evolutie, maar minder uitgesproken. De piek van mei-juni hangt samen met de komst van de nieuwe aardappelen van het jaar, de eerstelingen. Maar wat België onderscheidt van zijn buurlanden is dat de inflatie er positief is gebleven (derde kwartaal) of nul (vierde kwartaal), terwijl deze negatief, of zelfs bijzonder negatief was in de drie andere landen

⁷³ Zie <https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DashboardPrice/DashboardMarketPrices.html>.

⁷⁴ Daarnaast is het ook zo dat in Duitsland, en vooral in Frankrijk, de prijzen van verse groenten een hoge vlucht kenden in de lente van dit jaar en dat ze vervolgens in de zomer een navenante diepe duik namen. Eurostat had niettemin een waarschuwing gegeven voor de gegevens van enkele producten in sommige landen, en meer bepaald voor Frankrijk wat de groenten betreft (index van april en mei 2020). Wegens de coronacrisis moesten soms imputaties worden gedaan met als risico dat de gegevens minder betrouwbaar werden. Zie de nota van Eurostat (https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/HICP_guidance.pdf).

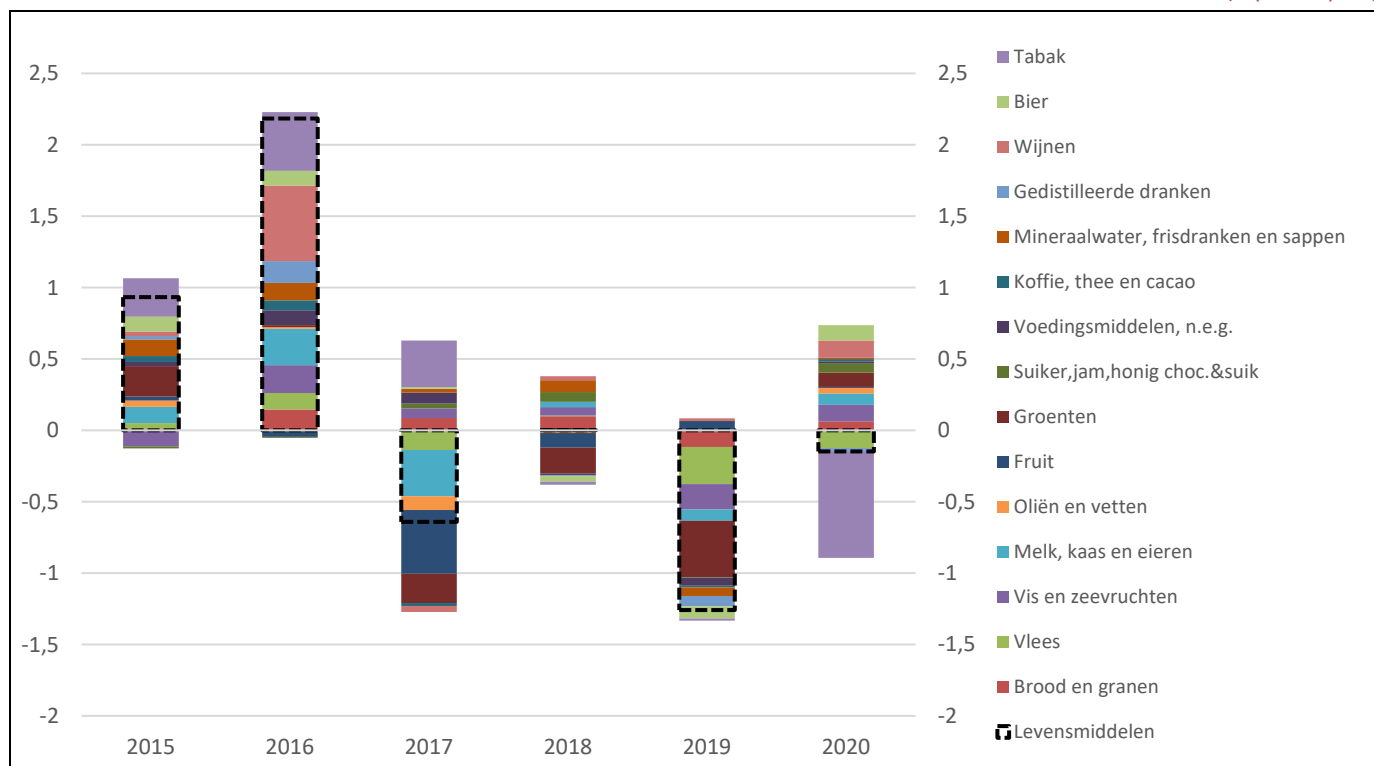
in de loop van deze laatste twee kwartalen. Men zal zich herinneren dat de impact van de pandemie, met de sluiting van de horeca en de kantines, gekoppeld aan de annulering van talrijke culturele en sportieve evenementen, op de vrije markt tot grote afzetproblemen leidde voor bewaaraardappelen. In België werden de prijsnoteringen voor aardappelen in de lente zelfs opgeschort. Daarna bleven ze zeer laag geprijsd bij de hervatting in het derde kwartaal. De impact op de consumptieprijs leek zich sterker te laten voelen in de buurlanden dan in België⁷⁵.

Voor **bier** bedroeg de Belgische inflatie 3,2 %, terwijl ze negatief was voor het gemiddelde van de buurlanden (- 0,7 %). Hetzelfde verschil tussen België en zijn buurlanden stelt men vast voor **wijn**, maar in mindere mate.

Voor **vis en zeevruchten** is de jaarinflatie aanzienlijk in België (4,5 %), terwijl deze gemiddeld slechts 2,2 % bedraagt in de buurlanden. De inflatie wordt opgetrokken door verse en diepgevroren zeevruchten (nog 31,5 % inflatie in België in het vierde kwartaal, en 16,6 % voor het volledige jaar 2020). De stijging is bijzonder groot voor garnalen, want door de coronacrisis werd het pellen in Marokko enorm ingeperkt. Het gewicht van de zeevruchten in de prijsindex van de voedingsmiddelen is 2 tot 3 keer groter in België dan in de buurlanden.

Grafiek 17. Bijdrage van elke categorie aan het inflatieverschil voor levensmiddelen tussen België en de voornaamste buurlanden

(In procentpunt)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

⁷⁵ Dat zou te maken kunnen hebben met het feit dat de samenstelling van deze prijsindex verschilt volgens land. Deze indicator bestaat namelijk uit verse aardappelen en bewerkte aardappelen (bijvoorbeeld frieten). Aangezien de prijsevolutie van verse producten volatieler is dan die van bewerkte producten, zal het relatieve belang van elke component naargelang de landen een impact hebben op de prijsevolutie in het algemeen. Het is mogelijk dat in België de component bewerkte aardappelen belangrijker is.

Tabel 6. Inflatie voor levensmiddelen en voornaamste categorieën in België en in de voornaamste buurlanden in 2020

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Vlees	3,1	4,4	6,2	2,7	5,4	19,6	16,0
Fruit	8,0	7,2	6,9	8,0	5,3	5,2	6,2
Tabak	2,5	8,9	4,9	13,7	12,8	15,1	12,8
Groenten	3,5	1,7	-0,3	4,4	-0,7	7,3	9,0
Alcoholische dranken	2,6	0,2	-0,5	1,0	0,5	8,9	11,1
<i>Wijnen</i>	2,5	0,4	-0,4	1,0	1,3	5,4	5,0
<i>Bier</i>	3,2	-0,7	-0,9	0,0	-1,3	2,8	3,2
<i>Gedistilleerde dranken</i>	1,2	0,9	-0,2	1,7	1,7	0,8	2,9
Vis en zeevruchten	4,5	2,2	1,3	2,9	0,4	4,2	3,2
Brood en granen	1,1	0,7	1,0	0,6	0,4	14,3	12,8
Melk, kaas en eieren	1,7	0,6	0,9	0,2	1,4	8,9	10,2
Suiker, jam, chocolade	1,9	0,6	1,1	-0,2	1,7	5,2	5,6
Alcoholvrije dranken	1,3	0,7	1,2	0,0	1,0	6,5	7,9
<i>Mineraalwater, frisdranken en sap- pen</i>	1,5	1,2	2,2	0,0	0,9	5,3	5,4
<i>Koffie, thee en cacao</i>	0,7	-0,4	-0,8	-0,1	1,0	1,2	2,6
Voeding n.e.g.	1,0	0,5	0,3	0,5	1,1	3,0	3,6
Oliën en vetten	1,0	-1,5	-3,5	0,2	0,3	1,5	1,7
Levensmiddelen	2,6	2,7	2,3	3,2	2,9	100,0	100,0
Levensmiddelen (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	2,6	2,7	3,2	2,4	1,5		
Bewerkte levensmiddelen	2,1	2,3	1,8	2,6	2,8	80,4	80,8
<i>Bewerkte levensmiddelen (zonder alcohol en tabak)</i>	1,9	1,2	1,6	0,8	1,4	56,3	56,9
<i>Bewerkte levensmiddelen (bij ongewijzigde indirecte belastingen)</i>	2,0	2,1	2,7	1,6	1,1		
Niet bewerkte levensmiddelen	4,7	4,8	4,3	5,4	3,6	19,6	19,2

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

I.4 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten in 2020

I.4.1 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten in België

Het prijsstijgingstempo voor de diensten kwam in 2020, net als in 2019, uit op 1,8 % terwijl de inflatie van niet-energetische industriële goederen vertraagde van 1,0 % in 2019 tot 0,7 % in 2020. Binnen deze productgroep werden verschillende goederen en diensten hard getroffen door de coronacrisis en de genomen maatregelen, denk daarbij onder andere aan (fysieke) kleding -en schoenenwinkels en culturele diensten. Mede door het grote gewicht in de consumptiekorf (42,6 % voor de diensten en 27,2 % voor de NEIG), hebben de diensten gemiddeld 0,7 procentpunt bijgedragen tot de totale inflatie, tegenover 0,2 procentpunt voor de NEIG.

In 2020 hebben vier subcategorieën op individuele basis elk minstens 0,10 procentpunt bijgedragen tot de inflatie van de NEIG en diensten. Het gaat om werkelijke woninghuur (0,27 procentpunt), restaurants, cafés en gelijkaardige diensten (0,26 procentpunt, mede door het grote gewicht), de aankoop van voertuigen (0,14 procentpunt) en goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning (0,12 procentpunt, te wijten aan de lagere fiscale aftrek van dienstencheques in Vlaanderen).

De subcategorieën die in 2020 het meest hebben bijgedragen tot de vertraging van het prijsstijgingstempo voor NEIG en diensten zijn: verpleging in een ziekenhuis (van gemiddeld 1,8 % in 2019 naar 0,9 % in 2020), kleding en kledingstoffen (van 0,9 % in 2019 naar 0,4 % in 2020), culturele diensten (van gemiddeld 3,1 % in 2019 naar 0,6 % in 2020), verzekeringen (van gemiddeld 2,8 % in 2019 naar 1,3 % in 2020, voornamelijk te wijten aan verzekeringen in verband met

gezondheid waarbij regionale tariefverschillen door de mutualiteiten in 2019 werden geharmoniseerd) en medische producten en toestellen (van -0,1 % in 2019 naar -1,5 % in 2020, voornamelijk te wijten aan lagere bijdragen voor de patiënt voor geneesmiddelen vanaf mei 2020). De vertraging van de inflatie voor kleding en culturele diensten doet zich voor in sectoren die zeer hard getroffen zijn door de coronacrisis. Gedurende 2 periodes van lock down zijn deze sectoren volledig gesloten geweest, en ook nu nog zijn grote delen van de culturele sector gesloten, zoals bioscopen, theaters en dierentuinen. De sluiting van onder andere niet-essentiële winkels, horeca, niet-medische contactberoepen als gevolg van de corona-pandemie hebben een impact (gehad) op de indexberekening. Zie focus 1: “Impact coronacrisis op de inflatiemeting in 2020” voor meer informatie. Deze inflatievertraging werd deels tenietgedaan door de versnelling van het prijsstijgingstempo voor werkelijke woninghuur (van gemiddeld 1,1 % in 2019 naar 2,7 % in 2020).

Binnen de NEIG en diensten zijn er een aantal producten en diensten waarvan de prijzen gereguleerd zijn. Gereguleerde prijzen zijn prijzen die rechtstreeks vastgelegd of sterk beïnvloed worden door de overheid of die door een regulerende overheid worden gecontroleerd. Dergelijke prijzen hebben een grote invloed op de inflatie van de NEIG en diensten. De inflatie voor de gereguleerde NEIG en diensten kwam in 2020 uit op gemiddeld 1,3 %, een daling in vergelijking met het voorgaande jaar (1,7 %). De gereguleerde NEIG en diensten hadden in 2020 een bijdrage van 0,26 procentpunt tot de NEIG en diensteninflatie van 1,4 % (voornamelijk door verpleging in een ziekenhuis, verzekering in verband met gezondheid en sociale bescherming) en waren aldus verantwoordelijk voor 19,1 % van de totale NEIG en diensteninflatie. In vergelijking met 2019 (21,9 % of 0,33 procentpunt op een inflatie van 1,5 %) nam het aandeel van de gereguleerde NEIG en diensten in de totale NEIG en diensteninflatie sterk af.

Tabel 7. Recent verloop van de consumptieprijsen voor niet-energetische industriële goederen en diensten

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2018	2019	2020	2019	2020				2020 – IV			Bijdrage 2019 ¹	Bijdrage 2020 ¹	Gewicht ²
				IV	I	II	III	IV	okt	nov	dec			
Huisvesting exclusief energie	1,3	1,2	2,5	1,3	2,4	2,5	2,3	2,8	2,7	2,6	3,1	0,18	0,34	13,4
Werkelijke woninghuur	1,1	1,1	2,7	1,2	2,4	2,7	2,4	3,1	2,9	2,9	3,6	0,10	0,27	10,2
Watervoorziening en diverse diensten in verband met de woning	1,6	1,1	1,5	1,0	1,1	1,5	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	0,03	0,04	2,6
Onderhoud en reparatie van de woning	1,8	2,1	2,2	2,3	2,6	2,3	2,0	1,9	2,2	1,9	1,6	0,05	0,03	0,6
Restaurants, cafés en hotels	2,1	2,2	2,1	2,1	2,6	1,3	2,8	1,9	2,1	1,9	1,9	0,25	0,26	11,9
Cateringdiensten	2,0	2,1	2,5	2,3	2,4	2,1	2,9	2,5	2,7	2,5	2,4	0,22	0,26	10,5
Accommodatie	3,5	2,8	-0,6	0,7	5,0	-5,0	0,7	-2,4	-2,4	-2,4	-2,3	0,03	0,00	1,4
Vervoer exclusief energie	1,7	2,0	1,8	1,9	2,1	1,7	1,5	1,8	2,0	1,8	1,7	0,26	0,23	13,1
Aankoop van voertuigen	1,6	1,8	2,3	1,7	1,9	2,0	2,5	2,6	2,8	2,7	2,5	0,11	0,14	6,1
Onderhoud van privé-voertuigen	1,7	2,5	2,0	2,5	2,5	1,6	1,8	2,0	2,2	2,0	1,9	0,09	0,07	3,8
Overige diensten in verband met privé- voertuigen	3,1	3,6	1,9	3,7	2,7	1,7	1,7	1,7	1,9	1,6	1,6	0,02	0,01	0,5
Vervoerdiensten	2,2	2,2	0,4	1,6	2,2	1,9	-1,7	-0,7	-0,5	-0,7	-0,8	0,04	0,01	2,0
Onderdelen van privé-voertuigen	1,2	-0,1	0,4	0,1	0,3	0,2	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,00	0,00	0,7
Smeermiddelen	0,9	1,0	0,4	0,9	0,8	0,6	0,4	-0,2	-0,1	-0,4	-0,1	0,00	0,00	0,0
Recreatie en cultuur	0,6	2,3	1,7	2,5	2,5	1,7	1,5	1,0	0,7	1,1	1,1	0,30	0,21	13,3
Overige artikelen voor recreatie, tuinen en huisdieren	0,9	1,3	2,2	1,6	1,7	1,8	2,8	2,6	2,3	2,9	2,5	0,04	0,07	3,4
Pakketreizen	2,0	4,0	3,0	3,8	6,2	5,9	1,3	-1,2	-1,3	-1,3	-1,2	0,10	0,06	2,2
Kranten, boeken en schrijfwaren	3,7	4,7	2,8	4,2	3,4	2,8	2,9	2,1	2,1	2,1	2,1	0,09	0,05	1,9
Diensten voor recreatie en sport	3,0	2,4	2,0	2,7	2,9	1,9	2,6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,03	0,03	1,5
Culturele diensten	-2,7	3,1	0,6	3,1	2,3	-1,3	0,1	1,4	1,1	1,2	1,9	0,06	0,01	2,0
Grote duurzame goederen voor recreatie buitenshuis	0,4	-0,1	0,4	0,2	0,0	0,2	0,2	1,3	1,3	1,2	1,4	0,00	0,00	0,3
Audio, video, foto, film en gegevenver- werkende apparatuur	-2,2	-1,2	-0,7	-0,3	-0,8	-0,7	-0,5	-0,8	-1,5	-0,6	-0,4	-0,02	-0,02	2,1
Diverse goederen en diensten	1,5	2,0	1,5	1,9	1,5	1,5	1,5	1,4	1,3	1,4	1,5	0,25	0,18	11,9
Persoonlijke verzorging	1,1	1,6	1,3	1,1	1,0	1,5	1,4	1,2	0,9	1,2	1,4	0,07	0,05	4,0
Verzekeringen	1,7	2,8	1,3	3,0	1,5	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3	0,10	0,05	3,9
Sociale bescherming	2,0	1,9	1,5	1,9	1,8	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	0,06	0,04	2,0
Artikelen voor persoonlijk gebruik n.e.g.	0,9	2,2	2,7	2,7	2,3	2,7	3,2	2,8	3,0	2,9	2,5	0,02	0,02	0,9
Overige diensten n.e.g.	1,3	1,0	1,2	0,9	1,1	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	0,01	0,01	0,9
Financiële diensten n.e.g.	2,9	2,6	5,6	5,1	5,1	4,6	5,2	7,2	7,2	7,2	7,2	0,00	0,00	0,1
Stoffering, huishoudelijke apparaten en dagelijks onderhoud van de woning	0,7	0,7	1,5	0,5	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	0,08	0,16	10,6
Goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning	0,9	0,4	3,8	0,2	3,6	4,2	3,9	3,6	3,7	3,7	3,4	0,01	0,12	3,2
Meubelen en stoffering, vloerbe- dekking	1,3	1,2	0,7	1,3	1,2	0,6	0,2	0,7	0,6	0,7	0,9	0,05	0,03	3,6
Huishoudtextiel	0,3	1,2	1,1	1,5	1,9	1,2	0,8	0,5	0,5	0,4	0,6	0,01	0,01	0,7
Glas, servies en huishoudelijke artikelen	1,0	0,7	0,5	0,2	0,3	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,01	0,00	0,8
Gereedschappen voor huis en tuin	-0,2	0,4	0,1	0,7	0,5	0,1	0,1	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	0,00	0,00	0,9
Huishoudelijke apparaten	-0,4	-0,3	-0,2	-1,4	-1,0	-0,5	0,1	0,4	0,5	0,6	0,2	0,00	0,00	1,5
Gezondheid	1,8	1,0	0,1	1,0	0,6	0,6	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	0,12	0,01	11,8
Diensten van ziekenhuizen	2,1	1,8	0,9	1,8	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,11	0,06	5,8
Extramurale gezondheidszorg	2,9	0,4	0,2	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,01	0,01	2,9
Medische producten en toestellen	0,6	-0,1	-1,5	-0,1	-0,1	0,4	-3,0	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2	0,00	-0,05	3,1
Onderwijs	1,6	1,4	1,3	1,5	1,5	1,5	1,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,01	0,01	0,7
Communicatie	0,3	0,1	-0,4	0,1	-0,2	-1,0	0,0	-0,3	-0,1	-0,4	-0,4	0,01	-0,02	4,5
Post- en pakketdiensten	11,3	14,7	13,8	12,5	13,8	13,8	13,8	13,8	13,8	13,8	13,8	0,02	0,02	0,1
Telefoonapparatuur	-4,0	-2,4	-3,7	-3,0	-3,7	-4,3	-3,5	-3,4	-3,0	-3,4	-3,7	0,00	-0,01	0,2
Telefoon- en internetdiensten	0,1	-0,2	-0,7	-0,1	-0,5	-1,4	-0,3	-0,6	-0,4	-0,7	-0,7	-0,01	-0,03	4,2
Kleding en schoenen	0,4	0,7	0,2	0,8	0,7	0,2	-0,1	0,0	0,2	0,1	-0,2	0,06	-0,03	8,9
Kleding en kledingstoffen	0,3	0,9	0,4	1,0	1,2	0,2	0,2	0,1	0,3	0,1	0,1	0,05	0,00	7,4
Schoenen	0,8	0,2	-1,1	-0,3	-1,7	-0,2	-1,8	-0,6	0,0	-0,1	-1,7	0,01	-0,03	1,5
NEIG en diensten	1,3	1,5	1,4	1,5	1,6	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,52	1,36	100,0
Diensten	1,6	1,8	1,8	1,8	2,1	1,6	1,7	1,6	1,6	1,5	1,7	1,12	1,08	61,1
NEIG	0,8	1,0	0,7	1,0	0,8	0,9	0,5	0,6	0,6	0,7	0,6	0,40	0,28	38,9

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

¹ Bijdrage tot de inflatie van de groep (in procentpunt), ² p.m. gewicht in de groep in 2020 (in %).

De productgroep NEIG en diensten wordt onderverdeeld in tien hoofdgroepen die op hun beurt bestaan uit een aantal categorieën. De analyse van deze hoofdgroepen en categorieën wordt beperkt tot deze waarvan de bijdrage tot de inflatie het grootst of het meest gewijzigd is en/of waarvan de inflatieniveaus het meest uitgesproken of het meest gewijzigd zijn.

In 2020 werd met 0,34 procentpunt de grootste bijdrage tot de inflatie voor NEIG en diensten geleverd door de hoofdgroep huisvesting exclusief energie. De inflatie voor deze hoofdgroep kwam in 2020 uit op 2,5 %, wat een sterke versnelling is ten opzichte van het voorgaande jaar toen de inflatie voor deze hoofdgroep uitkwam op 1,2 %. Binnen deze hoofdgroep leverde de categorie werkelijke woninghuur veruit de grootste bijdrage (0,27 procentpunt), mede door het grote gewicht. De werkelijke woninghuur werd in 2020 gemiddeld 2,7 % duurder (tegenover 1,1 % in 2019 en een gemiddelde jaarlijkse groei van 1,4 % tussen 2015 en 2020). Deze subcategorie is dan ook verantwoordelijk voor de versnelling van het prijsstijgingstempo van de hoofdgroep. Vanaf januari 2020 heeft Statbel de methode van gegevensverzameling in indexberekening voor de private huur grondig gewijzigd. Daar waar voorheen een steekproef werd gebruikt voor ongeveer 2.000 woningen, maakt Statbel nu gebruik van de volledige databank van de geregistreerde huurcontracten van de FOD Financiën. Daarnaast is sinds 1 januari 2020 de berekening van de sociale huurprijs in Vlaanderen gewijzigd⁷⁶. Grosso modo is de nieuwe berekening als volgt. Er wordt voortaan rekening gehouden met de inkomsten van alle gezinsleden, met uitzondering van de kinderbijlaggerechtigde kinderen. Daarnaast werd de inkomensdefinitie geactualiseerd zodat duidelijk is welke inkomsten worden meegerekend en welke niet. Er wordt geen rekening meer gehouden met een minimaal inkomen. Ook wordt er een energiecorrectie ingevoerd dat een toeslag vastlegt voor woningen die energetisch beter presteren en de marktwaarde wordt voortaan berekend aan de hand van een objectief schattingsmodel.

De op één na grootste bijdrage tot de inflatie voor NEIG en diensten werd in 2020 geleverd door de hoofdgroep restaurants en hotels (met 0,26 procentpunt). De inflatie voor deze hoofdgroep kwam in de beschouwde periode uit op 2,1 % (in vergelijking met 2,2 % in het voorgaande jaar). Binnen deze hoofdgroep is de subcategorie restaurants, cafés en gelijkaardige diensten verantwoordelijk voor de volledige bijdrage van de hoofdgroep. Een restaurant of cafébezoek was in 2020 gemiddeld 2,5 % duurder dan een jaar voordien (tegenover 2,1 % in 2019). Ten gevolge van het coronavirus ging de horeca dicht vanaf 14 maart 2020 om pas vanaf 8 juni 2020 terug te openen (mits het naleven van een reeks sectorspecifieke maatregelen). Met het oog op de economische relance van de horecasector na de coronacrisis, werd door de regering het btw-tarief in de horeca verlaagd naar 6 % en dit voor het verschaffen van maaltijden en niet-alcoholische dranken. Deze verlaging is van toepassing van 8 juni 2020 tot en met 31 december 2020. Vanaf 19 oktober 2020 zijn de restaurants en cafés opnieuw gesloten (zie ook focus 1 over de impact van de sluiting van bepaalde sectoren op de berekening van het GICP).

De inflatie voor vervoer exclusief energie vertraagde van 2,0 % in 2019 naar 1,8 % in 2020. Binnen de hoofdgroep was de categorie aankoop van voertuigen goed voor een bijdrage van 0,14 procentpunt tot de inflatie voor NEIG en diensten. Het prijsstijgingstempo voor de aankoop van voertuigen nam toe van 1,8 % in 2019 tot 2,3 % in 2020. De vertraging van het prijsstijgingstempo van de hoofdgroep is grotendeels te wijten aan de vertraging van de inflatie voor vervoerdiensten (van 2,2 % in 2019 naar 0,4 % in 2020). In de reissector, dewelke hard werd getroffen door de coronacrisis, werden vliegtuigtickets in 2020 op jaarbasis gemiddeld 3,5 % goedkoper, tegenover een positieve inflatie van 3,0 % in 2019 en 4,6 % in 2018. Ook onderhoud en reparatie van privévoertuigen heeft bijgedragen tot de vertraging van het prijsstijgingstempo van de hoofdgroep. De inflatie van deze subcategorie kwam in 2020 uit op 2,0 %, na een sterke prijsstijging in 2019 (2,5 %).

Het prijsstijgingstempo voor recreatie en cultuur (bijdrage van 0,21 procentpunt tot de inflatie voor NEIG en diensten) vertraagde van 2,3 % in 2019 tot 1,7 % in 2020. Culturele diensten hebben de grootste bijdrage tot de vertraging van de hoofdgroep geleverd. De inflatie voor deze categorie kwam in 2020 uit op 0,6 %. Ook getuigen die tot deze categorie behoren zijn in 2020 geïmpacteerd door de maatregelen om de coronacrisis te beheersen. Zo waren musea en dierentuinen gesloten van 18 maart 2020 tot 18 mei 2020 en vanaf 30 oktober 2020. Musea mochten op 1 december opnieuw de deuren openen, maar dierentuinen blijven vooralsnog gesloten. Het afgelopen jaar zijn er ook geen festivals

⁷⁶ De nieuwe formule is: inkomen/55 - gezinskorting - patrimoniumkorting + huurlasten + energiecorrectie = huurprijs.

georganiseerd en vonden er amper popconcerten plaats. Al deze maatregelen hadden een impact op de indexberekening en dus ook op de vastgestelde inflatie. Zie focus 1 voor meer informatie.

In 2020 kwam de inflatie voor gezondheid uit op 0,1 %, wat voor het tweede jaar een vertraging betekent van het prijsstijgingstempo (1,8 % in 2018 en 1,0 % in 2019). Deze vertraging is te wijten aan enerzijds verpleging in een ziekenhuis (0,9 % in 2020 tegenover 1,8 % in 2019) en anderzijds medische producten en toestellen (-1,5 % in 2020 tegenover -0,1 % in 2019). In het derde en vierde kwartaal 2020 liet de hoofdgroep een negatieve inflatie optekenen van respectievelijk -0,3 % en -0,4 %. Deze negatieve inflatie is veroorzaakt door de subcategorie medische producten en toestellen, dewelke een inflatie van respectievelijk -3,0 % en -3,2 % in het derde en vierde kwartaal. Voor geneesmiddelen diende de consument in 2020 gemiddeld 2,8 % minder te betalen dan een jaar voordien. Deze prijsdaling is een gevolg van de wet van 4 mei 2020⁷⁷ *ter uitvoering van de besparingsmaatregelen bij de farmaceutische specialiteiten in het kader van de gezondheidszorgbegroting 2020*. Het gaat om een combinatie van prijsverlagingen voor veel specialiteiten, maar ook de afschaffing van de door de patiënt te betalen toeslag als de prijs en de vergoedingsgrondslag niet op elkaar waren afgestemd.

Voor het eerst sinds 2015 liet de hoofdgroep communicatie in 2020 een negatieve inflatie optekenen (-0,4 %), als gevolg van de prijsdaling voor telefoondiensten. De inflatie voor postdiensten kwam in 2020 uit op gemiddeld 13,8 %, nadat ook in 2018 en 2019 de consumptieprijzen voor postdiensten sterk waren gestegen (11,3 % in 2018 en 14,7 % in 2019). Op 1 januari 2020 heeft Bpost opnieuw de tarieven voor de postzegel verhoogd. De prior-zegel kost vanaf januari 1,21 euro bij enkelvoudige verkoop in plaats van 1,00 euro. De non-prior-zegel is opgetrokken van 0,95 euro naar 1,01 euro bij enkelvoudige verkoop. Bij aankoop van 10 stuks kost de non-prior zegel 0,98 euro per stuk en de prior-zegel 1,18 euro per stuk. Sinds maart 2018 zijn de tarieven voor postzegels jaarlijks sterk verhoogd. Deze jaarlijkse prijsstijgingen hebben geleid tot een cumulatieve prijsstijging van maar liefst 45,3 % tussen februari 2018 en december 2020. De prijzen voor telefoon- en internetdiensten lieten in 2020 voor het tweede jaar op rij een negatieve inflatie optekenen (-0,2 % in 2019 en -0,7 % in 2020), wat voor het vierde jaar op rij een vertraging van het inflatiepeil betekent (4,6 % in 2016, 2,3 % in 2017 en 0,1 % in 2018) en dus fors lager is dan de gemiddelde jaarlijkse groei van 1,2 % voor de periode 2015-2020. De prijzen voor bundels, dewelke goed zijn voor tweederde van het gewicht van telefoon- en internetdiensten, lagen in 2020 gemiddeld 0,4 % hoger dan in 2019, wat een zeer lichte versnelling is ten opzichte van het voorgaande jaar (0,2 % in 2019). Mobiele telefoongesprekken waren in 2020 gemiddeld 6,9 % goedkoper dan in het voorgaande jaar.

De consumptieprijzen voor kleding en schoenen lagen in 2020 gemiddeld 0,2 % hoger dan vorig jaar, wat een vertraging betekent ten opzichte van het voorgaande jaar (0,7 % in 2019). Beide subcategorieën (kleding en kledingstoffen en schoenen) lieten een lagere inflatie optekenen dan in het voorgaande jaar (respectievelijk 0,9 % en 0,2 % in 2019 tegenover 0,4 % en -1,1 % in 2020). Vooral de inflatie voor schoenen kwam fors lager uit dan de GJG van 0,4 % voor de periode 2015-2020. Voornamelijk vanaf het tweede kwartaal 2020 werden lagere inflatiecijfers opgetekend voor beide subcategorieën en dus ook de hoofdgroep. Ook deze sectoren zijn sterk geïmpacteerd door de maatregelen in verband met de coronacrisis. Niet-essentiële winkels, zoals ook kleding- en schoenenwinkels, dienden tijdens de eerste lockdown de deuren te sluiten van 18 maart 2020 tot 11 mei 2020 en opnieuw tussen 2 november 2020 en 1 december 2020. Daarnaast vond de soldenperiode in de zomer van 2020 uitzonderlijk plaats van 1 tot en met 31 augustus 2020 en niet van 1 tot en met 31 juli 2020⁷⁸.

⁷⁷ <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2020/05/04/2020202638/justel>.

⁷⁸ Zie wet van 27 mei 2020: Wet tot wijziging van sommige bepalingen van het Wetboek van economisch recht wat de inschrijving in de KBO en het uitstel van de solden betreft: <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2020/05/27/2020041512/justel>.

I.4.2 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten in de voornaamste buurlanden

De diensteninflatie kwam in 2020 in Duitsland uit op gemiddeld 1,2 %, tegenover 0,9 % in Frankrijk en 2,3 % in Nederland. In de drie buurlanden betekende dit een vertraging van het prijsstijgingstempo ten opzichte van 2019 (respectievelijk 1,5 %, 1,2 % en 2,7 % in 2019). De diensteninflatie voor het gemiddelde van de buurlanden kwam in 2020 uit op 1,2 %, waarmee dit lager is dan in België (1,8 %). Enkel in Nederland kwam deze dus hoger uit dan in België. De diensten hebben gemiddeld in de buurlanden 0,58 procentpunt bijgedragen tot een totale inflatie van 0,51 %.⁷⁹

De niet-energetische industriële goederen (NEIG) waren in 2020 in Duitsland gemiddeld 0,1 % goedkoper op jaarbasis, wat een vertraging betekent ten opzichte van 2019 (1,1 %). In Frankrijk en Nederland daarentegen is de inflatie voor de NEIG versneld van respectievelijk -0,3 % en 0,6 % in 2019 tot respectievelijk 0,1 % en 1,3 % in 2020. Gemiddeld in de buurlanden kwam de inflatie voor de NEIG uit op 0,1 % in 2020 tegenover 0,7 % in België. Opnieuw was het enkel in Nederland dat de inflatie hoger uitkwam dan in België. De NEIG hebben gemiddeld in de buurlanden 0,03 procentpunt bijgedragen tot de totale inflatie van 0,51 %.

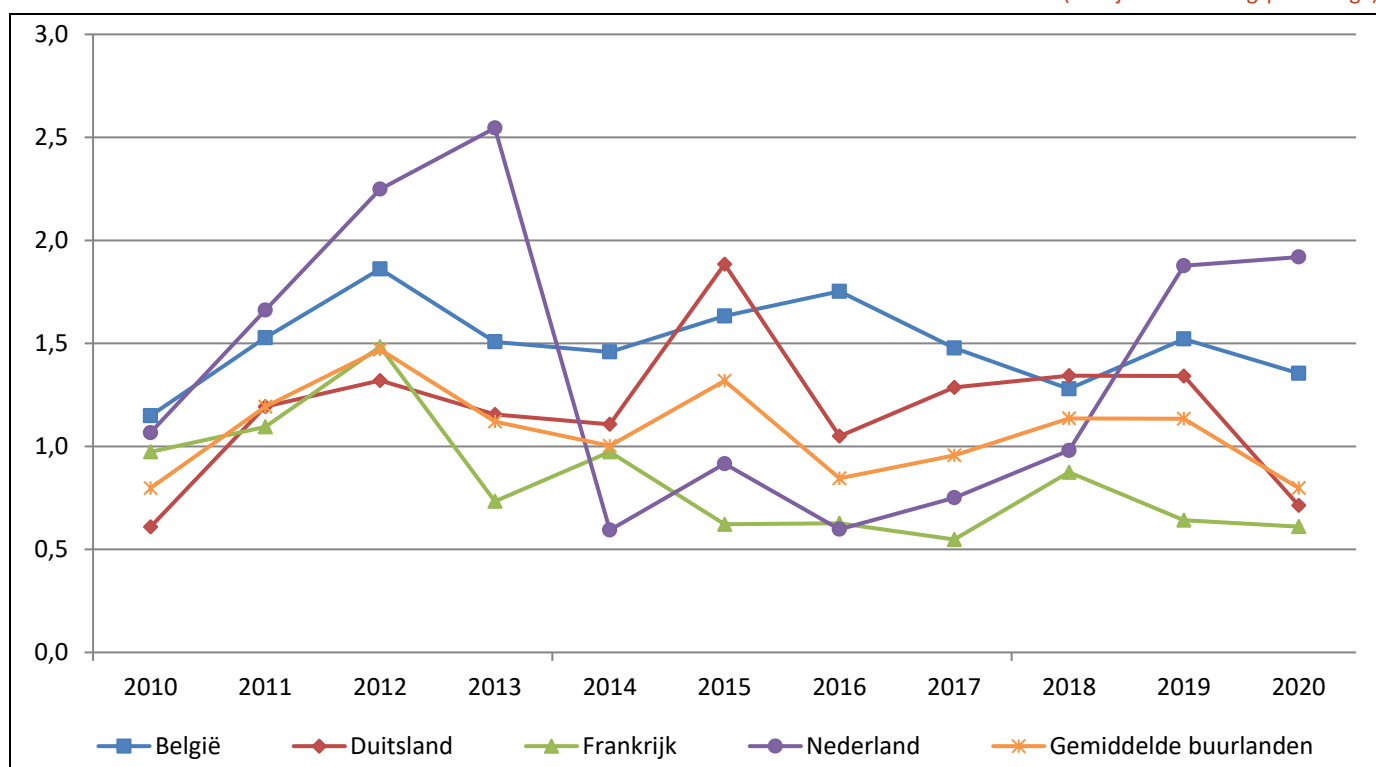
In België was de inflatie bij ongewijzigde indirecte belastingen voor diensten uitgekomen op 2,2 %, tegenover 1,8 % nu. Dit is te wijten aan de tijdelijke btw-verlaging in de horeca. Deze verlaging had echter niet tot doel de consumptieprijzen te verlagen, maar was een steunmaatregel voor de sector. Voor de NEIG was de inflatie bij ongewijzigde indirecte belastingen identiek aan de reële inflatie. In Duitsland was de inflatie bij ongewijzigde indirecte belastingen voor diensten uitgekomen op 2,1 % in plaats van 1,2 % nu, voor de NEIG had dit 1,2 % geweest in plaats van -0,1 %, als gevolg van de tijdelijke verlaging van de btw-tarieven. In Frankrijk en Nederland zou de inflatie bij ongewijzigde identieke belastingen identiek geweest zijn aan de reële inflatie. Zowel voor diensten als NEIG had de inflatie bij ongewijzigde indirecte belastingen gemiddeld in de buurlanden nog steeds lager geweest dan in België.

De NEIG en diensten droegen 0,36 procentpunt bij tot het verkleinen van het totale inflatieverschil met de buurlanden ten voordele van België. De NEIG en diensten droegen respectievelijk 0,16 procentpunt en 0,21 procentpunt bij ten nadele van België.

⁷⁹ In bijlage 4 zijn de grafieken opgenomen betreffende de jaarevolutie van de consumptieprijzen voor enerzijds de diensten in België en de voornaamste buurlanden en anderzijds de niet-energetische industriële goederen in België en de voornaamste buurlanden.

Grafiek 18. Jaarevolutie van de consumptieprijzen voor niet-energetische industriële goederen en diensten in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

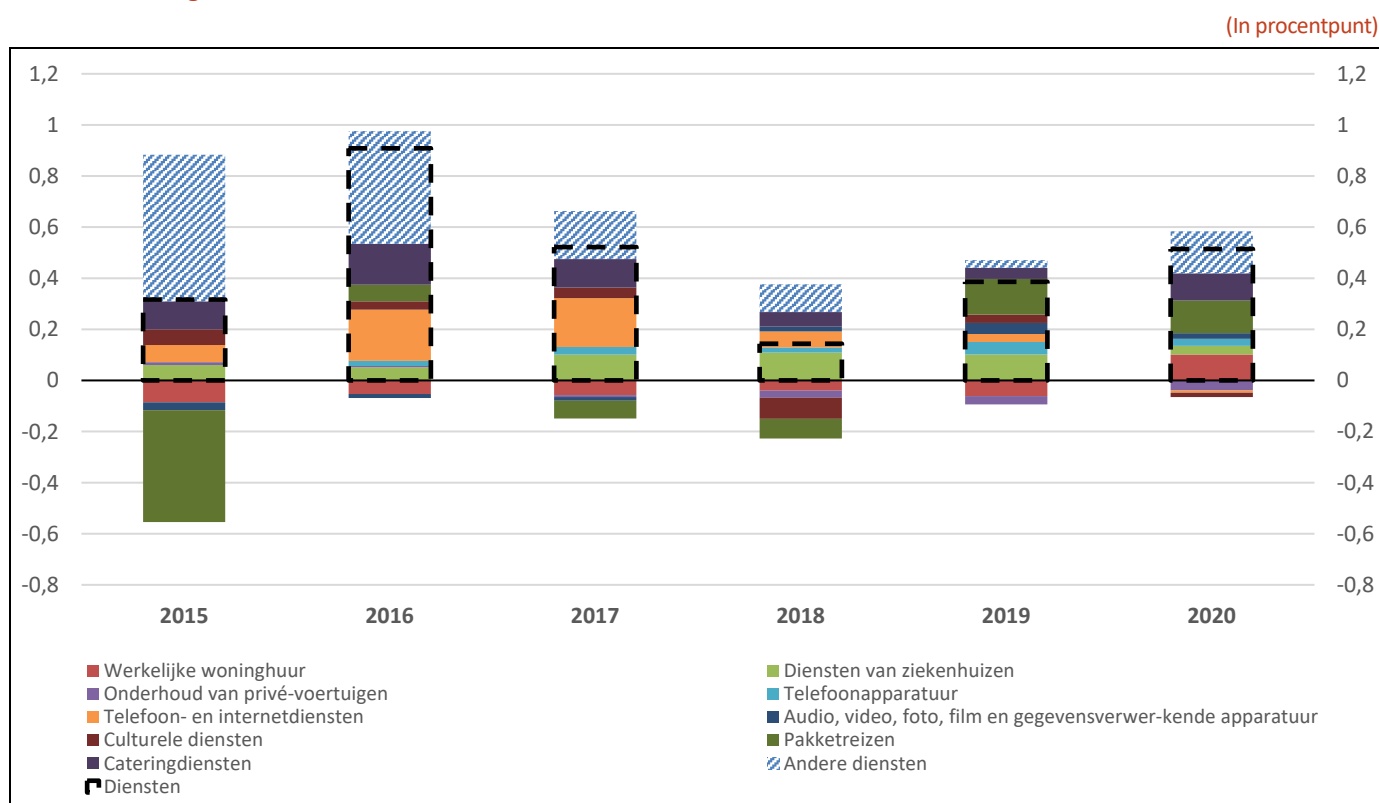
Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Voor de NEIG en diensten is het inflatieverschil tussen België en de buurlanden in 2020 verder opgelopen tot 0,56 procentpunt ten nadele van België (0,39 procentpunt in het voorgaande jaar en 0,14 procentpunt in 2018). De toename van dit inflatieverschil is sterk beïnvloed door de lagere inflatie in Duitsland, dewelke een gevolg is van de tijdelijke btw-verlaging. Let op: door de coronacrisis heeft de berekening van de inflatie voor bepaalde NEIG en diensten in de buurlanden mogelijk methodologische aanpassingen ondergaan.⁸⁰ Voornamelijk de categorie pakketreizen heeft sterk bijgedragen tot het inflatieverschil ten nadele van België (0,12 procentpunt). De inflatie voor pakketreizen kwam in België in 2020 uit op 3,0 %, terwijl deze gemiddeld in de buurlanden uitkwam op -2,7 % (voornamelijk door de negatieve inflatie van -3,1 % in Duitsland en -1,7 % in Nederland, tegenover 2,7 % in Frankrijk). Naast de pakketreizen heeft de categorie werkelijke woninghuur bijgedragen tot het inflatieverschil ten nadele van België (0,11 procentpunt). De inflatie voor werkelijke woninghuur kwam in België in 2020 uit op 2,7 % tegenover 1,2 % gemiddeld in de buurlanden (1,4 % in Duitsland, 0,4 % in Frankrijk en 2,7 % in Nederland). Enerzijds heeft de berekening van de inflatie van deze categorie in België in 2020 een methodologische wijziging ondergaan en anderzijds heeft Vlaanderen de berekening van de sociale huurprijs aangepast, wat geleid heeft tot een toename van de inflatie. De categorie cateringdiensten heeft, mede door het grotere gewicht van deze categorie in België, 0,11 procentpunt bijgedragen tot het inflatieverschil met de buurlanden. De inflatie voor cateringdiensten kwam in België in 2020 uit op 2,5 %, terwijl deze gemiddeld in de buurlanden uitkwam op 1,9 % (2,4 % in Duitsland, 1,3 % in Frankrijk en 2,5 % in Nederland). Ter herinnering: in België werd tijdelijk de btw voor maaltijden en niet-alcoholische dranken verlaagd naar 6 % van 8 juni 2020 tot en met 31 december 2020. Dit was echter een ondersteuningsmaatregel voor de sector en had niet als doel om de consumptieprijzen te laten dalen. Daarnaast leverde ook de categorie goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning (met 0,11 procentpunt) een belangrijke bijdrage tot het inflatieverschil. De inflatie voor deze categorie kwam in België in 2020 uit op 3,8 % tegenover 1,0 % gemiddeld in de buurlanden. Deze categorie heeft bovendien een groter gewicht in België dan in de buurlanden.

⁸⁰ Zie "https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/HICP_guidance.pdf".

Het inflatieverschil met de buurlanden voor de NEIG en diensten werd deels getemperd door onder meer de categorieën sociale bescherming en medische producten, apparaten en toestellen. De inflatie voor sociale bescherming (bijdrage van -0,06 procentpunt) kwam in 2020 uit op 1,5 % tegenover een inflatie van gemiddeld 3,2 % in de buurlanden. In Duitsland bedroeg de inflatie voor deze categorie 4,9 % (onder andere prijsverhoging in rusthuizen en in de thuiszorg), in Nederland 3,4 % (prijsverhoging in crèches) en in Frankrijk 1,2 %. Voor medische producten, apparaten en toestellen (bijdrage van -0,05 procentpunt tot het verkleinen van het inflatieverschil) bedroeg de inflatie in 2020 in de buurlanden gemiddeld 0,1 % tegenover -1,5 % in België (als gevolg van de wet van 4 mei 2020 ter uitvoering van de besparingsmaatregelen bij de farmaceutische specialiteiten in het kader van de gezondheidszorgbegroting 2020, zijn de prijzen voor geneesmiddelen in België sterk gedaald). Ook in Frankrijk was de inflatie voor deze categorie negatief, zij het minder uitgesproken (-0,3 %). In Duitsland bedroeg de inflatie 0,2 % terwijl in Nederland de prijzen voor deze categorie in 2020 gemiddeld 2,1 % hoger waren dan een jaar voordien.

Grafiek 19. Bijdrage van de voornaamste categorieën aan het inflatieverschil voor diensten en niet-energetische industriële goederen tussen België en de voornaamste buurlanden

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Tabel 8. Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten en voornaamste categorieën in België en in de voornaamste buurlanden in 2020

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht in 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Huisvesting exclusief energie	2,5	1,3	1,4	0,7	2,7	13,4	18,6
Werkelijke woninghuur	2,7	1,2	1,4	0,4	2,7	10,2	12,5
Watervoorziening en diverse diensten in verband met de woning	1,5	1,2	1,2	1,0	2,8	2,6	4,0
Onderhoud en reparatie van de woning	2,2	1,6	1,8	1,5	1,7	0,6	2,1
Restaurants, cafés en hotels	2,1	1,5	2,1	0,9	2,1	11,9	10,2
Cateringdiensten	2,5	1,9	2,4	1,3	2,5	10,5	8,0
Accommodatie	-0,6	0,3	1,0	-0,5	0,7	1,4	2,2
Vervoer exclusief energie	1,8	1,4	0,9	0,7	1,7	13,1	16,6
Aankoop van voertuigen	2,3	0,7	0,8	0,4	1,0	6,1	5,9
Onderhoud van privé-voertuigen	2,0	3,1	3,1	3,2	2,5	3,8	3,6
Overige diensten in verband met privé-voertuigen	1,9	1,6	1,7	0,8	6,7	0,5	2,1
Vervoerdiensten	0,4	-1,0	-0,4	-2,0	0,3	2,0	4,1
Onderdelen van privé-voertuigen	0,4	0,3	-0,5	0,9	7,1	0,7	0,9
Smeermiddelen	0,4	0,1	-0,2	0,1	0,0	0,0	0,1
Recreatie en cultuur	1,7	0,2	-0,4	0,9	2,2	13,3	14,1
Overige artikelen voor recreatie, tuinen en huisdieren	2,2	1,0	0,7	0,9	1,8	3,4	3,5
Pakketreizen	3,0	-2,7	-3,1	2,7	-1,7	2,2	2,6
Kranten, boeken en schrijfwaren	2,8	2,1	2,2	1,5	3,6	1,9	2,1
Diensten voor recreatie en sport	2,0	1,6	1,9	0,9	2,3	1,5	1,6
Culturele diensten	0,6	1,3	0,6	2,4	3,2	2,0	1,7
Grote duurzame goederen voor recreatie buitenshuis	0,4	0,5	0,0	0,2	2,8	0,3	0,6
Audio, video, foto, film en gegevensverwerkende apparatuur	-0,7	-1,9	-3,2	-1,9	3,6	2,1	1,9
Diverse goederen en diensten	1,5	1,5	1,9	0,8	3,3	11,9	14,1
Persoonlijke verzorging	1,5	1,5	1,9	0,8	3,3	4,0	3,9
Verzekeringen	1,3	0,8	0,3	0,7	4,2	3,9	4,1
Sociale bescherming	1,5	3,2	4,9	1,2	3,4	2,0	3,0
Artikelen voor persoonlijk gebruik n.e.g.	2,7	1,0	0,3	1,6	0,5	0,9	1,2
Overige diensten n.e.g.	1,2	1,3	0,7	0,6	4,1	0,9	1,4
Financiële diensten n.e.g.	5,6	2,7	4,1	1,0	3,8	0,1	0,6
Stoffering, huishoudelijke apparaten en dagelijks onderhoud van de woning	1,5	0,5	0,2	0,6	1,4	10,6	7,9
Goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning	3,8	1,0	2,1	-0,2	1,2	3,2	1,4
Meubelen en stoffering, vloerbedekking	0,7	0,7	0,2	1,7	0,6	3,6	2,9
Huishoudtextiel	1,1	1,0	0,0	0,8	4,4	0,7	0,6
Glas, servies en huishoudelijke artikelen	0,5	0,5	-0,1	0,7	1,0	0,8	0,8
Gereedschappen voor huis en tuin	0,1	-0,3	-0,8	0,5	0,8	0,9	0,9
Huishoudelijke apparaten	-0,2	-0,3	-0,6	-0,5	2,4	1,5	1,3
Gezondheid	0,1	0,5	0,7	0,0	1,7	11,8	6,5
Diensten van ziekenhuizen	0,9	3,5	4,1	0,5	0,0	5,8	0,6
Extramurale gezondheidszorg	0,2	0,2	0,0	0,2	1,6	2,9	3,1
Medische producten en toestellen	-1,5	0,1	0,2	-0,3	2,1	3,1	2,7
Onderwijs	1,3	0,1	-0,8	2,1	1,1	0,7	1,0
Communicatie	-0,4	-1,1	-1,8	-0,1	-1,2	4,5	4,0
Post- en pakketdiensten	13,8	4,5	3,4	6,9	4,3	0,1	0,3
Telefoonapparatuur	-3,7	-6,6	-6,2	-6,9	-7,3	0,2	0,5
Telefoon- en internetdiensten	-0,7	-0,7	-1,7	0,6	-0,2	4,2	3,3
Kleding en schoenen	0,2	-0,6	-0,8	-0,4	0,0	8,9	6,9
Kleding en kledingstoffen	0,4	-0,4	-0,9	0,1	0,3	7,4	5,5
Schoenen	-1,1	-1,3	-0,5	-2,5	-1,5	1,5	1,4

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht in 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
NEIG en diensten	1,4	0,8	0,7	0,6	1,9	100,0	100,0
<i>Diensten</i>	1,8	1,2	1,2	0,9	2,3	61,1	63,8
<i>NEIG</i>	0,7	0,1	-0,1	0,1	1,3	38,9	36,2
NEIG en diensten (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	1,6	1,4	1,8	0,6	1,9		
<i>NEIG</i> (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	0,7	0,7	1,2	0,0	1,4		
<i>Diensten</i> (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	2,2	1,7	2,1	0,9	2,3		

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Nb: niet beschikbaar.

II. Prijzen levensmiddelen: vergelijking op lange termijn (2005-2020) met buurlanden

II.1 Inleiding

Sinds 2017 en tot voor kort was de inflatie van de prijzen van levensmiddelen in België bijna elk kwartaal lager dan gemiddeld in de buurlanden. In de periode tussen het eerste kwartaal 2017 en het laatste kwartaal 2020, d.w.z. 16 kwartalen, lag de Belgische inflatie van levensmiddelen slechts in vier kwartalen boven het gemiddelde van de buurlanden (waarvan twee als gevolg van de tijdelijke btw-verlaging in Duitsland). Zoals uiteengezet in deel I, zijn het vooral de niet-bewerkte levensmiddelen die in deze periode het verschil maken tussen België en de buurlanden. Om deze recente evolutie te begrijpen, leek het noodzakelijk om verder terug te gaan in de tijd om te kijken of deze lagere inflatie in België diende gerelativeerd te worden of integendeel deel uitmaakt van een structurele evolutie. Dit hoofdstuk beoogt de stijging op lange termijn van de prijsindexen voor de verschillende productgroepen waaruit de algemene index van levensmiddelen is samengesteld, grondiger te onderzoeken en om de evolutie in België te vergelijken met die in elk van zijn buurlanden. Om redenen van beschikbaarheid van gegevens gaat de analyse terug tot 2005 (en soms 2003, in het geval van brood, om rekening te houden met de liberalisering van de prijzen in 2004).

Deze analyse is daarom toegespitst op het verschil in de evoluties van de levensmiddelen op lange termijn met elk buurland afzonderlijk, en op de redenen voor de verschillen.

Uit de analyse over de volledige periode, d.w.z. 2005-2020, en voor alle levensmiddelen (inclusief tabak en alcohol) blijkt dat de inflatie in België in het algemeen hoger was dan in de drie buurlanden. De zwakkere evolutie van de Belgische inflatie in de afgelopen kwartalen strookt dan ook niet met de tot dusver waargenomen algemene tendens. Ze maakt deel uit van een dynamiek van convergentie van indexen, vooral met Frankrijk.

In het eerste deel van de analyse zal een algemeen overzicht worden gegeven van de evolutie van de indexen voor levensmiddelen in de periode 2005-2020, waardoor episodes van sterkere divergentie of convergentie van deze indexen duidelijker naar voren zullen kunnen komen. Wat het inflatieverschil (of de bijdrage tot de inflatie) tussen België en alle buurlanden betreft, kunnen bepaalde periodes meer in detail besproken worden. De andere delen zijn gestructureerd volgens de periodes waarbij de nadruk ligt op de productcategorie (of -categorieën) die het meest bijdraagt (of bijdragen) tot de stijging of daling van het verschil tussen de Belgische inflatie en die van de buurlanden.

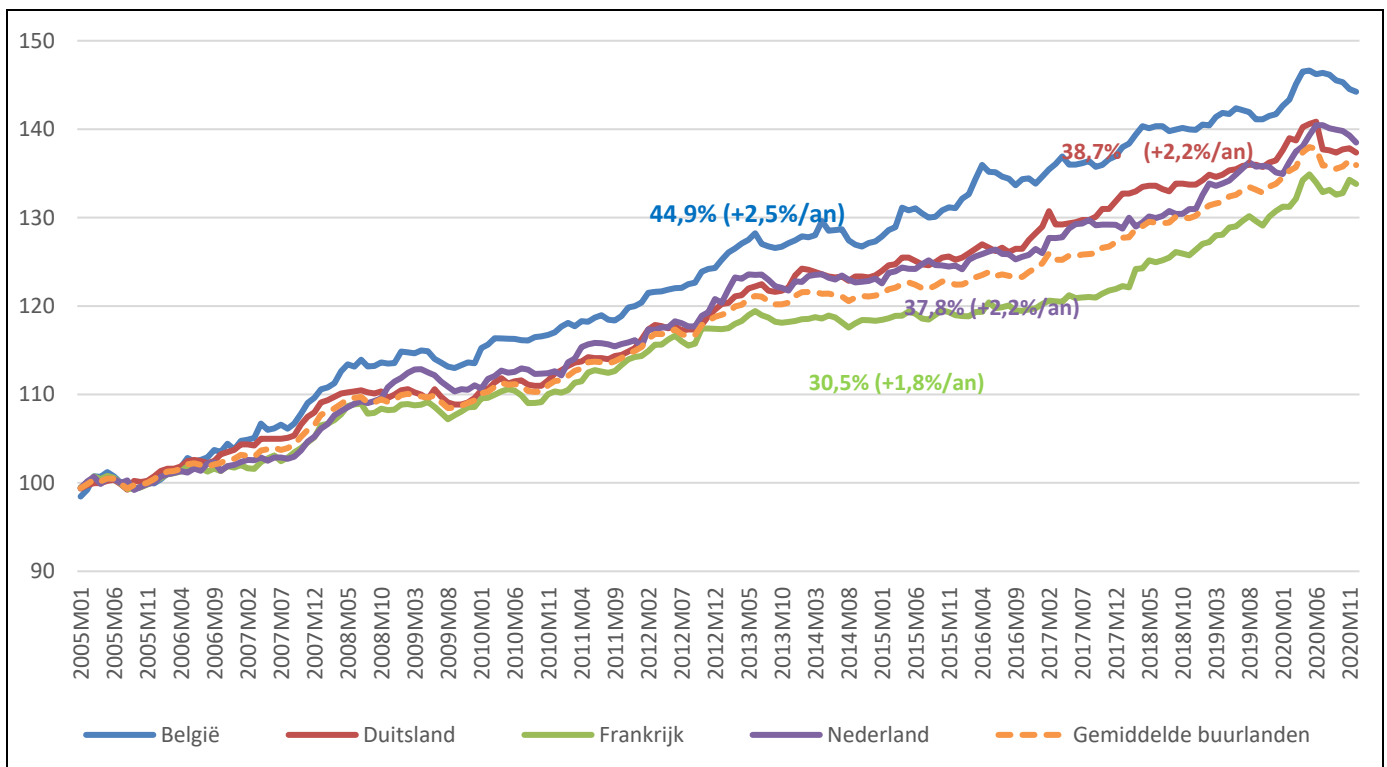
II.2 Alle levensmiddelen (inclusief tabak en alcohol)

Over de gehele periode (januari 2005-december 2020) was de gecumuleerde inflatie in België hoger dan in de buurlanden (grafiek 20). In 16 jaar tijd is de algemene index van levensmiddelen in België⁸¹, met 44,9 % gestegen, d.w.z. met gemiddeld 2,5 % per jaar. In Duitsland bedroeg de groei 2,2 % per jaar, in Nederland 2,2 % per jaar en in Frankrijk 1,8 % per jaar. Als we het jaar 2020 vergelijken met het jaar 2005, bedroeg de groei 45,2 % in België, 38,5 % in Duitsland, 33,1 % in Frankrijk en 38,7 % in Nederland.

⁸¹ Er wordt een lineaire regressievergelijking opgesteld voor de periode januari 2005-december 2020. Vervolgens wordt op basis van deze vergelijking een theoretische index berekend voor de twee uiterste punten (een index voor januari 2005 en een index voor december 2019). De verhouding tussen deze twee theoretische indexen geeft het totale groeicijfer en het gemiddelde jaarlijkse groeicijfer (de regressiecoëfficiënt van de lijn). Dat zijn de de "trendmatige" groeicijfers.

Grafiek 20. Evolutie van de consumptieprijsen van levensmiddelen

(Index 2005=100)

Bron: Statbel en eigen berekeningen.

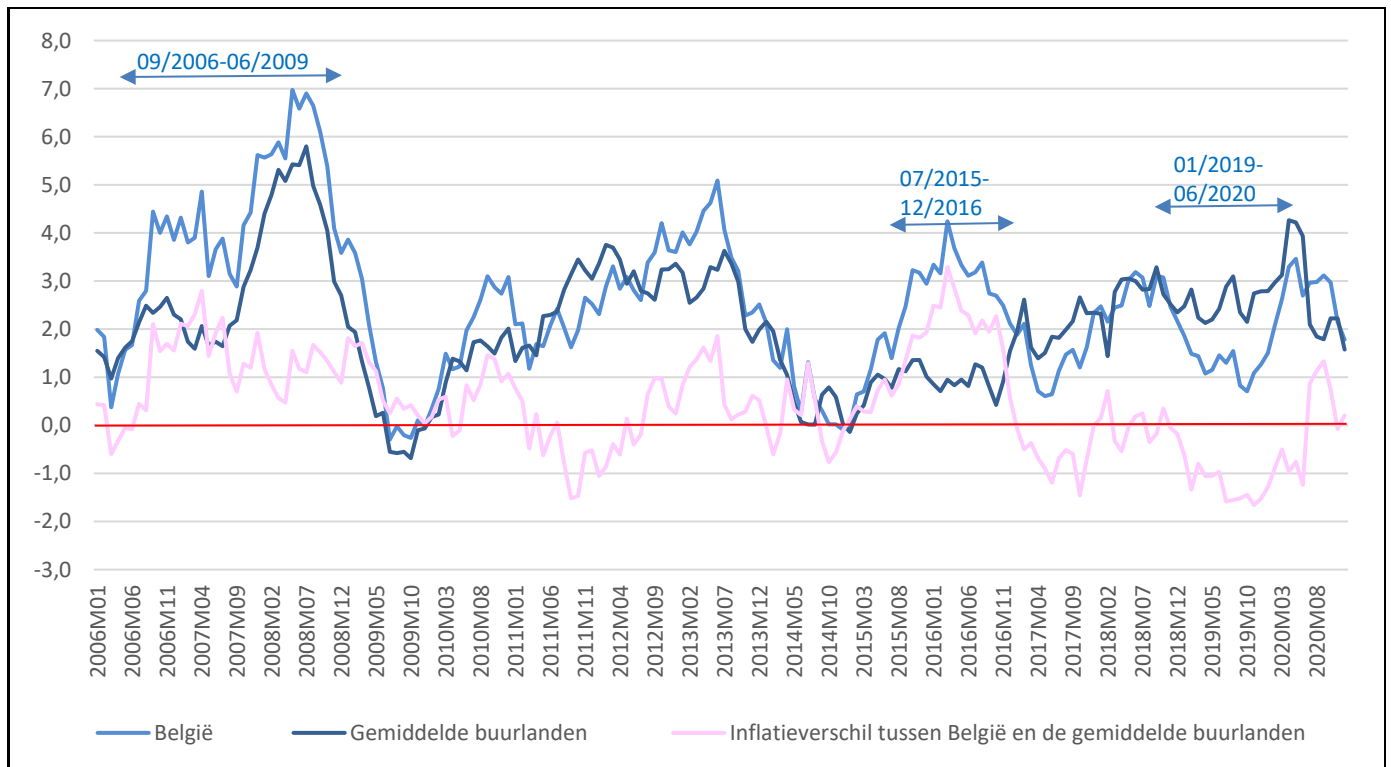
Voor elk land vertoont de prijsevolutie verschillende stijgingsfasen, afgewisseld met fasen van stabilisatie (plateaus). Deze situatie is zeer duidelijk in het geval van Frankrijk, en veel minder duidelijk in België, waar de prijsstijging meer continu is.

In alle landen vond een van deze stijgingsfasen (de grootste) plaats van september 2006 tot juni 2009, op het moment van de zogenaamde "voedselcrisis" die gepaard ging met de financiële crisis. De stijging van de prijzen van levensmiddelen was het sterkst voelbaar in België. Tussen juni 2007 en juni 2008 (ten tijde van de financiële crisis, die leidde tot een "voedselcrisis") zijn de prijzen in België met 6,6 % gestegen, tegenover 5,1 % in Duitsland, 5,6 % in Frankrijk en 5,9 % in Nederland. Het inflatieverschil tussen België en het gemiddelde van de buurlanden manifesteerde zich echter vooral voor het uitbreken van de "voedselcrisis", tussen eind 2006 en medio 2007, en ook kort na juni 2008 (tot juni 2009). Tijdens deze periode, tussen ongeveer september 2006 en juni 2009, is het inflatieverschil tussen België en alle buurlanden dan ook toegenomen. Dit is de eerste fase van de toename van het verschil. Ook moet opgemerkt worden dat in alle landen de hoge inflatie werd gevolgd door een stabilisatieperiode van ongeveer twee jaar.

Een tweede periode van inflatieverschillen tussen België en de buurlanden wordt waargenomen tijdens de periode 2015-2016. Tijdens deze twee jaar, tussen januari 2015 en december 2016, stegen de prijzen in België met 4,6 %, terwijl ze in Duitsland slechts met 3,4 % stegen, in Frankrijk met 1,1 % en in Nederland met 3,2 %. Tussen augustus 2015 en november 2016 schommelt het verschil in inflatie tussen België en de buurlanden gemiddeld tussen +1,4 en +3,3 procentpunt.

Grafiek 21. Gemiddelde inflatie en inflatieverschil tussen België en de buurlanden

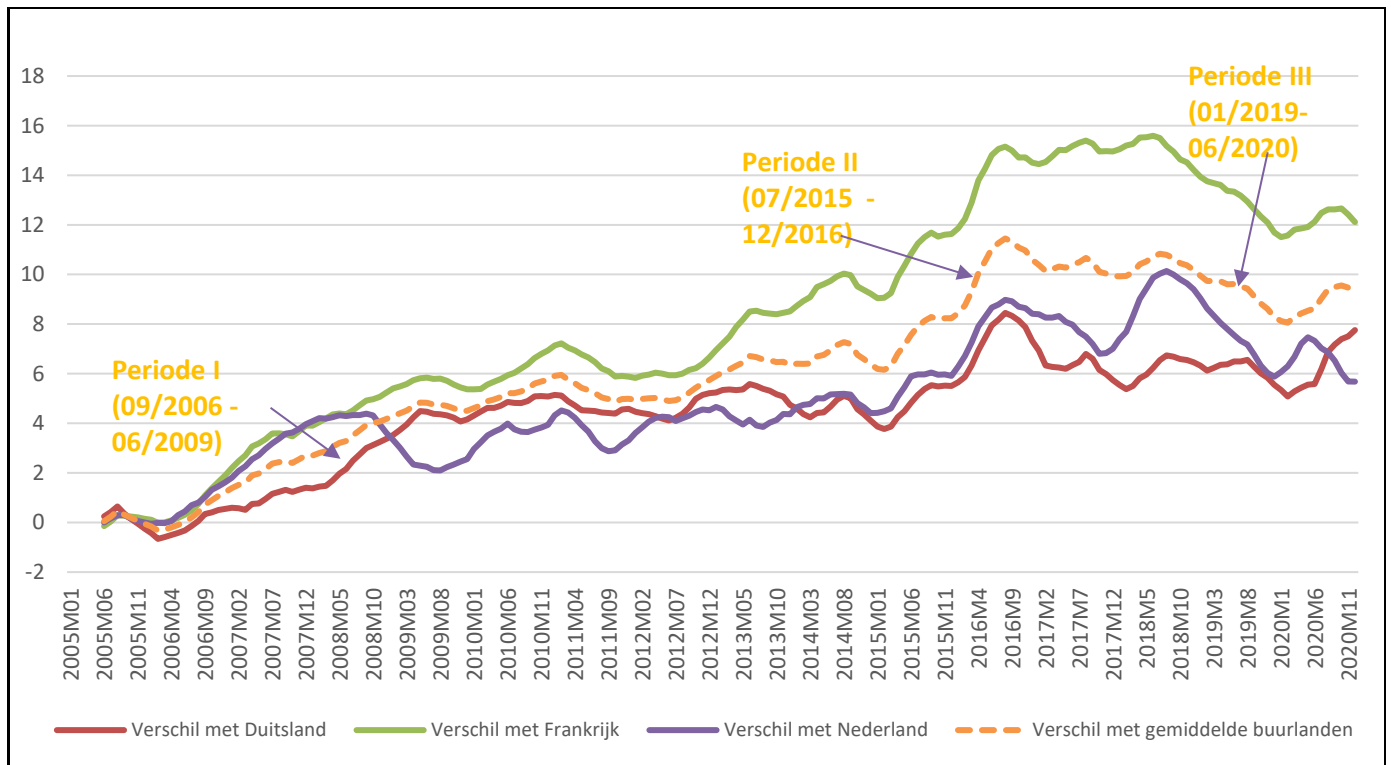
(In %, en het verschil in procentpunt)

Bron: Statbel en eigen berekeningen.

Grafiek 22. Gecumuleerd verschil van de evolutie van de consumptiepijzen van levensmiddelen tussen België en de buurlanden in de periode januari 2005-december 2020

(Verschil met januari 2005 = 0, voortschrijdend gemiddelde over 6 maanden)

Bron: eigen berekeningen op basis van gegevens van Statbel.

Grafieken 21 en 22 geven een nauwkeuriger beeld van deze twee periodes (periode I en periode II) waarin de Belgische inflatie aanzienlijk hoger was dan in de buurlanden. De maandelijkse evolutie van het gemiddelde inflatieverschil tussen België en de buurlanden, in procentpunt, wordt weergegeven in grafiek 21. Grafiek 22 illustreert de cumulatie van dit verschil in de prijsevolutie: het verschil (negatief of positief) van één maand wordt opgeteld bij de som van alle verschillen van de voorgaande maanden. De oefening wordt gemaakt in vergelijking met elk van de buurlanden en in vergelijking met hun prijsevolutie, waarbij de index van januari 2005 gelijk is aan 100. In grafiek 22 wordt dit verschil weergegeven als een voortschrijdend gemiddelde over zes maanden. Grafiek 22 laat zien dat het verschil veel vaker positief was (sterkere prijsevolutie in België) dan negatief, aangezien de curves de neiging vertoonden te stijgen, althans tot eind 2016. De grafiek toont ook de twee periodes waarin de verschillen het grootst waren en het langst aanhielden: periode I, tussen september 2006 en ongeveer juni 2009; en periode II, tussen (ongeveer) juli 2015 en december 2016. Er zijn uiteraard ook andere periodes waarin de prijsevolutie afwijkt van die van de buurlanden, maar die zijn korter en/of minder uitgesproken. Er moet ook een onderscheid gemaakt worden naargelang van het land waarmee België vergeleken wordt.

In de afgelopen periode, zijnde de laatste vier jaar (2017-2020), was het prijsstijgingstempo in België daarentegen lager dan in de buurlanden (de gemiddelde jaarlijkse inflatie in de jaren 2017-2020 bedroeg 2,0 %/jaar in België, 2,3 %/jaar in Duitsland, 2,7 %/jaar in Frankrijk en 2,5 %/jaar in Nederland). Van januari 2019 tot juni 2020 (periode III in grafiek 21) is het maandelijkse inflatieverschil tussen België en het gemiddelde van de buurlanden systematisch negatief (lagere inflatie in België). Niettemin stegen de prijzen van de levensmiddelen in België vanaf juli 2020 elke maand iets sneller dan het gemiddelde in de belangrijkste buurlanden (zie grafiek 21). Deze tendens werd ondersteund door het feit dat in Duitsland het btw-tarief sinds juli 2020 tijdelijk is verlaagd.

Zowel in België als in alle buurlanden stegen de prijzen van levensmiddelen sneller dan de algemene index (grafiek 23). Voor België is de jaarlijkse algemene index tussen 2005 en 2020 gemiddeld met 1,8 %/jaar gestegen, tegenover 2,5 % voor de index van levensmiddelen. In de buurlanden bedragen deze percentages gemiddeld respectievelijk 1,4 %/jaar en 2,1 %/jaar (tabel 1).

Tabel 9. Gemiddelde jaarlijkse inflatie in de periode 2005-2020 (%/jaar)

	Totale inflatie (GICP)	Levensmiddelen met alcohol en tabak	Bewerkte levensmiddelen met alcohol en tabak	Bewerkte levensmiddelen zonder alcohol en tabak	Niet bewerkte levensmiddelen
België	1,8	2,5	2,8	2,5	2,0
Duitsland	1,4	2,2	2,2	2,0	2,2
Frankrijk	1,3	1,9	1,7	1,0	2,3
Nederland	1,5	2,2	2,3	1,7	2,0
Gemiddelde buurlanden	1,4	2,1	2,0	1,5	2,3

Bron: eigen berekeningen op basis van gegevens van Statbel.

Wanneer men de evolutie van de prijzen van bewerkte levensmiddelen, met uitzondering van tabak en alcohol, vergelijkt met de evolutie van de algemene index, liggen deze in Frankrijk en Nederland zeer dicht bij elkaar. Dat is echter niet het geval voor België en Duitsland.

Wat de bijdrage tot de inflatie van de prijzen van levensmiddelen betreft, onderscheidt België zich van zijn drie belangrijkste buurlanden door een hogere bijdrage van bewerkte producten, met uitzondering van tabak en alcohol. Als maandelijks gemiddelde in de periode januari 2006 - december 2020 waren deze producten goed voor 1,12 procentpunt (pp), of 44 % van de inflatie van levensmiddelen, tegenover 0,69 pp (33 %) voor de drie buurlanden samen (grafiek 24). De bijdrage van niet-bewerkte producten daarentegen is na Nederland het laagst in België (0,70 pp of 28 %), terwijl deze in Frankrijk 0,77 pp (40 %) bedraagt. Opvallend is de relatieve overeenkomst van de bijdrage van tabak en alcohol in de vier landen. Het relatieve gewicht van bewerkte levensmiddelen, met uitzondering van tabak en alcoholische dranken, is in België hetzelfde als in de buurlanden als geheel (deze producten maken 45,9% van het gewicht van de levensmiddelen in België uit, tegen gemiddeld 45,3% in de buurlanden, zie tabel 10). De weging verklaart derhalve niet het verschil in deze bijdragen tot de inflatie.

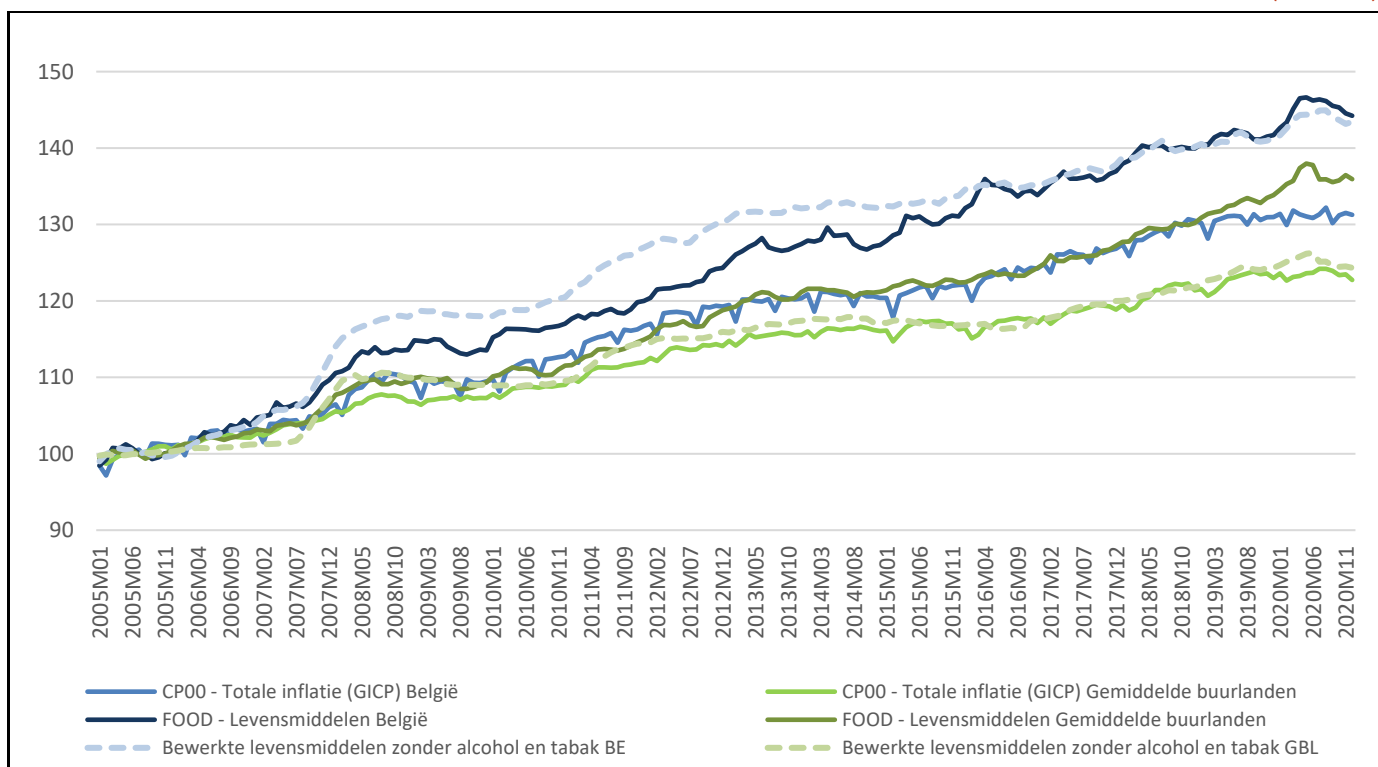
Tabel 10. Relatief gewicht van de verschillende belangrijke categorieën levensmiddelen, gemiddelde 2005-2020 (%)

	Bewerkte levensmiddelen inclusief alcohol en tabak	Bewerkte levensmiddelen exclusief alcohol en tabak	Niet-bewerkte levensmiddelen
België	65,7%	45,9%	34,3%
Duitsland	71,8%	44,3%	28,2%
Frankrijk	64,3%	44,6%	35,7%
Nederland	71,5%	53,2%	28,5%
Gemiddelde buurlanden	68,9%	45,3%	31,1%

Bron: Statbel.

Grafiek 23. HICP - gemiddelde algemene index en index van levensmiddelen voor België (BE) en de buurlanden (PV)

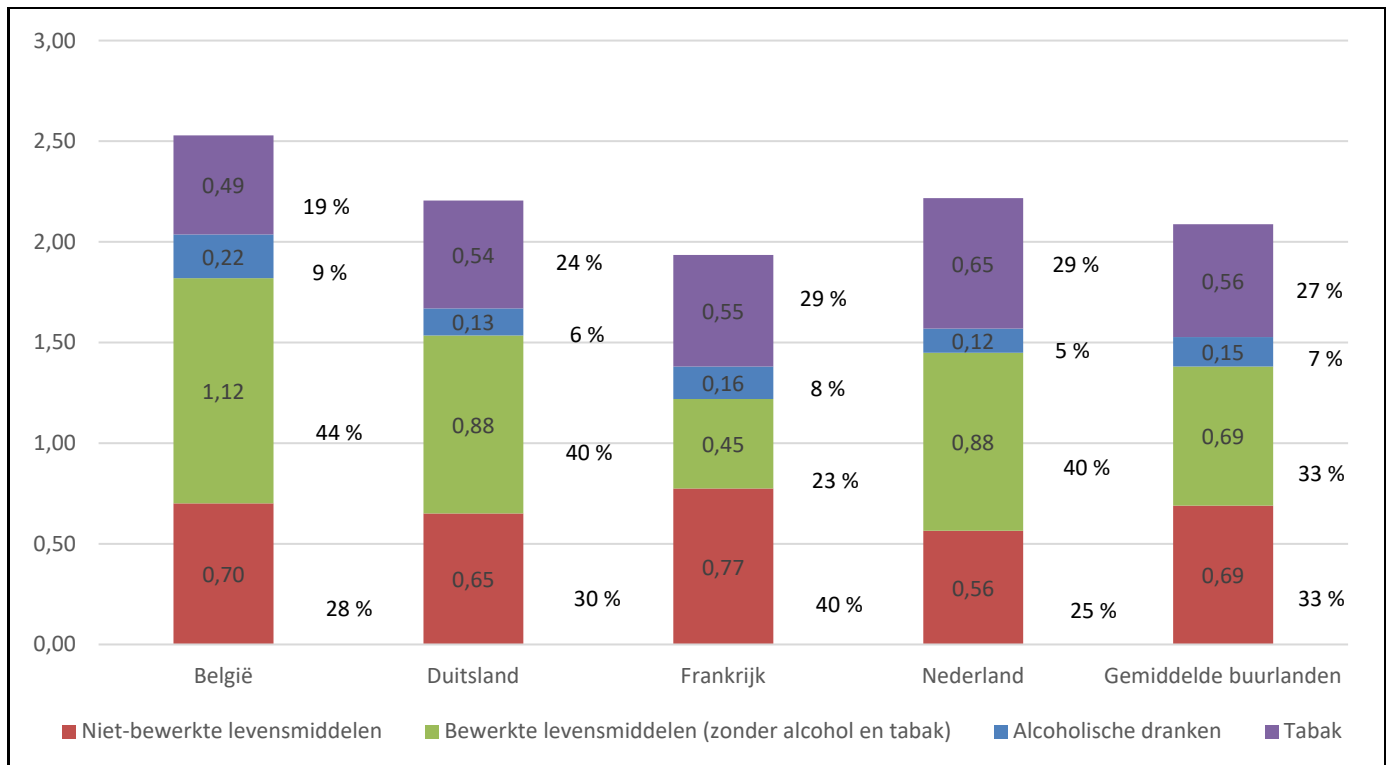
(2005=100)

Bron: Statbel.

Grafiek 24. Bijdrage tot de inflatie van levensmiddelen

(Maandelijks gemiddelde 2006-2020 (pp))

Bron: eigen berekeningen op basis van gegevens van Statbel.

Over de volledige periode 2005-2020 is het vooral de categorie "**brood en granen**" die verantwoordelijk is voor de kloof tussen België en de buurlanden wat de *bijdrage* tot de inflatie⁸² betreft (grafiek 25). Deze grafiek is gebaseerd op de bijdragen tot de inflatie van elke productgroep, omdat deze rekening houden met het gewicht van elk van deze groepen.

Wanneer België met elk van zijn buurlanden wordt vergeleken, is het deze productgroep die er duidelijk uitspringt. Vervolgens hangt het ervan af welk land met België vergeleken wordt. Met Frankrijk is er ook een opvallend verschil wat zuivelproducten en suiker betreft. Met Nederland worden eveneens suiker en vlees genoemd als producten die de hogere inflatie in België verklaren.

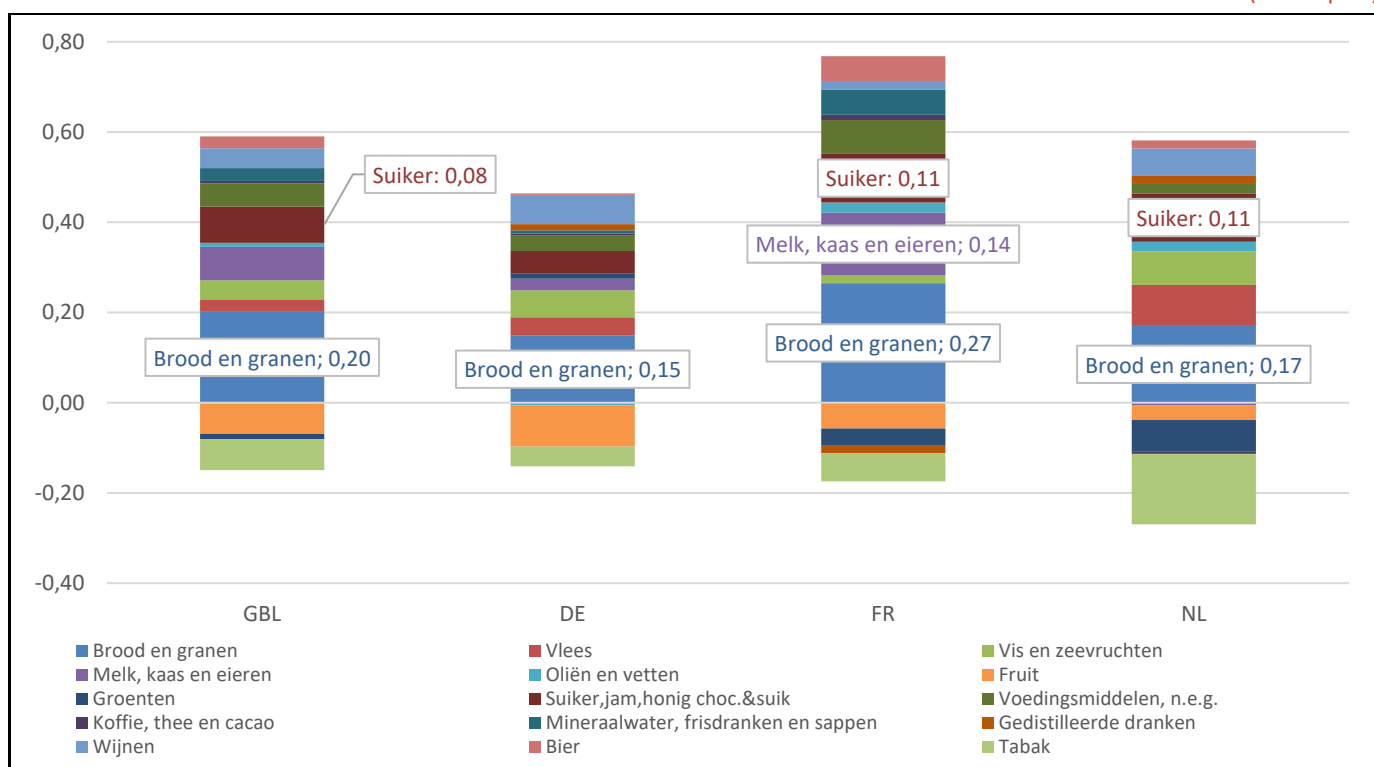
De producten die in België minder sterk tot de inflatie van levensmiddelen hebben bijgedragen dan in de buurlanden, zijn onder meer fruit en tabak voor alle beschouwde landen, en groenten vooral in vergelijking met Nederland.

Bij een nadere beschouwing van de drie onderscheiden periodes (grafiek 26) blijkt dat voor periode I (van september 2006 tot juni 2009) het zeer duidelijk de groep "**brood en granen**" is die het toenemende inflatieverschil tussen België en het gemiddelde van de buurlanden voor levensmiddelen verklaart. Bijna de helft (42 %) van het inflatieverschil is afkomstig van deze productgroep (een gemiddeld verschil van 0,61 procentpunt op een totaal verschil van 1,46 procentpunt voor levensmiddelen). Voor periode II (juli 2015-december 2016) zijn wijn en gegiste dranken enerzijds en tabak anderzijds de twee belangrijkste productgroepen. Ook zuivelproducten en eieren spelen in elke periode een belangrijke rol. Voor periode III, die overeenkomt met de periode januari 2019 tot juni 2020, behoren vlees en groenten duidelijk tot de producten waarvan de prijsevolutie het afnemende inflatieverschil tussen België en de buurlanden verklaart.

⁸² Het gaat om de som van de maandelijkse verschillen tussen België en het gemiddelde van de buurlanden in de *bijdragen* tot de inflatie van levensmiddelen.

Grafiek 25. Bijdrage tot de inflatie van levensmiddelen - Gemiddeld maandelijks verschil 2005-2020 tussen België en de buurlanden

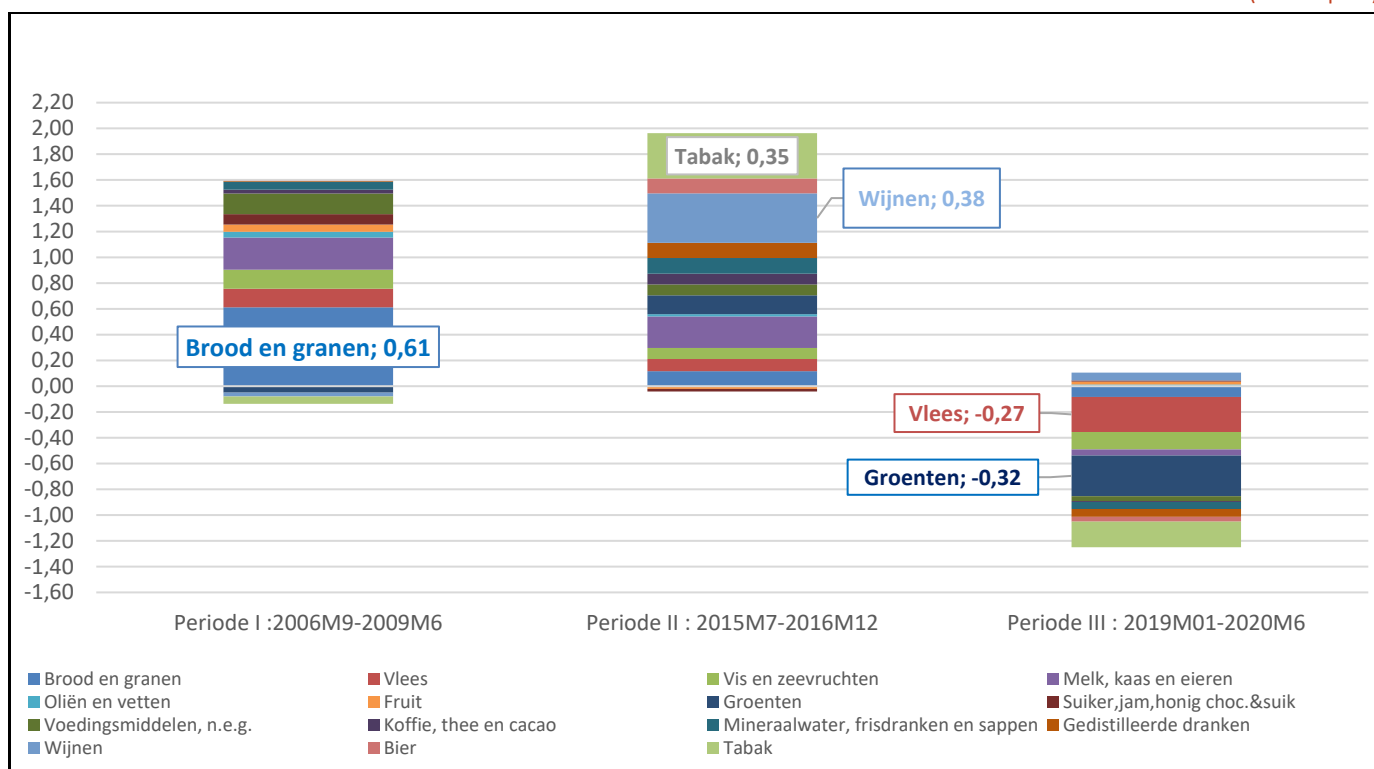
(Procentpunt)

Bron: eigen berekeningen op basis van gegevens van Statbel.

Grafiek 26. Bijdrage tot de inflatie van levensmiddelen - gemiddeld maandelijks verschil tussen België en het gemiddelde van de buurlanden voor drie periodes

(Procentpunt)

Bron: eigen berekeningen op basis van gegevens van Statbel.

In de volgende delen zal de analyse meer specifiek toegespitst worden op de drie onderscheiden periodes, waarbij de aandacht vooral zal uitgaan naar de productgroepen die het meest hebben bijgedragen tot het inflatieverschil. Voor deze productgroepen zal in de analyse echter ook gekeken worden naar de evolutie van hun prijs over de volledige onderzochte periode (2005 (2003) - 2020).

II.3 Periode I: Brood en granen

Wat de voedingsmiddelen betreft, is de productgroep **brood en granen** (grafiek 26) goed voor bijna de helft (41 %) van het inflatieverschil tussen september 2006 en juni 2009.

Er zij aan herinnerd dat de broodprijs in België is geliberaliseerd in juli 2004⁸³. Dat kan verklaren waarom zelfs voor de "voedselcrisis" de inflatie voor brood en granen in ons land hoger was. De analyse zal dan ook betrekking hebben op de periode 2003-2020.

Grafiek 27 laat zien dat het verschil in de evolutie van de brood- en graanprijzen tussen België en de buurlanden vooral in maart 2004 is toegenomen en vervolgens gestaag is blijven toenemen tot augustus 2007. Daarna versnelde de toename van het verschil opnieuw, gedurende een jaar. Vanaf juli 2009 varieerde het verschil met de andere landen naargelang van het land: met Duitsland bleef de kloof stabiel, terwijl hij met Frankrijk en Nederland bleef groeien.

Tijdens het eerste deel van de onderzochte periode (van februari 2004 tot juli 2007) was de toename van het prijsverschil het gevolg van de liberalisering van brood in België⁸⁴. In deze periode steeg de gemiddelde prijs van deze productgroep met 16 %, viermaal meer dan in Duitsland en Frankrijk, terwijl de prijzen in Nederland in dezelfde periode daalden. Toch was er een aanzienlijke stijging van de prijsindex voor "brood en granen" in maart 2004, d.w.z. voor de deregulering.

Volgens een studie van de Nationale Bank van België heeft de deregulering heeft geleid tot een duidelijke toename van de productkwaliteit en de efficiëntie van de industriële processen bij de productie van brood en gebak (Dhyne, Petrin, Warzynski, 2020).

De tweede subperiode van sterke prijsstijgingen voor "brood en granen" (augustus 2007-juli 2009) is verbonden met wat "de voedselcrisis" wordt genoemd, d.w.z. de stijging van de prijzen van landbouwgrondstoffen (met name granen) op de wereldmarkten die verband houdt met de financiële crisis⁸⁵ (zie grafiek 29 de evolutie van de index 2005=100 van de prijs van broodtarwe op de Europese markt). Ook in de drie buurlanden was er een duidelijke stijging, maar in België was ze het sterkst en duurde ze het langst. In die periode steeg de prijsindex met 14,2 % in België, tegenover 9,6 % in Duitsland, 7,7 % in Frankrijk en 10,2 % in Nederland.

Het effect van deze prijsstijging van brood en granen op de inflatie voor levensmiddelen was in België des te sterker dan in de buurlanden, omdat het gewicht van deze productcategorie hier significant is. In 2005 was het verschil al aanzienlijk: een gewicht van 31,6 % in België⁸⁶, tegen 20,0 % in Duitsland, 23,8 % in Frankrijk en 18,4 % in Nederland. In de periode 2006-2009 is het gewicht in België (en ook in Nederland) verder toegenomen tot 34,0 % in 2009, terwijl het in Duitsland en Frankrijk is afgenomen. Indien echter het "gewichtseffect" wordt geëlimineerd door aan de buurlanden voor elk van de jaren hetzelfde gewicht toe te kennen als in België, blijkt dat de groep "brood en granen" grotendeels de categorie blijft die het meest bijdraagt tot het inflatieverschil tussen België en elk van de buurlanden (behalve voor Duitsland, waar tabak het belangrijkste product wordt in termen van zijn bijdrage tot het inflatieverschil tussen de twee landen). In vergelijking met het gemiddelde van de buurlanden wordt de gemiddelde maandelijkse bijdrage aan

⁸³ Meer bepaald de meest gangbare broodsoorten, zoals 1 kg wit brood.

⁸⁴ Alleen de prijs van sommige broden is gedereguleerd. Maar binnen de productgroep "brood en granen" heeft brood verreweg het grootste gewicht (samen met de subgroep "andere bakkerijproducten").

⁸⁵ De Europese marktprijs van broodtarwe is bijvoorbeeld gestegen van 121 euro/ton in augustus 2006 tot 261 euro/ton in maart 2008.

⁸⁶ Ten opzichte van het totaal van het GICP.

het inflatieverschil over de periode 2005-2020 als geheel 0,15 procentpunt, op een totaal van 0,43 procentpunt (tegen respectievelijk 0,20 procentpunt en 0,44 procentpunt met een reële weging). Als we ons beperken tot periode 1 (van september 2006 tot juni 2009), stijgt het gemiddelde maandelijkse verschil in de bijdrage van brood en granen aan de inflatie tot 0,46 punten (op een totaal van 1,44 punten) met gelijke weging, tegen 0,61 punten en 1,46 punten met reële weging. De groep brood en granen blijft in hoge mate de groep die het meest bijdraagt tot het inflatieverschil in deze periode, ongeacht het buurland waarmee het verschil wordt berekend. Het is duidelijk dat het verschil in weging een rol speelt, maar het "gewicht"-effect verandert niets aan de algemene bevinding over de invloed van deze productengroep op het inflatieverschil tussen België en de buurlanden.

In België zijn vooral de prijzen van deegwaren sterk gestegen (grafiek 28), en de bijdrage van deze producten tot de inflatie van levensmiddelen is bijna even groot geworden als die van brood. In een jaar tijd, tussen juli 2007 en augustus 2008, is de prijs van deegwaren en couscous met bijna 41 % gestegen (in vergelijking met de stijging van de index van de groep "tarwe en granen", die 12,5 % bedroeg in dezelfde periode). In Frankrijk (het enige buurland waarvoor voor deze periode gegevens over de index van de consumptieprijzen beschikbaar zijn) was de prijsverandering van deegwaren en couscous groot, maar veel minder uitgesproken dan in België (een stijging van 16 % tussen juli 2007 en augustus 2008, tegenover een stijging van de prijs van "brood en granen" met 7,5 %).

Ook de prijs van meel is sterk gestegen, maar het gewicht is marginaal in de categorie "brood en granen" (gemiddeld 2 % in de periode 2006-2009).

Na de "voedselcrisis" stabiliseerden de prijzen in alle landen en begonnen zij vervolgens weer met een bepaalde tendens te stijgen. De tussen eind 2010 en begin 2013 geconstateerde stijging kan in verband worden gebracht met de nieuwe grote stijging van de wereldwijde noteringen voor granen in het oogstjaar 2010-2011, als gevolg van de droogte in Rusland in combinatie met slechte oogsten in Europa, de VS en Canada⁸⁷. In deze periode was de stijging van de Belgische prijsindex voor brood en granen vergelijkbaar met die in Duitsland, maar sterker dan in Frankrijk en Nederland.

De evolutie van de consumptieprijzen voor brood kan vergeleken worden met die van de industriële indexen in de twee productiefases (die van de vervaardiging van maalderijproducten (meelproductie) en die van de vervaardiging van brood en vers banketbakkerswerk), en met die van de notering van broodtarwe op de Europese markt⁸⁸ (grafiek 29).

Wat de consumptieprijzen betreft, kan worden opgemerkt dat deze tot 2014 de industrieprijzen voor de vervaardiging van brood en vers banketbakkerswerk volgde, maar dat de daling van deze industrieprijzen sindsdien niet is doorgerekend. Dat lijkt ook het geval te zijn voor vroegere stadia.

Voor de vervaardiging van maalderijproducten hebben de prijzen grotendeels de sterke stijging van de graanprijzen doorgerekend, eerst in 2008 en vervolgens in het voorjaar van 2011. De productieprijzen werden ook naar boven bijgesteld toen de prijzen tussen september 2018 en maart 2019 stegen. Tijdens de scherpe dalingen van de graanprijzen (zoals in de tweede helft van 2019) zijn neerwaartse aanpassingen doorgevoerd, maar deze waren kleiner van omvang dan de opwaartse aanpassingen. Over de volledige periode januari 2005-december 2020 is de afzetprijs in de graanverwerkende industrie met 42 % gestegen (dus iets minder dan de consumptieprijzen voor brood: +48 %). De productieprijzen voor de vervaardiging van brood en vers banketbakkerswerk volgden die van de graanverwerkende industrie, maar met minder sterke stijgingen (vooral in 2019). De grondstof voor graanproducten is duidelijk minder belangrijk dan in het vorige stadium. Ook suiker heeft een invloed op de evolutie van de prijzen, zoals blijkt uit de jaren 2012 en 2013. De prijzen zijn gestegen, terwijl die van de vervaardiging van maalderijproducten de neiging vertoonden te dalen. Deze stijging komt overeen met de stijging van de suikerprijs met 50 % tussen begin 2011 en eind 2012. Over de hele periode januari 2005-december 2020 is de afzetprijs in de brood- en banketbakkerijsector met 38 % gestegen, een stijging die vrij dicht bij die van de industrie van de maalderijproducten ligt.

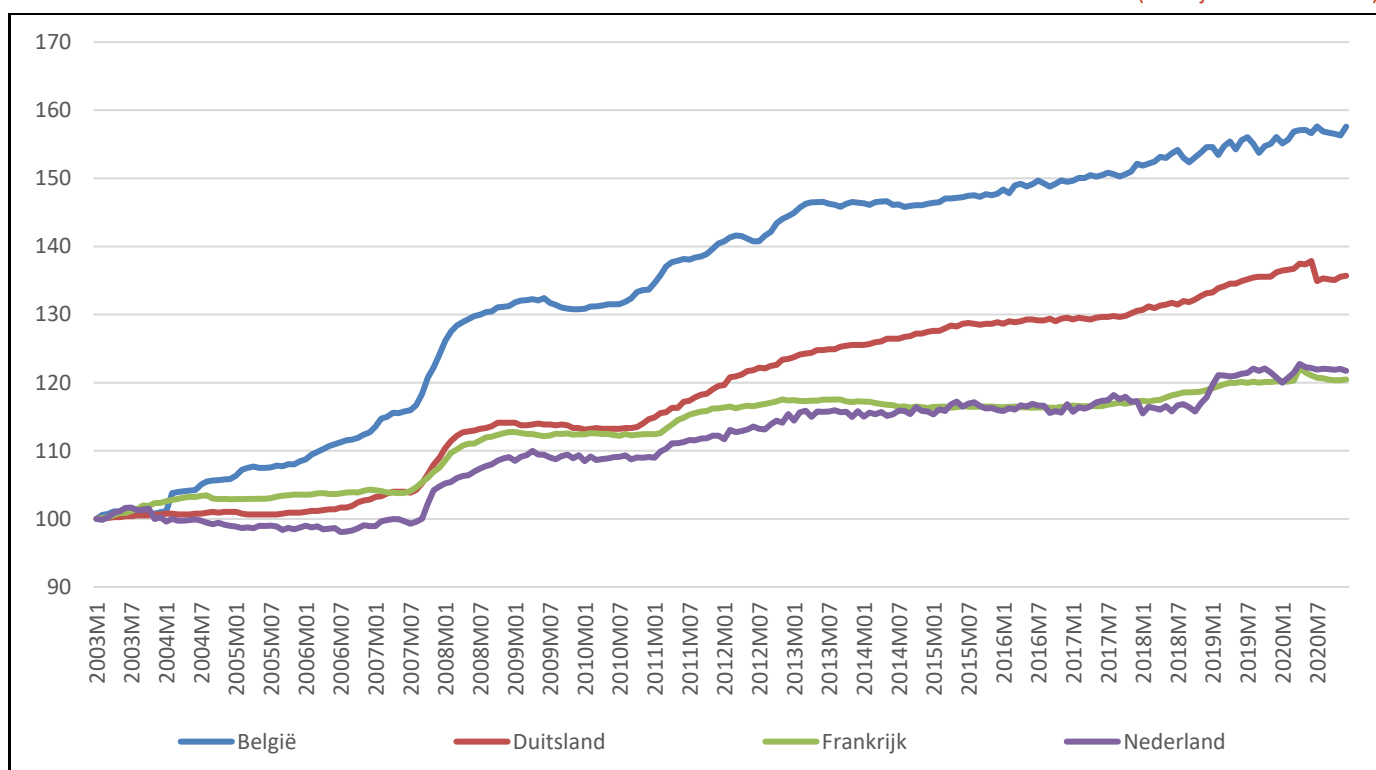
⁸⁷ De Europese prijs van Europese tarwe steeg van 131,5 euro/t. in juni 2010 tot 250 euro/t. in mei 2011.

⁸⁸ Andere granen, zoals rogge, kunnen voor de vervaardiging van brood gebruikt worden, maar hun marktprijs volgt die van tarwe.

Wanneer deze evolutie wordt vergeleken met die in Frankrijk (grafiek 30), een land waarvoor volledige gegevensreeksen tot en met december 2017⁸⁹ beschikbaar zijn, ziet de situatie er heel anders uit. De prijsindex in de industrie van de maalderijproducten is veel sterker gekoppeld aan veranderingen in de graanprijzen, met zowel neerwaartse als opwaartse aanpassingen, met een tijdsverschil. De consumptieprijzen voor brood zijn ook nauwer verbonden met die van de brood- en banketbakkerij-industrie. De evolutie van deze productieprijsen was op haar beurt veel minder uitgesproken dan in België. Tussen januari 2005 en december 2017 is de prijsindex in de brood- en banketbakkerij-industrie in België met 32 % gestegen, tegenover slechts 18 % in Frankrijk. In de vergelijking met Frankrijk moet er echter rekening worden gehouden met de verschillen in samenstelling van de korf van de categorie "brood" voor de vaststelling van de consumptieprijsindex; die korf is wellicht omvangrijker (door het opnemen van zoete broodjes, croissants, ...) dan in Frankrijk.

Grafiek 27. Evolutie van de consumptieprijzen van brood en granen

(Index januari 2003 = 100)

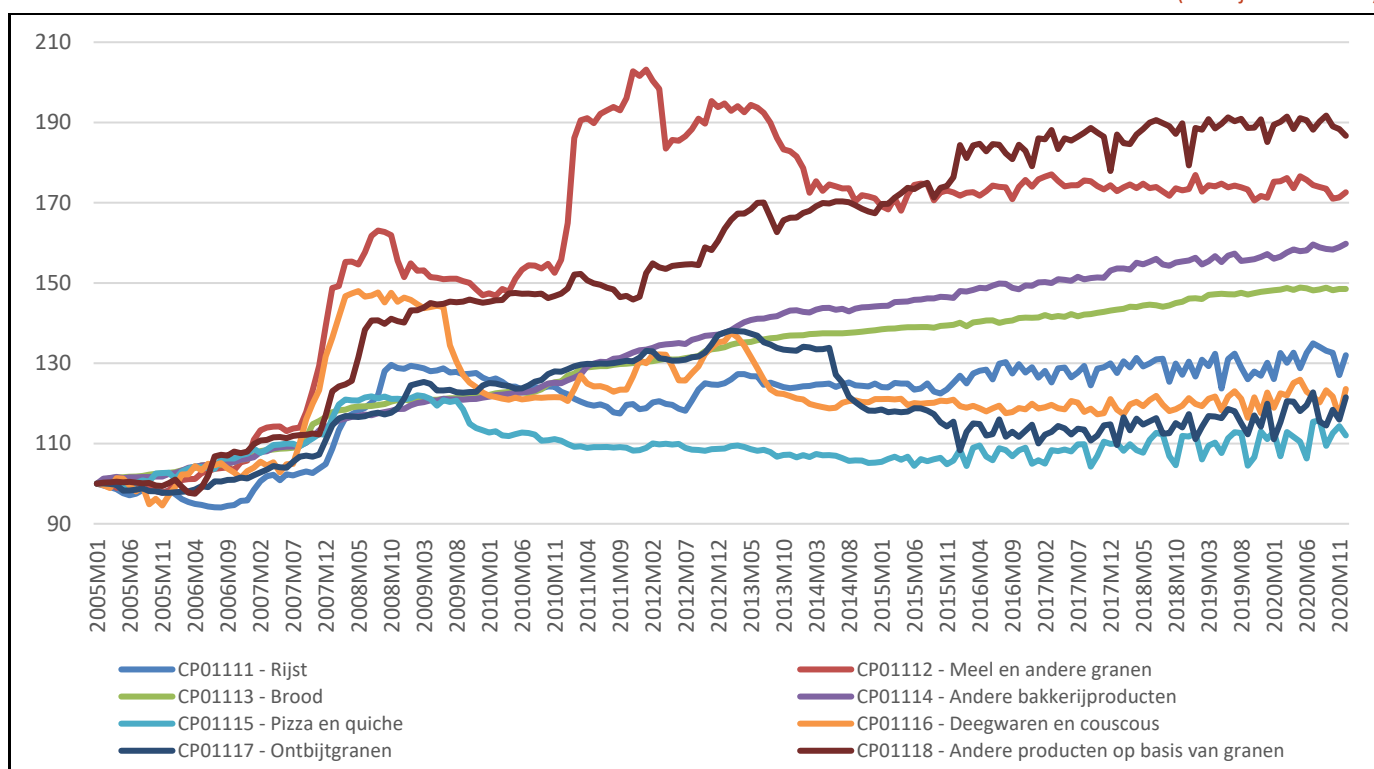

Bron: Statbel.

⁸⁹ In de Europese databank zijn de indexen van de industrieprijzen op gedetailleerd niveau (d.w.z. voor de activiteitenklassen 1061 en 1071) voor Frankrijk slechts tot december 2017 beschikbaar.

Grafiek 28. Evolutie van de consumptieprijs van de subcategorieën van brood en granen, België

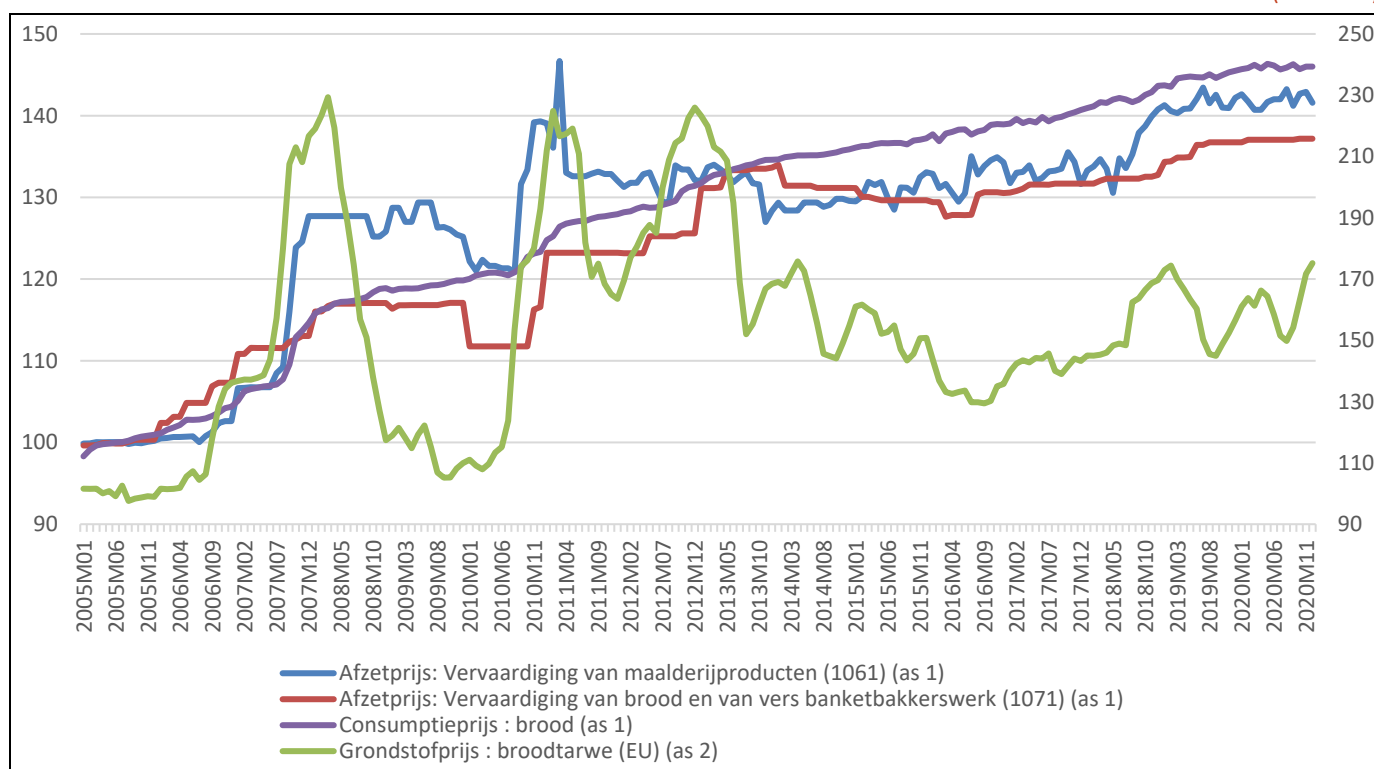
(Index jaar 2005=100)

Bron: Statbel.

Grafiek 29. Evolutie van de indexcijfers voor de notering van broodtarwe (EU), van de producentenprijs in de graanverwerkende industrie en in de brood- en banketbakkersindustrie, en van de consumentenprijs van brood in de detailhandel, België

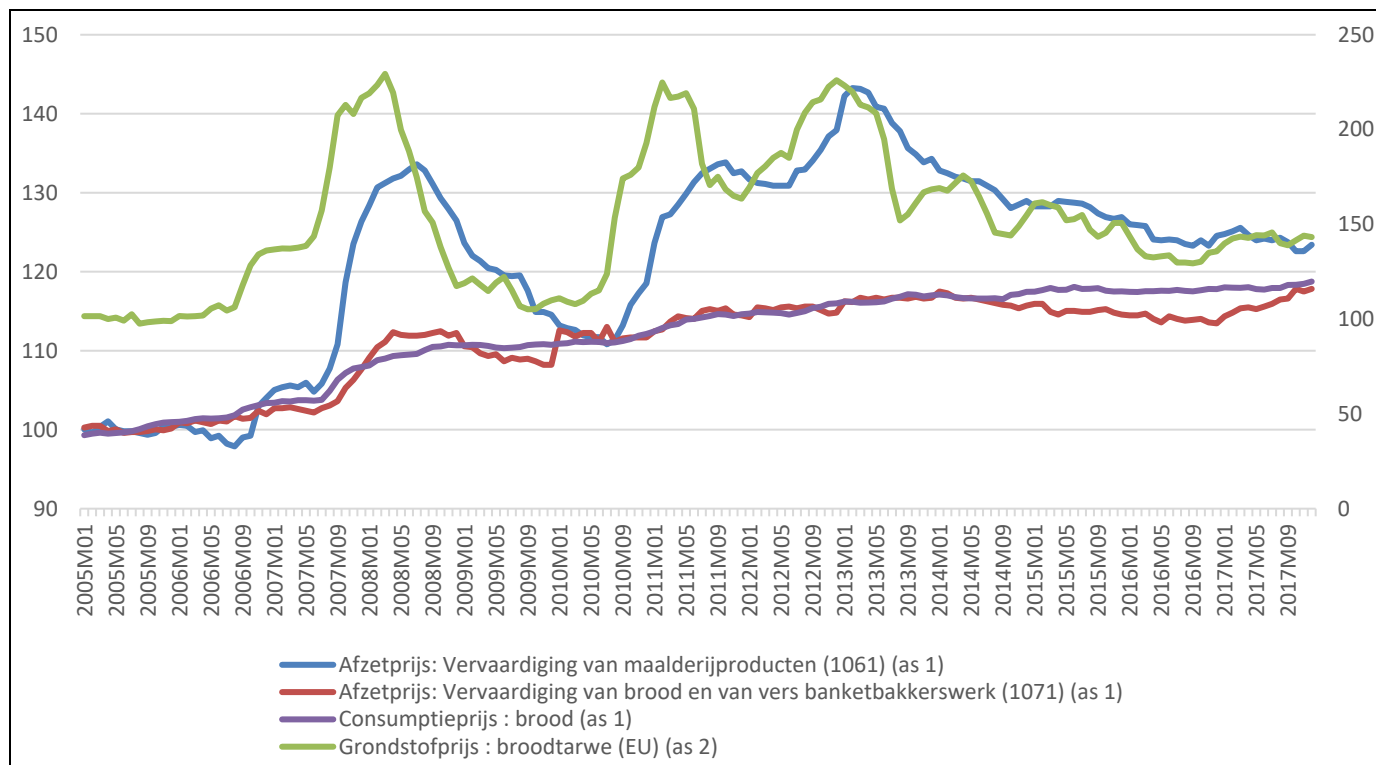
(2005=100)

Bron: Statbel en Europese Commissie (DG Agri).

Grafiek 30. Evolutie van de indexcijfers voor de notering van broodtarwe (EU), van de producentenprijzen in de graanverwerkende industrie en in de brood- en banketbakkersindustrie, en van de consumentenprijzen van brood in de detailhandel, Frankrijk

(2005=100)

Bron: Eurostat.

II.4 Periode II: Alcoholische dranken en tabak

De tweede periode waarin de inflatie in België aanzienlijk hoger was dan in de buurlanden was tussen juli 2015 en december 2016 (zie grafieken 21 en 22). Het zijn de productgroepen tabak enerzijds en alcoholhoudende dranken (met name wijn) anderzijds die deze ontwikkeling grotendeels verklaren (grafiek 26).

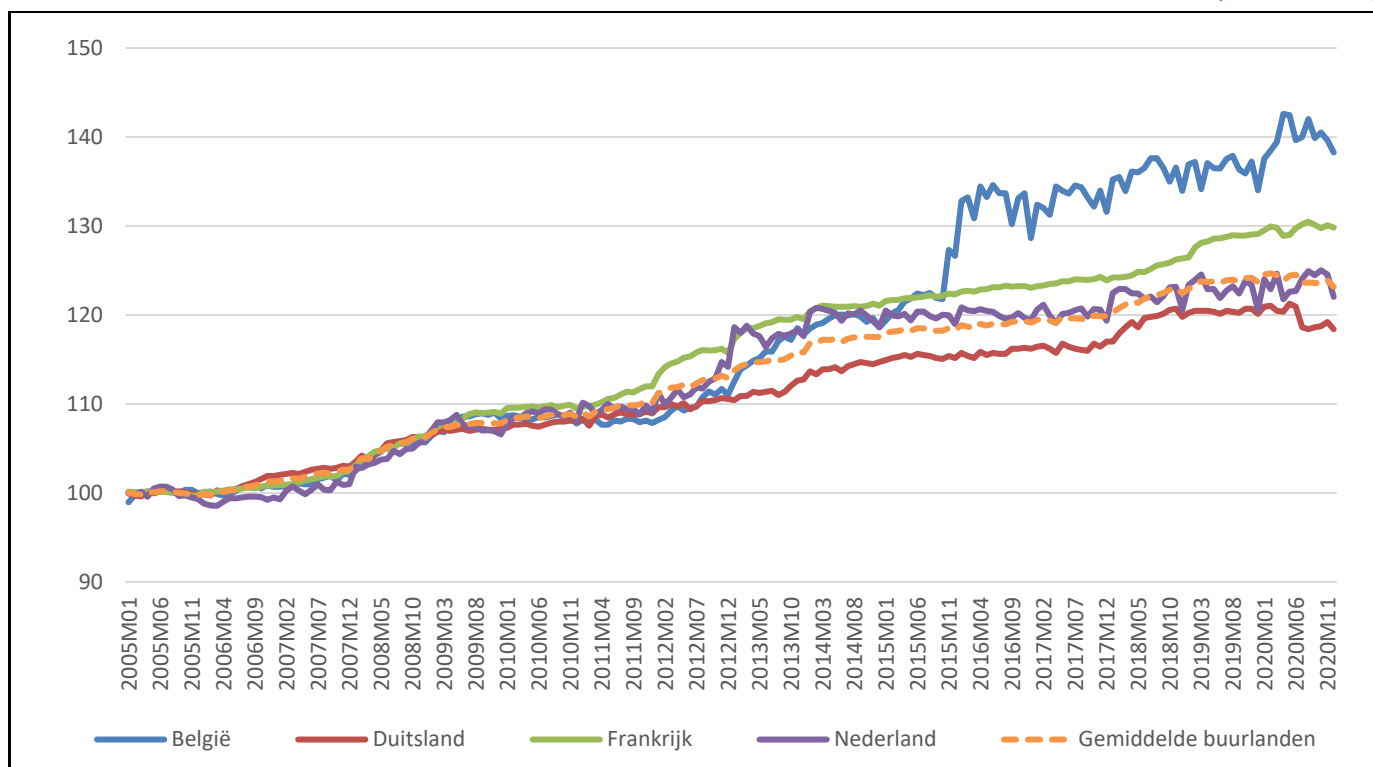
Wat alcohol betreft is een groot deel van het inflatieverschil van België met de buurlanden te wijten aan de verhoging van de accijnzen in november 2015, als onderdeel van de tax shift.⁹⁰ De toename varieerde sterk naar gelang van het soort alcohol, maar was over het algemeen aanzienlijk.⁹¹ De inflatie op jaarbasis in november 2015 bedroeg 6,4 % in België, tegenover gemiddeld 0,8 % in de buurlanden. In de periode november 2015-oktober 2016 bedroeg de gemiddelde maandelijkse inflatie 9,0 % in België (tegenover 0,6 % in de buurlanden).

⁹⁰ Een vergelijking van de belastingen tussen de vier betrokken landen is moeilijk omdat de belastingstelsels niet dezelfde zijn. In België geldt de Europese minimumbelasting per graad Plato (0,748 €/hl/graad Plato), waaraan een belasting van 2,0043 €/hl/graad Plato wordt toegevoegd. In Duitsland is het systeem hetzelfde, met een lagere belasting (0,787 €/hl/graden Plato, bovenop de EU-minimumbelasting). In Frankrijk wordt de belasting berekend per alcoholgehalte van het eindproduct. Deze bedraagt 7,61 €/hl/graad alcohol, bovenop de Europese minimumaccijns (1,87 €/hl/graad alcohol). In Nederland varieert de extra belasting naar gelang het alcoholgehalte van de drank (variërend van 1,93 euro/hl/graad Plato voor de laagste tot 47,48 euro/hl/graad Plato voor de sterkste alcoholische dranken). Bovendien past elk land verschillende belastingverlagingen toe voor dranken van ambachtelijke brouwerijen, waardoor het nog moeilijker wordt om de belastingniveaus tussen de landen te vergelijken (https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/excise_duties/alcoholic_beverages/rates/excise_duties-part_i_alcohol_en.pdf). Bij constante belasting ligt het prijsindexcijfer voor 2020 (met 2005=100) in België 5,2% lager dan het reële indexcijfer, 1,3 % lager in Duitsland, 5,8 % lager in Frankrijk en 6,2 % lager in Nederland.

⁹¹ Voor niet-mousserende wijn bijvoorbeeld, bedroeg de accijnsverhoging 30,8 %.

Grafiek 31. Evolutie van de consumptieprijs van alcoholische dranken

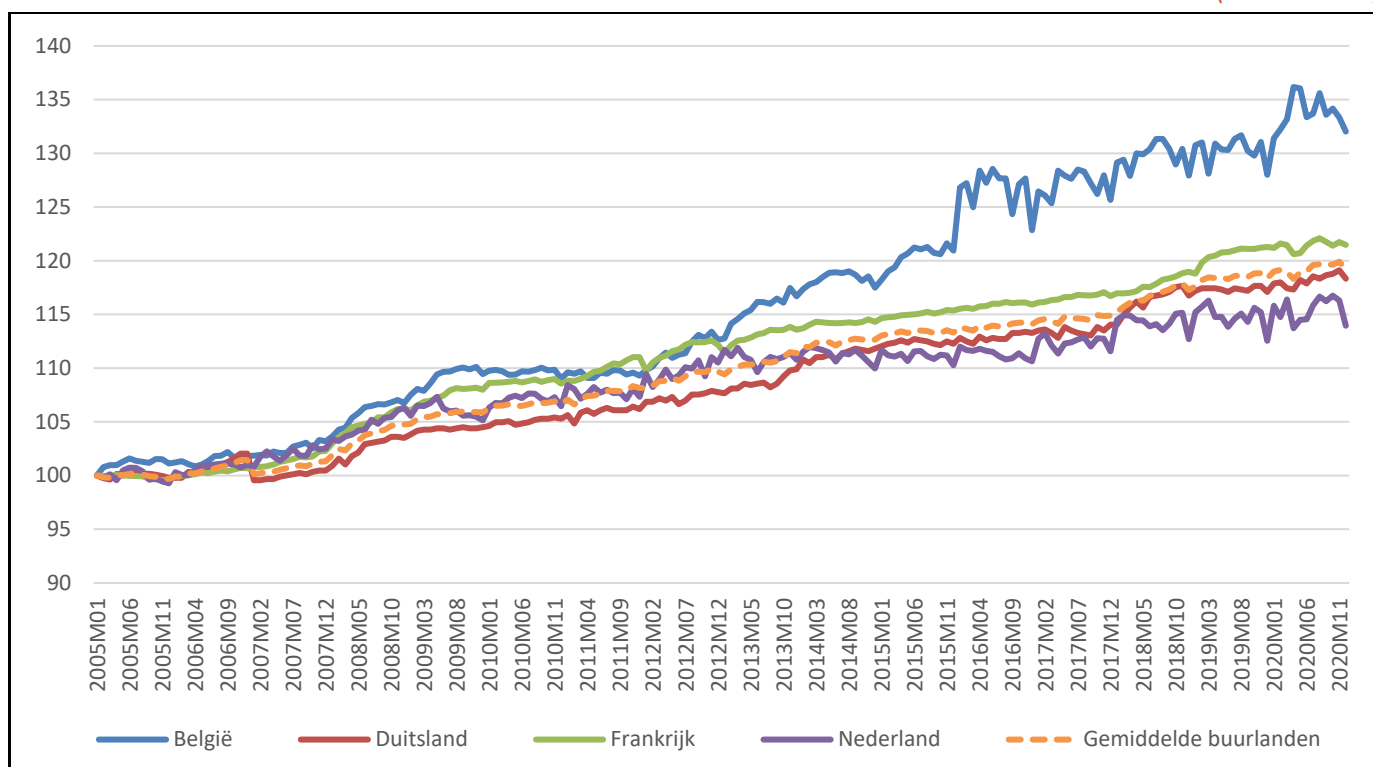
(Index 2005=100)

Bron: Statbel.

Grafiek 32. Evolutie van de consumptieprijs van alcoholische dranken met constante belastingvoet

(Index 2005=100)

Bron: Statbel.

Tabel 11. Relatief gewicht (ten opzichte van de levensmiddelen) van alcoholische dranken, wijn en bier, gemiddelde 2005-2020 (%)

	Alcoholische dranken	Wijn	Bier
België	11,8%	7,0%	3,5%
Duitsland	15,8%	5,7%	8,3%
Frankrijk	11,6%	6,3%	1,6%
Nederland	11,0%	4,9%	3,7%
Gemiddelde buurlanden	13,7%	5,9%	5,3%

Bron: Statbel.

Bij constante belasting is het verschil tussen België en de buurlanden minder groot, maar het blijft na de tax shift nog steeds vrij aanzienlijk (grafiek 32). Ook kan worden vastgesteld dat de prijsindex voor alcoholische dranken in België reeds hoger was geworden vóór de tax shift. De verhoging van de accijnzen is dus niet de enige factor die de prijsstijging in de winkels verklaart. De producentenprijzen van alcoholische dranken (met name bier) werden eveneens opwaarts herzien.⁹² Het gewicht van alcohol is geen verklarende factor, aangezien het in België minder belangrijk is dan gemiddeld in de buurlanden (tabel 11)

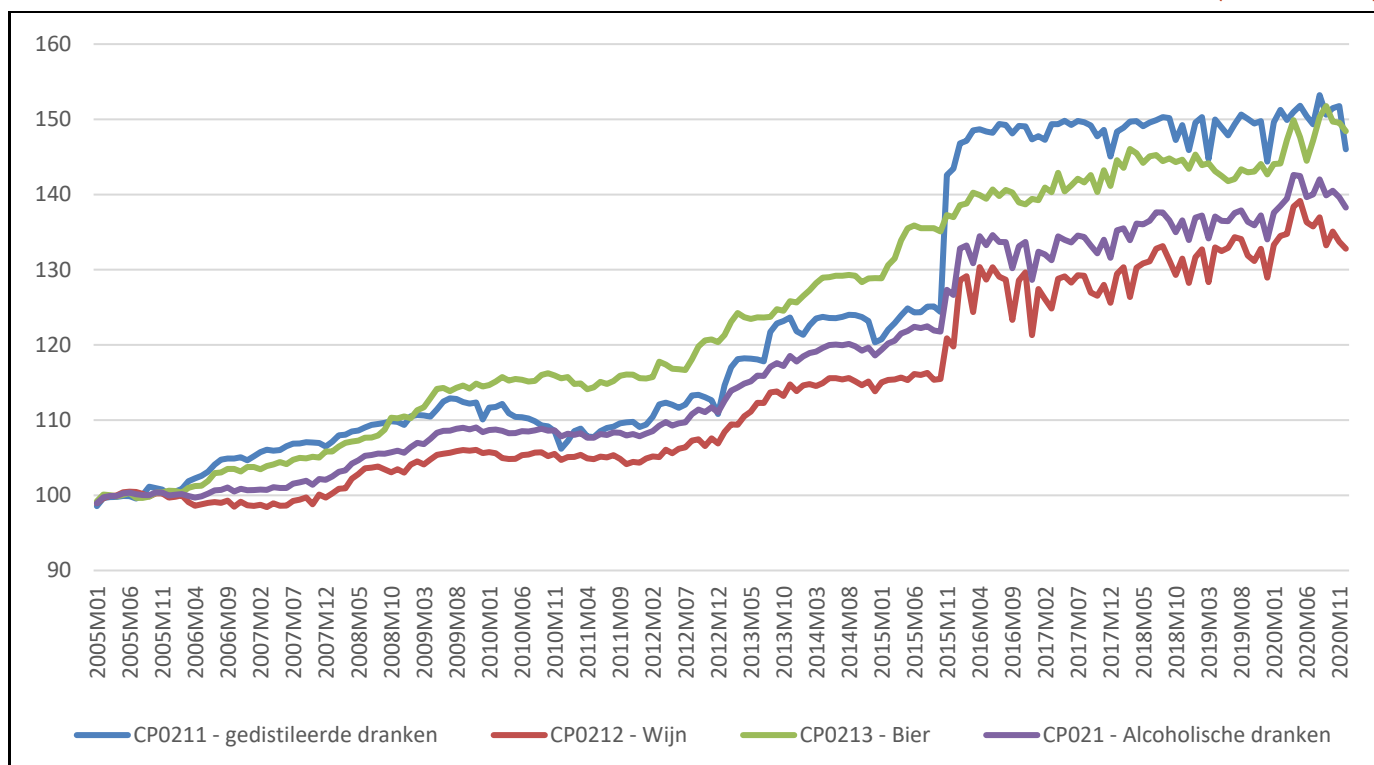
Wat de prijsindex betreft, heeft deze accijnsverhoging een blijvend effect op het verschil tussen de Belgische prijzen en de geobserveerde prijzen in de drie buurlanden. De indexverschillen bleven bestaan na 2016, vooral ten opzichte van Nederland en Duitsland (waarmee de kloof zelfs groter werd).

Bij de alcoholische dranken zijn het vooral de prijzen voor gedistilleerde dranken en wijn en andere gegiste dranken die door de accijnsverhoging werden beïnvloed (grafiek 33). Wat bier betreft, was de prijsstijging over de hele beschouwde periode sterker, maar ook regelmatig. In 2009 was er een nettostijging, die verband zou kunnen houden met de forse stijging van de grondstoffenprijzen (vooral van gerst) op de wereldmarkten, met name na de financiële crisis.

⁹² In het eerste kwartaal 2016 lagen de Belgische producentenprijzen voor gedistilleerde dranken en bier respectievelijk 1,3 % en 3,1 % hoger dan een jaar voordien.

Grafiek 33. Evolutie van de consumptieprijzen voor alcoholische dranken in het algemeen en meer specifiek wijn, bier en gedistilleerde dranken in België

(Index 2005=100)

Bron: Statbel.

Wat de prijs van tabak betreft, zijn de evoluties in de vier landen uiteraard nauw verbonden met de accijnsveranderingen. Begin 2007 was er een sterkere prijsstijging in België vergeleken met het gemiddelde in de buurlanden, daarna was er een convergentie tot juni 2013 (grafiek 34). Het verschil tussen België en de buurlanden vertoonde vervolgens opnieuw een periode van groei tot begin 2018, wanneer er opnieuw een convergentie was van de prijzen (vooral door een sterke belastingverhoging in Frankrijk.). In 2019 versnelde de convergentie, met een verdere aanzienlijke verhoging van de belastingheffing in Frankrijk. In 2020 kwam de gemiddelde index van de buurlanden bijna uit op de Belgische index door een verdere sterke stijging van de prijsindex in Frankrijk en Nederland⁹³ (de index voor deze twee landen overtreffen ruimschoots de Belgische index).

Duitsland onderscheidt zich van de drie andere landen, met prijzen die langzamer en regelmatig evolueren, in tegenstelling tot wat wordt waargenomen in België, Frankrijk en Nederland, waar zich plotselinge verhogingen voordoen, die duidelijk verband houden met belastingverhogingen.

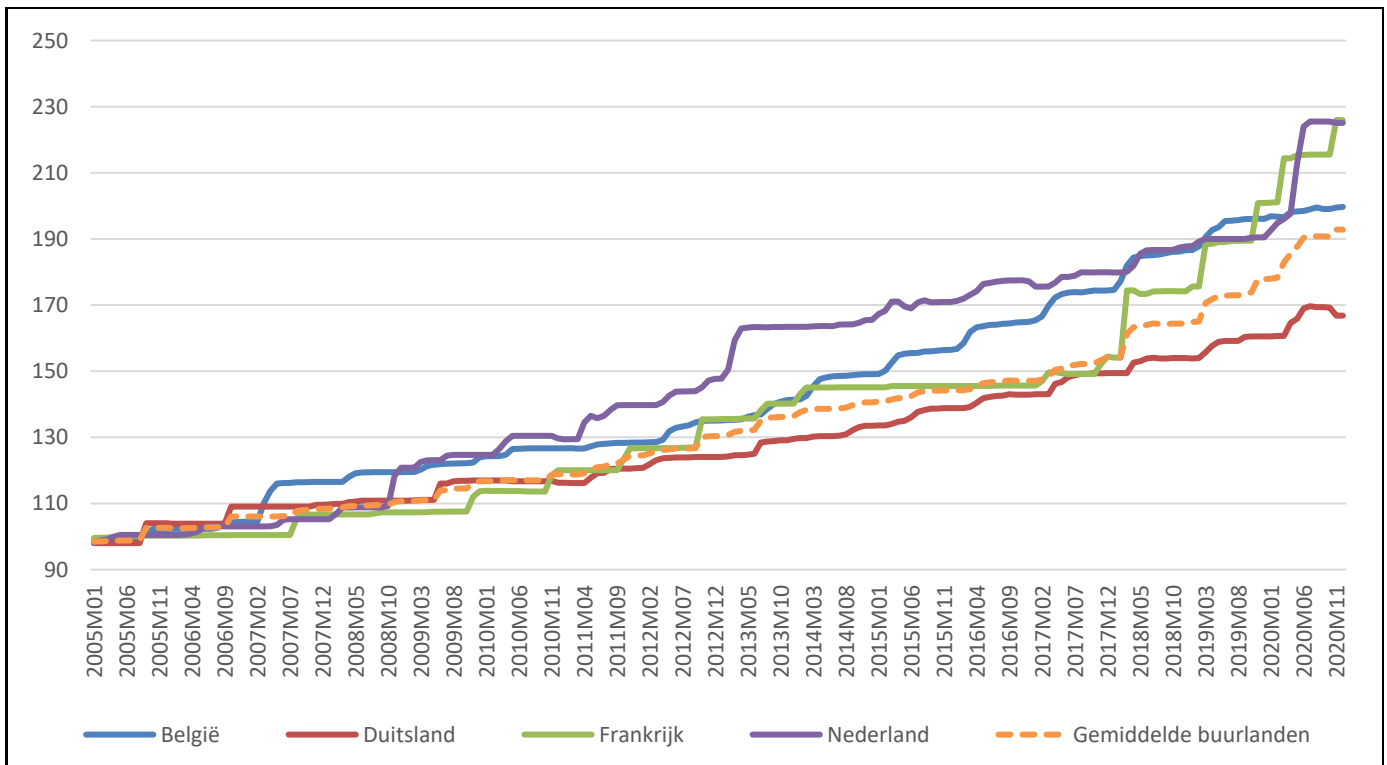
Het gewicht van tabak in de prijsindex voor levensmiddelen verschilt sterk van land tot land. Voornamelijk de evolutie is niet dezelfde geweest. In België is het gewicht van dit product voortdurend gestegen en vanaf 2014 heeft het gewicht van tabak dat van elk van de buurlanden overschreden. In 2010⁹⁴ maakte tabak in België 11 % van de index voor levensmiddelen uit, en dit gewicht is geleidelijk toegenomen tot 15 % in 2020. In de andere landen is het gewicht van tabak veel constanter gebleven, en bedroeg in Duitsland 14,6 % in 2020, 11,3 % in Frankrijk en 10,6 % in Nederland. Tabak heeft het hoogste gewicht in België.

⁹³ Zie deel I van dit rapport.

⁹⁴ Vóór 2010 was het gewicht nog aanzienlijk lager, maar door een methodologische verandering (de gewichten in het consumentenpakket werden vanaf 2010 berekend op basis van de nationale rekeningen) is het gewicht van tabak binnen de levensmiddelen gewijzigd van 6% naar 11%.

Grafiek 34. Evolutie van de consumptieprijs van tabak

(Index 2005=100)

Bron: Statbel.

Het niveau van de accijnzen zijn het laagst in Duitsland. Voor sigaretten zijn de accijnzen het hoogst in Frankrijk (volgens de in maart 2020 beschikbare gegevens) met een totale accijns van 294,1 euro/1 000 sigaretten, gevolgd door Nederland (196,5 euro), België (191,7 euro) en Duitsland (163,6 euro).⁹⁵ Ook voor sigaren en cigarillo's zijn de accijnzen in Duitsland veel lager dan in de andere drie landen. In Nederland daarentegen hebben de accijnzen het grootste effect gehad op de detailhandelsprijs. De consumentenprijs voor tabak is in Nederland tussen januari 2005 en december 2020 met 129 % gestegen, terwijl bij constante indirecte belastingen de stijging 25 % zou bedragen. In België bedroegen deze groeipercentages respectievelijk 103 % en 42 %.

In België is het effect van de belastingen op de prijzen vooral voelbaar vanaf 2012, met een jaarlijkse verhoging van de belastingen. Tussen januari 2005 en april 2012 bedroeg de reële inflatie van tabak gemiddeld 4,1 % en deze bij constante belastingen 3,3 %. Tussen mei 2012 en december 2020 bedroegen deze inflatiepercentages respectievelijk 5,2 % en 2,3 %. Terwijl het effect van accijnsverhogingen op de prijsontwikkeling vóór mei 2012 gering was, was het na die datum aanzienlijk.

Bij constante belastingen ligt de Belgische inflatie voor tabak dicht bij het gemiddelde van de Europese landen (de gemiddelde maandelijkse inflatie op jaarbasis bedroeg 2,6 % in België tussen januari 2005 en december 2020, tegenover 2,9 % in de buurlanden). Maar tussen deze buurlanden zijn er aanzienlijke verschillen. De gemiddelde maandelijkse inflatie bij constante belastingen is het hoogst in Frankrijk (3,4 %) en het laagst in Nederland (1,6 %).

Over de gehele periode (2005-2020) is tabak het product dat het meest heeft bijgedragen aan de inflatie van levensmiddelen, ongeacht het land. De gemiddelde bijdrage aan de totale inflatie is het laagst in België (0,49 procentpunt) en het hoogst in Nederland (0,65 procentpunt). Het is echter in Frankrijk en Nederland dat tabak de grootste bijdrage levert aan de inflatie voor levensmiddelen, namelijk gemiddeld 29 % in de periode 2006-2020, tegenover 19 % in België.

⁹⁵ https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/excise_duties/tobacco_products/rates/excise_duties-part_iii_tobacco_en.pdf

Het gewicht verklaart waarom tabak over de gehele periode heeft bijgedragen tot het verkleinen van de inflatiekloof tussen België en Duitsland (zie grafiek 25), terwijl de tabaksinflatie in België hoger is geweest dan in Duitsland (gemiddelde inflatie van 4,7 % per jaar in België tegen 3,4 % in Duitsland). Bij een gelijk gewicht (dat van België) zou tabak bijgedragen hebben tot het vergroten van de inflatiekloof tussen beide landen tussen 2005 en 2020 (de cumulatieve inflatiebijdrage is gestegen van -0,31 procentpunt tot +2,25 procentpunt).

II.5 Periode III: Groenten en vlees

Er werd aangetoond dat in 2019 en de eerste helft van 2020 er een convergentie was van de inflatie voor levensmiddelen tussen België en de buurlanden. 2019 en 2020 zijn twee van de vier jaren waarin, in de periode 2005-2020, de bijdrage van deze groep aan de totale inflatie in België lager was dan in elk van de buurlanden (de andere jaren zijn 2011 en 2017). 2019 is het jaar waarin de negatieve kloof het grootst is (-1,26 procentpunt; tegenover -0,64 procentpunt in 2017, -0,39 procentpunt in 2011 en -0,12 procentpunt in 2020).

Groenten en vlees waren de twee productgroepen die het meest hebben bijgedragen tot deze convergentie in de prijsevolutie voor levensmiddelen. Het verschil in bijdrage met de buurlanden (grafiek 26) bedraagt -0,32 procentpunt voor groenten (27 % van het verschil voor alle levensmiddelen) en -0,27 procentpunt voor vlees (24 %).

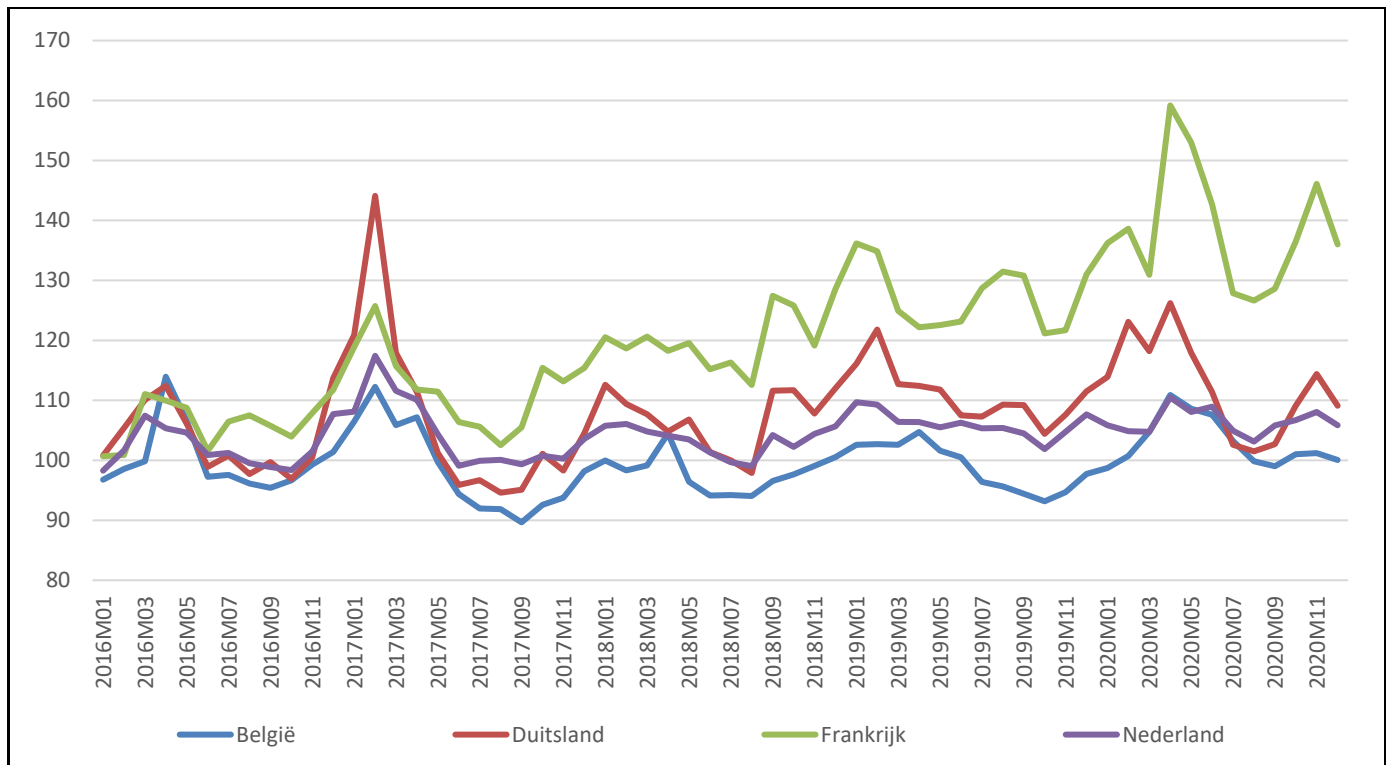
De indexcijfers (2005=100) van België komen het dichtst in de buurt van deze van Frankrijk en Nederland (grafiek 22). Wat de bijdrage aan de inflatie betreft, bedroeg het verschil gedurende deze derde periode gemiddeld -1,78 procentpunt met Frankrijk en -1,66 procentpunt met Nederland (cf supra). Wat Nederland betreft, zij eraan herinnerd dat dit land het verlaagde btw-tarief heeft verhoogd van 6 % naar 9 % met ingang van 1 januari 2019.⁹⁶

Voor groenten bleef de gemiddelde maandelijkse inflatie in 2019 in België lager dan elders. De inflatie bedroeg 2,0 % in België, tegenover gemiddeld 6,2 % in de buurlanden (6,2 % in Duitsland, 6,0 % in Frankrijk, 7,1 % in Nederland). Voor alle categorieën groenten was de stijging in België veel gematigder, maar vooral voor verse groenten was het verschil bijzonder groot (grafiek 35).

⁹⁶ Deze btw-verhoging geldt voor alle goederen en diensten waarop het verlaagde btw-tarief van toepassing is. (Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/btw-omzetbelasting/verhoging-lage-btw-tarief>)

Grafiek 35. Evolutie van de consumptieprijsen van verse groenten

(Index 2015=100)

Bron: Statbel.

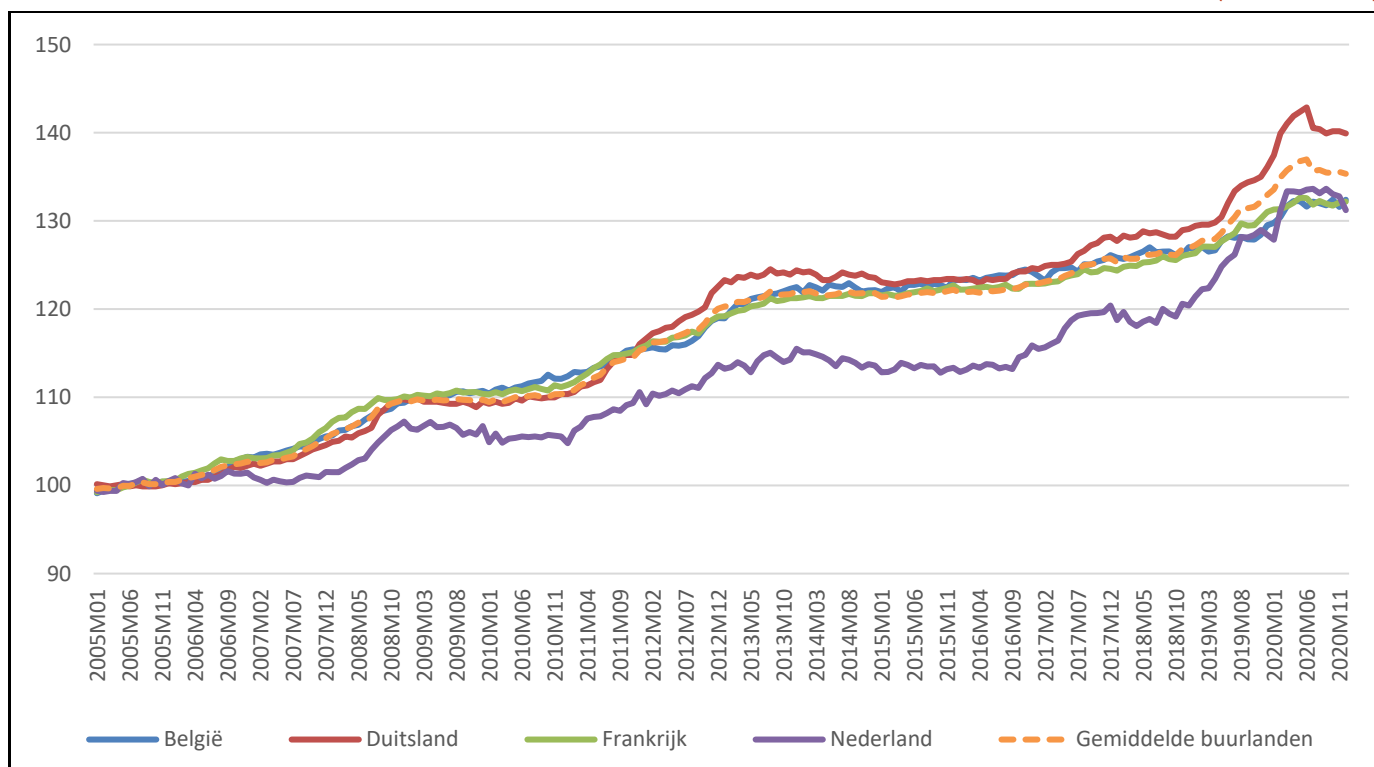
Aardappelen hebben ook bijgedragen tot het verkleinen van de inflatiekloof tussen België en zijn buurlanden. Het prijseffect van de daling van het aardappelaanbod in het seizoen 2018-2019, dat werd gekenmerkt door droogte, was sterk voelbaar in Duitsland (+20,1 % tussen augustus 2018 en juli 2019), maar ook in Frankrijk en Nederland (+15,6 % en +15,5 %), terwijl in België de stijging beperkt bleef tot 7,6 %.

Voor aardappelen zou de minder uitgesproken prijsontwikkeling in België verband kunnen houden met de korf van deze categorie die van land tot land verschilt. In feite bestaat het uit verse aardappelen en verwerkte aardappelen (bv. frieten). Aangezien de prijzen van verse producten een grotere volatiliteit vertonen dan die van verwerkte producten, heeft het relatieve aandeel van elke categorie in de verschillende landen een invloed op de algemene prijsontwikkeling. Het is mogelijk dat in België de component verwerkte aardappelen belangrijker is.

Ook vlees heeft in belangrijke mate bijgedragen tot het inflatieverschil ten gunste van België (grafiek 36). Voor alle categorieën vlees was de inflatie in België veel lager. Voornamelijk met Nederland en Duitsland zijn de verschillen bijzonder groot. In het geval van Nederland is de wijziging van het btw-tarief in 2019 een verklarende factor. Maar zelfs in de eerste zes maanden van 2020 bleef de inflatie aanzienlijk hoger dan in België. Gedurende deze derde periode was de Nederlandse inflatie meer dan drie keer zo hoog als de Belgische inflatie. Ook in Duitsland was de inflatie voor vlees in periode III veel hoger dan in België. Wat de vleescategorieën betreft, zijn de verschillen tussen België enerzijds en Nederland en Duitsland anderzijds vooral groot voor varkensvlees en vleeswaren (grafiek 37). In 2019 en begin 2020 werden de karkasprijzen opgedreven door de sterke vraag uit China (in verband met de Afrikaanse varkenspest, die een drastische inkrimping van de Chinese productie veroorzaakte). In beide landen is het gewicht van varkensvlees en vleeswaren hoger dan in België, wat de bijdrage van deze twee categorieën aan de inflatie nog versterkt (samen zijn zij goed voor 57 % van het gewicht van vlees in Duitsland en 50 % in Nederland, tegenover slechts 24 % in België).

Grafiek 36. Evolutie van de consumptieprijs van vlees

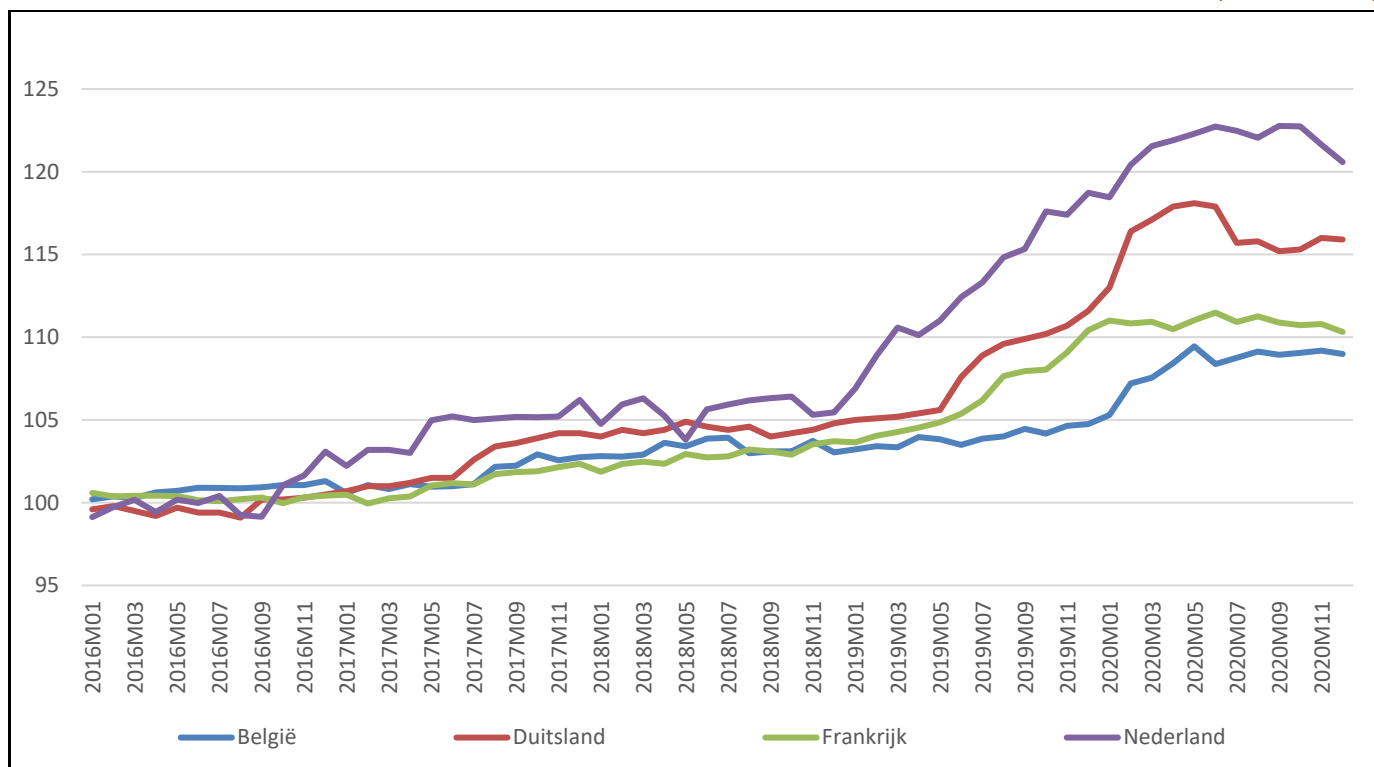
(Index 2005=100)

Bron: Statbel.

Grafiek 37. Evolutie van de consumptieprijs van gedroogd, gezouten of gerookt vlees

(Index 2015=100)

Bron: Statbel.

II.6 Conclusie

Sinds 2017 en tot voor kort was de inflatie voor levensmiddelen in België bijna elk kwartaal lager dan in de buurlanden. In de periode tussen het eerste kwartaal 2017 en het tweede kwartaal 2020, oftewel 14 kwartalen, was de Belgische inflatie slechts in twee kwartalen hoger dan het gemiddelde van de buurlanden. Het doel van dit hoofdstuk was deze constatering in perspectief te plaatsen en enkele verklarende elementen aan te dragen. Daartoe werd het verloop van de prijsindexcijfers van de verschillende categorieën van de levensmiddelen over een lange periode (sinds 2005) onderzocht en het verloop in België vergeleken met dit in elk van de buurlanden.

Over de beschouwde periode als geheel (2005-2020) was de inflatie van de Belgische prijzen voor levensmiddelen hoger dan die in elk van de buurlanden. De maandelijkse inflatie (op jaarbasis) bedroeg in België gemiddeld 2,5 %, tegenover 2,2 % in Duitsland en Nederland en 1,8 % in Frankrijk. De bijdrage van voedingsmiddelen tot de totale inflatie in België was ook groter dan die in elk van de buurlanden.

Uit een meer gedetailleerd onderzoek per productgroep blijkt dat het de bewerkte levensmiddelen (met uitzondering van alcohol en tabak) en alcoholische dranken zijn die verantwoordelijk zijn voor deze relatief hoge inflatie in België. Voor niet-bewerkte levensmiddelen was de inflatie in België lager dan elders, terwijl voor tabak de gemiddelde prijzen in Frankrijk en Nederland hoger waren.

Uit dit onderzoek blijkt ook dat er sinds 2005 verschillende periodes zijn geweest waarin het inflatieverschil tussen België en zijn buurlanden ofwel net groter is geworden, ofwel kleiner is geworden. Natuurlijk heeft de kloof altijd in de ene of in de andere richting geschommeld, maar deze drie perioden worden gekenmerkt door een dynamiek van grotere en/of meer verspreide divergentie of convergentie in de loop van de tijd.

De eerste periode, die wordt gekenmerkt door een duidelijke toename van de kloof tussen België en de buurlanden, loopt van juni 2006 tot september 2009 en valt samen met zowel de liberalisering van de broodprijzen als de grote turbulentie op de wereldmarkten voor graanprijzen ten tijde van de financiële crisis van 2008. Het zijn in feite de prijzen van brood en granen die ervoor zorgen dat de inflatie in België aanzienlijk hoger is dan elders.

De tweede periode, tussen juli 2015 en december 2016, valt samen met de tax shift en de verhoging van de accijnzen op tabak en alcohol.

De derde periode, tussen begin 2019 en midden 2020, wordt gekenmerkt door een minder uitgesproken inflatie voor levensmiddelen in België en dus een convergentie van de prijsindex voor levensmiddelen met die van elk van de buurlanden. Deze convergentie was vooral te danken aan groenten en vlees. Bij de groenten kwam het grootste effect van de aardappelen. De aardappelprijzen zijn vanaf de zomer van 2018 aanzienlijk gestegen als gevolg van de slechte oogsten in het seizoen 2018-2019, en bereikten een piek in juli-augustus 2019. Maar het effect was in België veel minder voelbaar dan in de buurlanden (het gewicht van diepvriesproducten bij de berekening van de prijsindex zou een verklaring kunnen zijn). Wat vlees betreft, waren de gevolgen van de Chinese vraag naar varkensvlees, die een aanzienlijke prijsstijging van karkassen veroorzaakte, meer voelbaar in Nederland en Duitsland dan in België, waar het gewicht van varkensvlees in de vleesindex veel lager is. Daarentegen de verhoging van de tabaksaccijnzen in Frankrijk en Nederland heeft er ook toe bijgedragen dat de kloof tussen België en die twee landen kleiner is geworden.

Tussen 2005 en 2020 zijn de prijzen voor levensmiddelen in België dus sneller gestegen dan in elk van de drie buurlanden. Meer in het bijzonder zijn het de bewerkte levensmiddelen die deze opwaartse trend hebben aangezwengeld. Het verschil was het grootst met Frankrijk. Verschillende productgroepen zijn verantwoordelijk voor deze stijging, afhankelijk van specifieke perioden en het land van vergelijking. Verschillende factoren hebben eveneens een rol gespeeld: structurele factoren (wijzigingen van de belastingtarieven), maar ook factoren die verband houden met de structuur van de voedselconsumptie (en derhalve de weging van de verschillende producten bij de berekening van de geaggregeerde indexcijfers).

Lijst van afkortingen

ABEX	Associatie van Belgische Experts
BE	België
BIPT	Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie
BRUGEL	Brusselse regulator voor energie (BRUssel Gas Elektriciteit)
BS	Belgische Staatsblad
Btw	Belasting over toegevoegde waarde
COICOP	Classificatie van individuele verbruiksfuncties, zoals toegepast aan de behoefte van de GICP's
CP	COICOP
CPI	Consumptieprijsindex
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
CRB	Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CWaPE	Commission wallonne pour l'Energie
DE	Duitsland
EC	Europese Commissie
ECB	Europese Centrale Bank
EU	Europese Unie
EU-28	Europese Unie (28 landen)
Eurostat	Statistical Office of the European Commission
FOD Economie	Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
FR	Frankrijk
GICP	Geharmoniseerde index der consumptieprijsen
GJG	Gemiddelde jaarlijkse groei
HICP	Harmonised Index of Consumer Prices
IEA	International Energy Agency
IMF	Internationaal Monetair Fonds
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
Insee	Institut national de la statistique et des études économiques (Frankrijk)
K1	Eerste kwartaal
K2	Tweede kwartaal
K3	Derde kwartaal

K4	Vierde kwartaal
KB	Koninklijk Besluit
kWh	Kilowattuur
MWh	Megawattuur
NACE	Economische activiteiten nomenclatuur in de Europese Gemeenschap
NBB	Nationale Bank van België
NCPI	Nationale consumptieprijsindex
NEIG	Niet-energetische industriële goederen
NL	Nederland
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OPEC	Organization of Petroleum Exporting Countries
TICGN	Taxe Intérieure sur Consommation de Gaz Naturel (Frankrijk)
USD	United States dollar
VREG	Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt
WER	Wetboek van Economisch Recht

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht van de prijsbewegingen van producten en diensten tussen 2019 en 2020

(Rangschikking in dalende volgorde van prijsstijging)

Benaming	Inflatie in %
Verse of gekoelde zeevruchten	16,60
Postverzending	13,83
Sieraden	9,37
Software	9,34
Vers fruit	9,00
Kranten	6,95
Geconc.melk,melk in poeder	6,85
Toebehoren voor PC	6,43
Huis- en dienstpersoneel	6,26
Varkensvlees	5,85
Educatieve boeken	5,80
Andere medische prod neg	5,66
Bankdiensten	5,55
Wijn op basis van ander fruit	5,55
Huur voor een tweede woning	4,78
Koffie-/theezetter & gelijk	4,49
Alcoholische frisdranken	4,42
Diepgevroren vis	4,33
Gedroogd, gezouten of gerookt vlees	4,27
Fotografische diensten	4,12
Verse groenten,uitgez.aard.	4,12
Tweedehands auto's	4,07
Bloemen en planten	3,96
Pilsbier	3,73
Andere boeken	3,59
Andere tabakswaaren	3,53
Lam- en geitenvlees	3,50
Verzekeringen betreffende de woning	3,48
Andere vleesbereidingen	3,43
Verhuur garages, parkeer, voertuigui- gen	3,28
Suiker	3,21
Andere schrijfwaren en tekenartik.	3,14
Room- en vruchtenijs	3,07
Buitenlandse reizen	3,07
Hout en andere vaste brandstoffen	3,04
Personal computers	3,01
Chips	2,99
Margarine en andere plantaardige vet- ten	2,93
Tijdschriften	2,85
Wijn op basis van druiven	2,85

Benaming	Inflatie in %
Private verzekering . i.v.m. de gezondhe	2,85
Andere diensten ivm de woning	2,76
And. verduurz. of bewerkte op vis en zee	2,75
Tuinierproducten	2,74
Lichaamsverzorging	2,70
Ander alcoholhoudend bier	2,67
Taxi & verhuur auto met bestuurder	2,66
Restaurants, cafés en dancings	2,63
Haarverzorging voor heren	2,62
Huur voor hoofdverblijfplaats	2,59
Bereid.& conserv.v.groenten	2,52
Verse halfvolle melk	2,44
Product voor courant onderhoud wo- ning	2,44
Vervoer per bus	2,43
Musea, bibliotheken, dierentuinen	2,42
Diensten van elektriciën	2,40
Ander vlees	2,38
Lichaamsverzorg. voor dames	2,37
Diepgevroren groenten	2,37
Diepvriezers en koelkasten	2,34
Siroop, honing en confituur	2,33
Recreatieve en sportdiensten - deel- name	2,31
Aardappelen	2,28
Kantines	2,27
Huisvuilophaling	2,16
Runds-en kalbsvlees	2,10
Schoonmaak van kleding	2,08
Diensten voor leggen van carpet	2,06
Herstelling van klokken en uurwerken	2,05
Spel en hobby	2,03
Kijk- en luistergeld, abonnementen	2,03
Yoghurt	2,02
Producten voor huisdieren	1,97
Onderhoud en reparatie	1,97
Diensten om mensen thuis te verzorgen	1,96
Andere melkproducten	1,96
Tapijten en vloerkleden	1,96
Rijst	1,95
Sigaretten	1,92

Benaming	Inflatie in %
Frituren,fastfood&snackbars	1,90
Diensten van schilder	1,90
Baby artikelen	1,86
Huur van garage en andere huur	1,86
Nieuwe & tweedehandse auto's	1,84
Diensten van loodgieter	1,82
Suikergoed	1,82
Verse of gekoelde vis	1,80
Verzekeringen betreffende reizen	1,78
Limonades	1,78
Binnenlandse reizen	1,78
Thee	1,77
Reinigingsapparatuur	1,75
Pizza en quiche	1,73
Werken aan verwarming	1,68
Kant-en-klare maaltijden	1,68
Ontbijtgranen	1,67
Onderhoudskosten in meergezinswoningen	1,64
Rijlessen, testen, vergunningen, keuringen	1,64
Veeartsen en and. diensten vr huisdieren	1,63
Elektr.toest.lichaamsverz.	1,61
Cacao	1,56
Bejaarden- en gehandicapte tenthuizen	1,55
Andere kleding artikelen	1,52
Riolering	1,51
Personenvervoer per trein	1,51
Klokken en uurwerken	1,49
Reparatie en huur van schoeisel	1,48
Diensten voor verhuis en opslag	1,48
Eieren	1,46
Verse volle melk	1,43
Bedlinnen	1,42
Kaas en kwark	1,41
Sportieve en recreatieve evenementen	1,40
Juridische diensten en boekhouding	1,40
Deegwaren	1,39
Andere bakkerijproducten	1,36
Andere accommodaties	1,35
Hoger onderwijs	1,34
Motorfietsen	1,33
Chocolade	1,32
Overige diensten reparatie van de woning	1,31
Reinigings- & onderh.product.	1,30
Andere voedingsmid. n.e.g.	1,28

Benaming	Inflatie in %
Herstelling en huur van kleding	1,21
Andere verzekeringen	1,19
And.therap.appar.&material.	1,18
Sappen	1,16
Andere vloerbedekkingen	1,16
Niet-elekt. materiaal lichaamsverzorging	1,15
Fietsen	1,15
Meubelstoffen en gordijnen	1,15
Andere kosten en diensten	1,12
Babyvoeding	1,10
Andere onderhoudsproducten	1,08
Kinderopvang	1,08
Gedistilleerde dranken en likeuren	1,05
Mineraalwater	1,02
Herstelling audio-, videoapparatuur, pc	1,01
Petroleumgas	1,01
Algem.geneeskund.prestaties	0,99
Begraafnis diensten	0,95
Accessoires bij kledij	0,95
Verpleging in ziekenhuis	0,92
Speelgoed en feestartikelen	0,90
Diensten van timmerlieden	0,90
Brood en broodjes	0,89
Reserveonderdelen	0,85
Voedselverwerkende apparatuur	0,84
Gehoorapparaat	0,80
Binnenhuismeubelen	0,78
Andere meubelen en stoffering	0,72
Grote gemotoriseerde gereedschappen	0,69
Sauzen en specerijen	0,69
Andere uitrusting voor de ontvangst	0,68
Herenkleding	0,67
Verschillende drukwerken	0,67
Niet-elektrische huish.app.	0,66
Waterverbruik	0,65
Fictie boeken	0,64
Grote artikelen voor spelen en sport	0,60
Verrijkte wijnen	0,59
Niet gemotoriseerd klein gereedschap	0,58
Reisartikelen	0,56
Brilglazen en lenzen	0,56
Administratieve kosten	0,55
Diepgevroren zeevruchten	0,48
Boter	0,46
Sportartikelen	0,46
Muziekinstrumenten	0,45
Packs	0,43

Benaming	Inflatie in %
Smeermiddelen	0,40
Tol en parkeermeters	0,38
Koffie	0,38
Meel en andere granen	0,38
Accessoires voor voertuigen	0,37
Herstel en huur van grote gereedschap- peb	0,37
Onderwijs niet gedefinieerd per niveau	0,35
Tuinmeubelen	0,30
Fornuizen	0,29
Hotels	0,28
Vaat- en glaswerk	0,27
Andere kleine elekt. huishoudapparaat	0,25
Kleding voor dames	0,24
Zout en keukenkruiden	0,17
Andere prod. o.b.v. granen	0,16
Huisgevoelge	0,13
Fototoestellen en camera's	0,11
Tafellinnen en badkamerlinnen	0,11
Banden	0,05
Campinguitrusting	0,03
Klin. biologie & radiografie	0,03
Kledingstoffen	0,02
Huur van therapeutische toestellen	0,00
Geneesk. prest.specialisten	0,00
And. paramedische diensten	0,00
Geneesk.prestat.tandartsen	0,00
Producten voor lichaamsverz. en well- ness	-0,04
Andere eetbare oliën	-0,07
Kleding voor kinderen	-0,13
Verlichtingsapparatuur	-0,14
Messenwerk	-0,17
Gedr., ger. of gez. vis en zeevruchten	-0,37
Cinema, theater, concerten	-0,52
Fruitconserven	-0,54
Papier	-0,55
Allerlei toebehoren van klein gereed.	-0,61
Internettoegang dienst	-0,75
Herenschoenen	-0,76
Zwangerschapstest en anticonceptie	-0,78
Vaste tel. gesprekken en dienste	-0,84
Gedroogd fruit	-0,84
Damesschoenen	-0,93
Verzekering voertuigen	-0,96
Rekenmachines andere gegevensverw. app.	-1,11
Olijfolie	-1,46

Benaming	Inflatie in %
Radiatoren & airconditioning	-1,57
Kinder- en babyschoenen	-1,67
Vakantiecentra, campings, jeugdher- bergen	-1,74
Droogk., wasmach., vaatwasm.	-1,84
Strijkijzers	-2,31
Geneesmiddelen	-2,79
Andere brandstoffen	-2,95
Andere dragers beeld & geluid	-3,25
Internationale vluchten	-3,45
Mobiele toestellen	-3,77
Drag.beeld&geluid(pré-reg.)	-3,77
Televisies & videorecorders	-4,32
Elektriciteit	-6,42
Benzine	-6,79
Mobiele telefoondiensten	-6,87
Diesel	-9,51
Aardgas	-14,46
Vloeibare brandstoffen	-28,16
Bier met laag alcoholgehalte of alcohol- vrij bier	#N/A
Andere artikelen voor persoonlijk ge- bruik n.e.g.	#N/A

Bronnen: Statbel, Eigen berekeningen: FOD Economie.

Bijlage 2: Inflatie in 2020 met en zonder gewijzigde indirecte belastingen in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingpercentage)

	België		Gemiddelde van de buurlanden		Duitsland		Frankrijk		Nederland	
	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen
Electriciteit	-6,4	-6,4	1,6	4,3	3,0	4,4	5,9	5,6	-39,6	-4,0
Gas	-13,9	-13,9	-1,1	-1,5	1,3	2,5	-9,4	-9,4	2,6	-5,7
Vloeibare brandstoffen	-28,2	-28,2	-18,8	-18,1	-19,1	-18,2	-17,7	-17,7		
Vaste brandstoffen	3,0	3,0	-0,6	0,0	-3,2	-2,2	2,7	2,7		
Stadsverwarming			-2,3	-1,4	-1,7	-0,4	-5,2	-5,2	-0,8	-0,8
Brandstoffen voor privévoertuigen	-8,5	-8,5	-10,0	-9,6	-9,8	-8,7	-11,4	-11,4	-5,8	-6,7
Energie	-11,0	-11,0	-5,5	-4,6	-4,5	-3,4	-6,0	-6,1	-9,1	-5,7
Tabak	2,5	2,1	8,9	5,2	4,0	4,9	13,7	7,0	12,8	-0,2
Groenten	3,5	3,5	1,7	2,1	-0,3	0,6	4,4	4,4	-0,7	-0,7
Brood en granen	1,1	1,1	0,7	1,1	1,0	1,9	0,6	0,6	0,4	0,4
Vlees	3,1	3,1	4,4	4,8	6,2	7,2	2,7	2,7	5,4	5,4
<i>Wijnen</i>	<i>2,5</i>	<i>2,5</i>	<i>0,4</i>	<i>1,0</i>	<i>-0,4</i>	<i>0,9</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>	<i>1,3</i>	<i>1,3</i>
<i>Bier</i>	<i>3,2</i>	<i>3,2</i>	<i>-0,7</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,9</i>	<i>0,3</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,3</i>	<i>-1,3</i>	<i>-1,4</i>
<i>Gedistilleerde dranken</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>	<i>0,9</i>	<i>1,0</i>	<i>-0,2</i>	<i>1,0</i>	<i>1,7</i>	<i>0,8</i>	<i>1,7</i>	<i>1,7</i>
Suiker, jam, chocolade	1,9	1,9	0,6	1,0	1,1	2,0	-0,2	-0,2	1,7	1,7
Vis en zeevruchten	4,5	4,5	2,2	2,5	1,3	2,3	2,9	2,9	0,4	0,4
Oliën en vetten	1,0	1,0	-1,5	-1,1	-3,5	-2,6	0,2	0,2	0,3	0,3
Melk, kaas en eieren	1,7	1,7	0,6	1,1	0,9	1,8	0,2	0,2	1,4	1,4
<i>Mineraalwater, frisdranken en sappen</i>	<i>1,5</i>	<i>1,5</i>	<i>1,2</i>	<i>1,9</i>	<i>2,2</i>	<i>3,5</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,9</i>	<i>0,9</i>
<i>Koffie, thee en cacao</i>	<i>0,7</i>	<i>0,7</i>	<i>-0,4</i>	<i>0,1</i>	<i>-0,8</i>	<i>0,1</i>	<i>-0,1</i>	<i>-0,1</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>
Voeding n.e.g.	1,0	1,0	0,5	0,9	0,3	1,3	0,5	0,5	1,1	1,1
Fruit	8,0	8,0	7,2	7,7	6,9	7,9	8,0	8,0	5,3	5,3
Levensmiddelen	2,6	2,6	2,7	2,7	2,3	3,2	3,2	2,4	2,9	1,5
Bewerkte levensmiddelen	2,1	2,0	2,3	2,1	1,8	2,7	2,6	1,6	2,8	1,1
Niet-bewerkte levensmiddelen	4,7	4,7	4,8	5,2	4,3	5,3	5,4	5,4	3,6	3,6
Niet-energetische industriële goederen en diensten	1,4	1,6	0,8	1,4	0,7	1,8	0,6	0,6	1,9	1,9
Diensten	1,8	2,2	1,2	1,7	1,2	2,1	0,9	0,9	2,3	2,3
Niet-energetische industriële goederen	0,7	0,7	0,1	0,7	-0,1	1,2	0,1	0,0	1,3	1,4
Onderliggende inflatie	1,5	1,7	1,0	1,5	0,9	1,9	1,0	0,8	2,1	1,8
GICP	0,4	0,6	0,5	1,0	0,4	1,4	0,5	0,3	1,1	1,2

FOD Economie, Statbel.

Bijlage 3. Inflatie in België en in de voornaamste buurlanden in het vierde kwartaal 2020

Tabel 1. GICP

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Energie	-10,4	-7,2	-6,7	-7,4	-9,7	9,5	10,1
Levensmiddelen	2,3	2,0	1,1	2,8	2,7	20,7	17,6
Bewerkte levensmiddelen	1,8	1,5	0,7	2,0	2,6	16,6	14,2
Niet-bewerkte levensmiddelen	4,3	4,3	2,9	5,8	3,3	4,1	3,4
Goederen en diensten	1,2	0,3	0,0	0,3	1,8	69,8	72,4
Diensten	1,6	0,7	0,7	0,6	1,9	42,6	46,2
Niet-energetische industriële goederen	0,6	-0,6	-1,3	-0,2	1,6	27,2	26,2
Onderliggende inflatie	1,3	0,5	0,1	0,6	1,9	86,4	86,6
GICP	0,3	-0,2	-0,6	0,1	0,9	100,0	100,0
GICP (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	0,7	0,8	1,5	-0,1	0,9		

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Tabel 2. Energie

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden ¹
Vaste brandstoffen	2,2	-1,9	-5,0	1,9		1,1	1,4
Elektriciteit	-4,4	0,1	1,6	3,8	-39,0	34,0	26,9
Gas	-9,0	-0,9	-0,4	-4,4	3,0	16,9	20,4
Brandstoffen voor privévoertuigen	-9,4	-11,9	-11,3	-13,9	-7,7	35,2	38,7
Vloeibare brandstoffen	-32,3	-25,3	-25,8	-24,0	Nb	12,8	8,9
Energie	-10,4	-7,2	-6,7	-7,4	-9,7	100,0	100,0
Energie (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	-10,4	-5,6	-4,2	-7,5	-6,3		

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Nb: niet beschikbaar.

¹ Stadsverwarming, die niet vervat zit in de index van België, heeft een gewicht van 3,7 % gemiddeld in de buurlanden.

Tabel 3. Levensmiddelen

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Vlees	2,7	2,4	3,6	1,3	2,9	19,6	16,0
Fruit	3,3	5,7	3,5	8,6	4,7	5,2	6,2
Tabak	1,7	8,9	4,4	12,9	18,3	15,1	12,8
Groenten	4,1	2,2	0,4	5,5	-2,9	7,3	9,0
Alcoholische dranken	2,8	-0,4	-1,4	0,7	1,1	8,9	11,1
<i>Wijnen</i>	2,2	0,0	-1,2	1,0	1,8	5,4	5,0
<i>Bier</i>	4,2	-1,3	-2,0	-0,1	0,4	2,8	3,2
<i>Gedistilleerde dranken</i>	1,3	-0,1	-1,2	0,7	0,3	0,8	2,9
Vis en zeevruchten	6,8	0,9	-0,6	1,8	0,7	4,2	3,2
Brood en granen	1,0	0,0	-0,3	0,2	0,4	14,3	12,8
Melk, kaas en eieren	1,9	0,0	0,0	-0,1	0,5	8,9	10,2
Suiker, jam, chocolade	1,7	0,3	0,8	-0,6	1,8	5,2	5,6
Alcoholvrije dranken	1,1	-0,2	-0,1	-0,3	-0,1	6,5	7,9
<i>Mineraalwater, frisdranken en sap- pen</i>	1,2	0,2	0,4	-0,1	0,0	5,3	5,4
<i>Koffie, thee en cacao</i>	0,8	-0,9	-1,2	-0,5	-0,3	1,2	2,6
Voeding n.e.g.	0,2	-0,3	-0,8	-0,1	0,5	3,0	3,6
Oliën en vetten	1,5	-1,6	-3,3	-0,1	-0,7	1,5	1,7
Levensmiddelen	2,3	2,0	1,1	2,8	2,7	100,0	100,0
Levensmiddelen (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	2,3	2,2	2,9	1,8	0,6		
Bewerkte levensmiddelen	1,8	1,5	0,7	2,0	2,6	80,4	80,8
<i>Bewerkte levensmiddelen (zonder alcohol en tabak)</i>	1,7	0,2	0,2	0,1	0,2	56,3	56,9
<i>Bewerkte levensmiddelen (bij ongewijzigde indirecte belastingen)</i>	1,8	1,5	2,5	0,8	0,1		
Niet bewerkte levensmiddelen	4,3	4,3	2,9	5,8	3,3	19,6	19,2

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Tabel 4. Niet-energetische industriële goederen en diensten

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht in 2020 (in %)	
	België	Gemiddelde buurlanden				België	Gemiddelde buurlanden
Huisvesting exclusief energie	2,8	1,1	1,1	0,6	2,8	13,4	18,6
Werkelijke woninghuur	3,1	1,2	1,3	0,2	2,9	10,2	12,5
Watervoorziening en diverse diensten in verband met de woning	1,7	1,0	0,8	1,1	2,9	2,6	4,0
Onderhoud en reparatie van de woning	1,9	0,7	0,1	1,3	0,9	0,6	2,1
Restaurants, cafés en hotels	1,9	1,2	1,7	0,3	2,8	11,9	10,2
Cateringdiensten	2,5	1,6	2,1	0,9	2,6	10,5	8,0
Accommodatie	-2,4	-0,1	0,6	-1,7	3,2	1,4	2,2
Vervoer exclusief energie	1,8	1,1	0,2	0,1	-0,3	13,1	16,6
Aankoop van voertuigen	2,6	0,0	-0,3	0,0	1,1	6,1	5,9
Onderhoud van privé-voertuigen	2,0	2,7	2,2	3,3	1,0	3,8	3,6
Overige diensten in verband met privé-voertuigen	1,7	2,3	2,8	0,8	9,7	0,5	2,1
Vervoerdiensten	-0,7	-2,9	-1,4	-3,9	-6,5	2,0	4,1
Onderdelen van privé-voertuigen	0,6	-0,9	-1,9	0,3	4,0	0,7	0,9
Smeermiddelen	-0,2	-0,2	-1,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Recreatie en cultuur	1,0	-0,1	-0,9	0,7	1,7	13,3	14,1
Overige artikelen voor recreatie, tuinen en huisdieren	2,6	1,0	0,6	0,9	2,8	3,4	3,5
Pakketreizen	-1,2	-4,9	-4,7	0,8	-10,6	2,2	2,6
Kranten, boeken en schrijfwaren	2,1	1,7	1,5	1,7	3,4	1,9	2,1
Diensten voor recreatie en sport	0,8	2,3	2,3	1,7	3,2	1,5	1,6
Culturele diensten	1,4	0,8	0,6	0,4	3,6	2,0	1,7
Grote duurzame goederen voor recreatie buitenshuis	1,3	0,3	-1,0	0,6	3,4	0,3	0,6
Audio, video, foto, film en gegevensverwerkende apparatuur	-0,8	-1,1	-2,1	-1,7	4,6	2,1	1,9
Diverse goederen en diensten	1,4	1,2	1,3	0,7	3,4	11,9	14,1
Persoonlijke verzorging	1,2	0,9	1,1	0,2	2,9	4,0	3,9
Verzekeringen	1,2	-0,2	-1,1	0,2	3,4	3,9	4,1
Sociale bescherming	1,4	3,4	5,2	1,3	3,4	2,0	3,0
Artikelen voor persoonlijk gebruik n.e.g.	2,8	0,8	-0,8	2,0	-0,1	0,9	1,2
Overige diensten n.e.g.	1,3	1,1	0,0	0,6	4,4	0,9	1,4
Financiële diensten n.e.g.	7,2	4,1	7,3	1,0	5,4	0,1	0,6
Stoffering, huishoudelijke apparaten en dagelijks onderhoud van de woning	1,4	-0,1	-1,0	0,5	1,7	10,6	7,9
Goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning	3,6	0,6	1,2	-0,3	1,3	3,2	1,4
Meubelen en stoffering, vloerbedekking	0,7	0,0	-1,2	1,7	1,4	3,6	2,9
Huishoudtextiel	0,5	-0,3	-1,5	-0,4	3,5	0,7	0,6
Glas, servies en huishoudelijke artikelen	0,5	0,2	-0,7	0,5	1,7	0,8	0,8
Gereedschappen voor huis en tuin	-0,3	-1,0	-2,1	1,0	0,6	0,9	0,9
Huishoudelijke apparaten	0,4	-0,5	-1,1	-0,4	2,5	1,5	1,3
Gezondheid	-0,4	-0,1	-0,6	0,5	2,1	11,8	6,5
Diensten van ziekenhuizen	0,9	3,4	4,0	0,5	Nb	5,8	0,6
Extramurale gezondheidszorg	0,2	-0,5	-1,8	1,0	1,7	2,9	3,1
Medische producten en toestellen	-3,2	-0,4	-0,8	-0,1	2,9	3,1	2,7
Onderwijs	0,6	1,2	0,6	2,0	3,0	0,7	1,0
Communicatie	-0,3	-2,3	-3,4	-0,6	-2,3	4,5	4,0
Post- en pakketdiensten	13,8	2,3	-0,3	7,0	4,3	0,1	0,3
Telefoonapparatuur	-3,4	-6,5	-7,3	-5,1	-7,9	0,2	0,5
Telefoon- en internetdiensten	-0,6	-1,9	-3,1	-0,4	-1,4	4,2	3,3
Kleding en schoenen	0,0	-2,2	-3,1	-1,9	0,7	8,9	6,9
Kleding en kledingstoffen	0,1	-2,2	-3,3	-1,5	0,4	7,4	5,5
Schoenen	-0,6	-2,0	-2,2	-3,2	2,0	1,5	1,4

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht in 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
NEIG en diensten	1,2	0,3	0,0	0,3	1,8	100,0	100,0
<i>Diensten</i>	1,6	0,7	0,7	0,6	1,9	61,1	63,8
<i>NEIG</i>	0,6	-0,6	-1,3	-0,2	1,6	38,9	36,2
NEIG en diensten (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	1,8	1,4	2,1	0,3	1,8		
<i>NEIG</i> (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	0,6	0,7	1,2	-0,3	1,8		
<i>Diensten</i> (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	2,6	1,7	2,5	0,6	1,8		

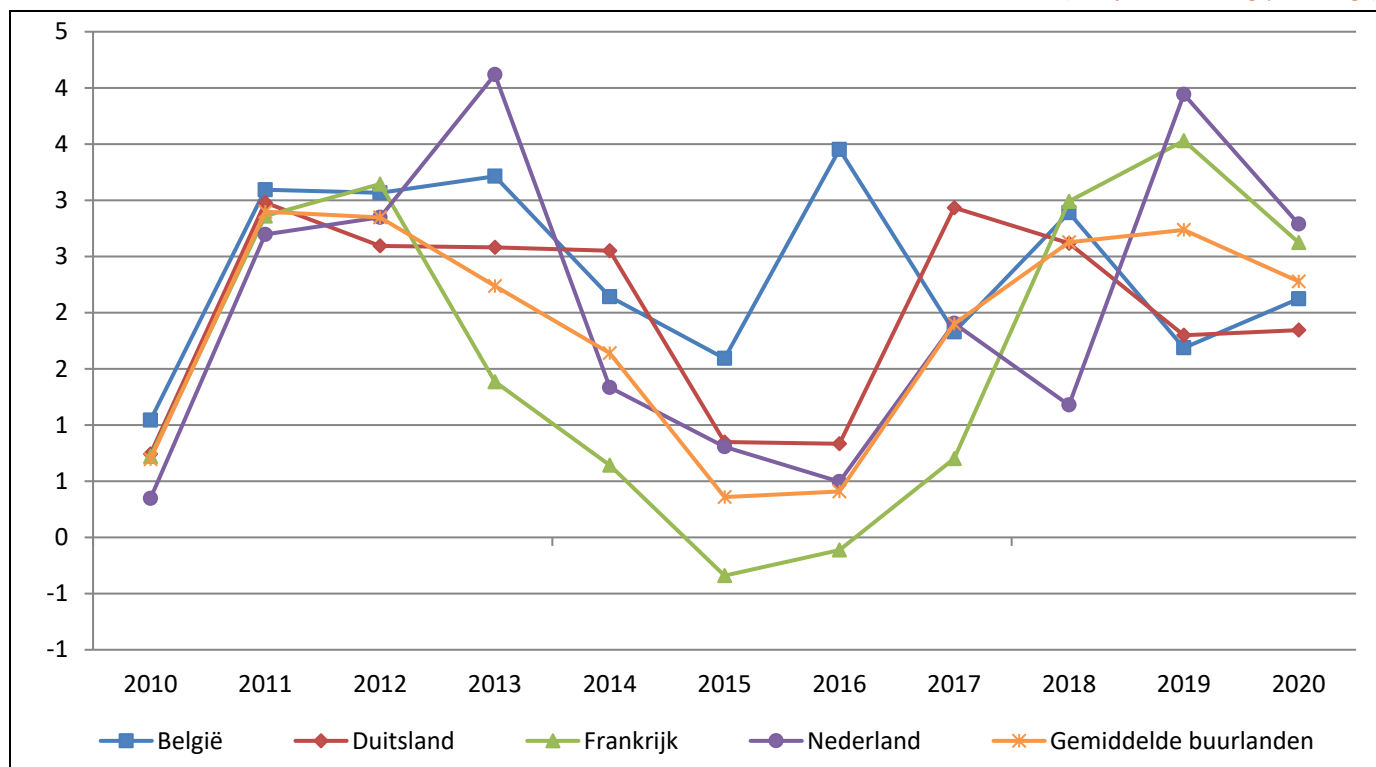
Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Nb: niet beschikbaar.

Bijlage 4: Jaarevolutie van de consumptieprijzen voor bewerkte en niet-bewerkte levensmiddelen en voor diensten en niet-energetische industriële goederen

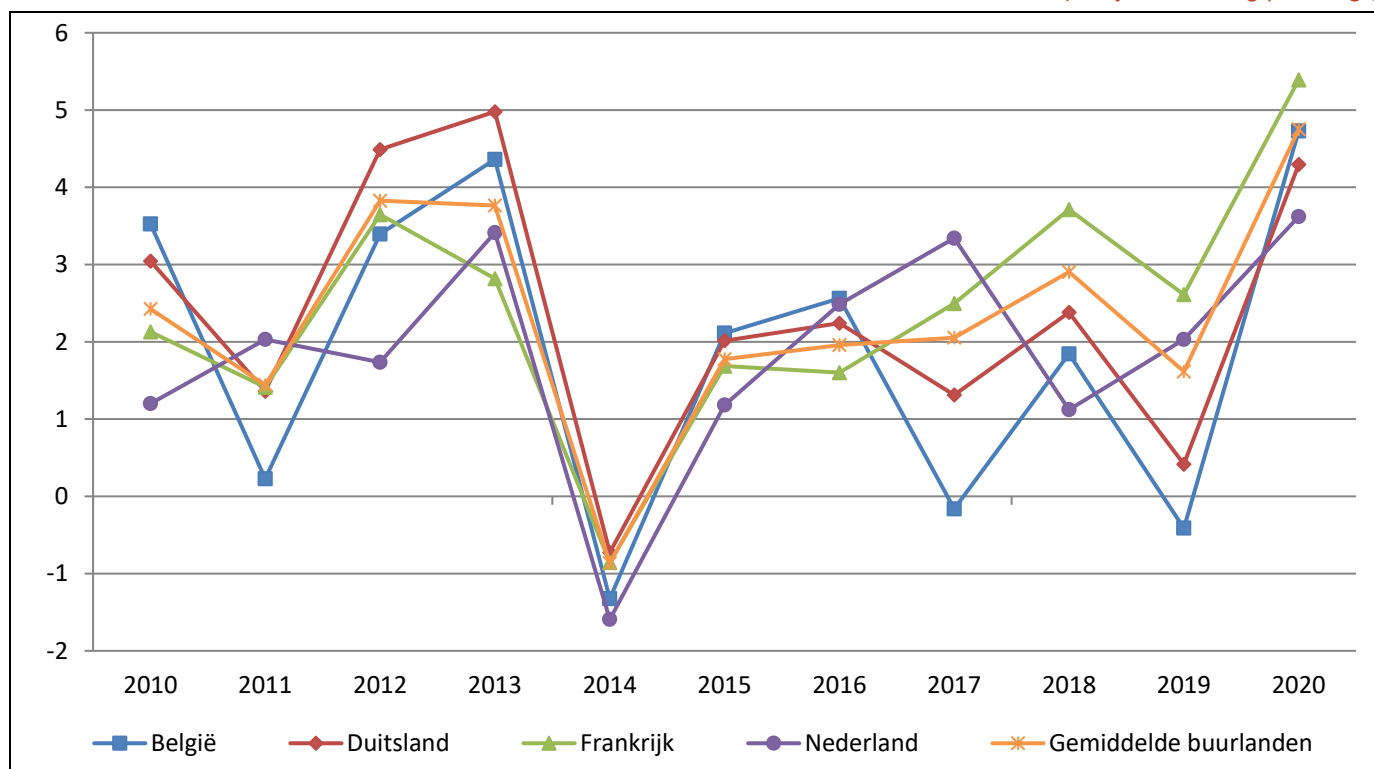
Grafiek 1. Jaarevolutie van de consumptieprijzen voor bewerkte levensmiddelen in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

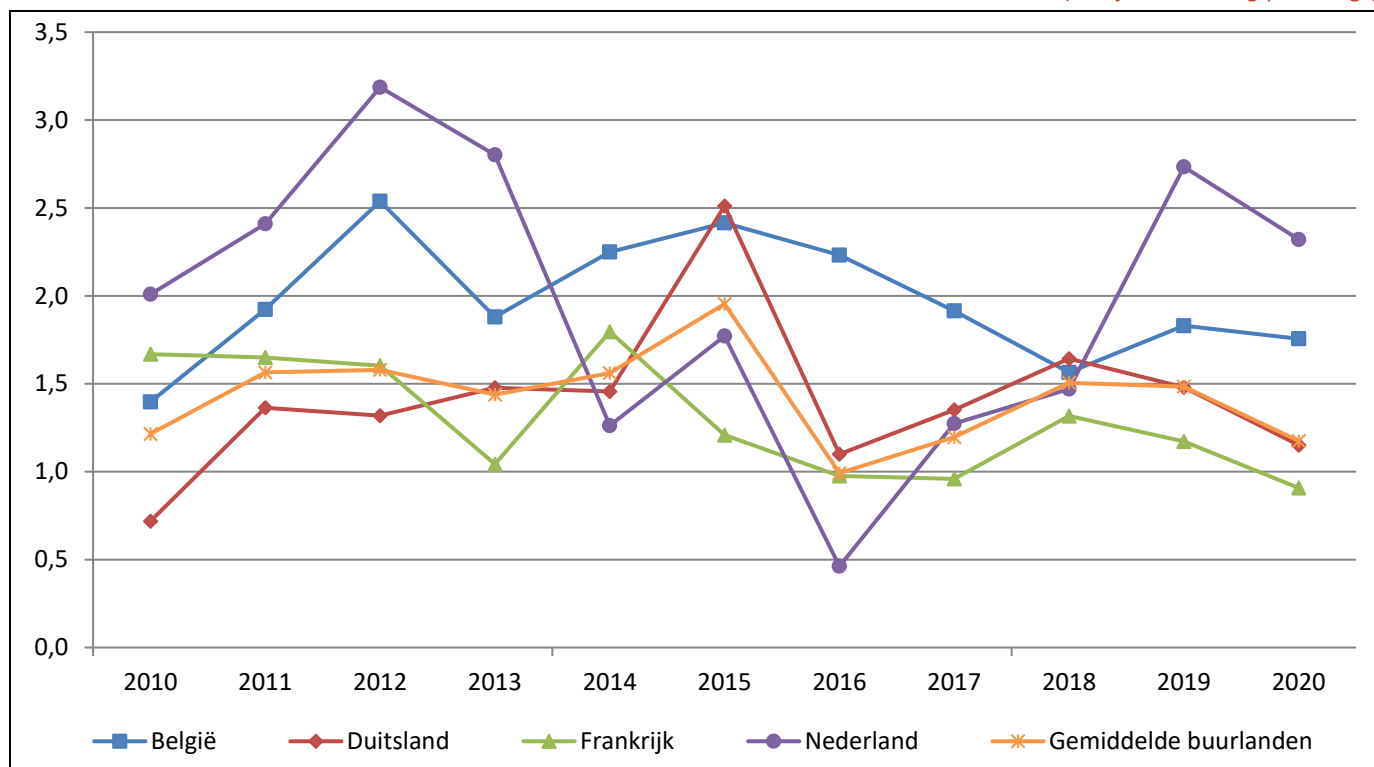
Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Grafiek 2. Jaarevolutie van de consumptieprijsen voor niet-bewerkte levensmiddelen in België en in de voornaamste buurlanden
(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

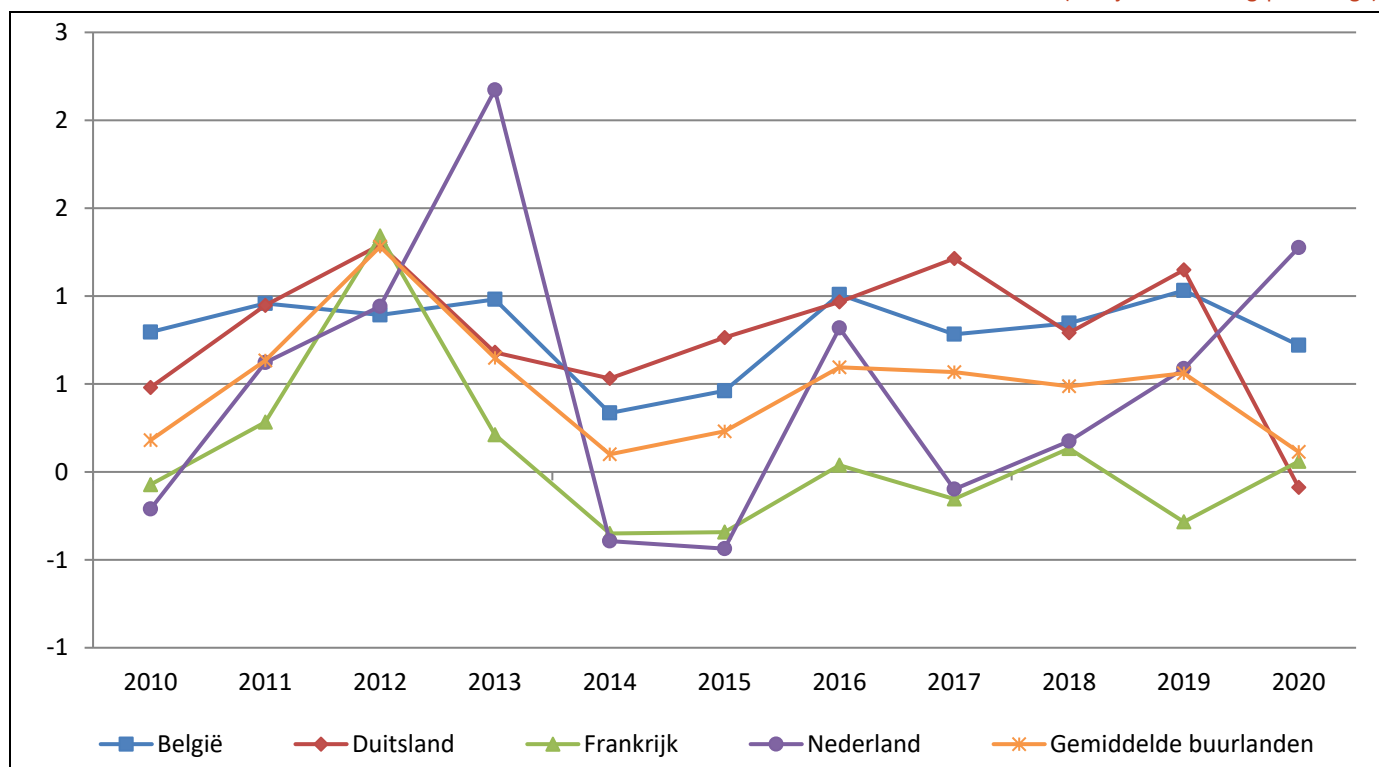
Grafiek 3. Jaarevolutie van de consumptieprijsen voor diensten in België en in de voornaamste buurlanden
(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Grafiek 4. Jaarevolutie van de consumptieprijsen voor niet-energetische industriële goederen in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.